

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΟΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

***ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ***

Διπλωματική Εργασία

**«Παραγωγή γλωσσικού υλικού, για αλλόγλωσσα παιδιά (πρόσφυγες) ηλικίας 10-
12 χρονών, για το επίπεδο A1»**

**"Production of language material for foreign-language children (refugees) aged
10-12 years old, for level A1"**

της

Τσαπουρνή Ελένης(Α.Ε.Μ. 46)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Χατζηπαναγιωτίδου Άννα, Καθηγήτρια

Εξεταστές: Μπίκος Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής

Ντίνας Κωνσταντίνος, Καθηγητής

Φλώρινα Φεβρουάριος 2022

Ευχαριστίες

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους/όλες τους/τις καθηγητές/-τριες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος για τις πολύτιμες γνώσεις που μας μετέδωσαν κατά την διάρκεια της φοίτησης, καθώς και για τους νέους δρόμους που μας άνοιξαν στο ταξίδι της γνώσης.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα, την υπεύθυνη καθηγήτρια της διπλωματικής μου εργασίας, την κ. Χατζηπαναγιωτίδου Άννα για την βοήθεια και την καθοδήγηση που μου παρείχε, από την αρχή μέχρι και την ολοκλήρωση της εργασίας μου.

Τέλος, αφιερώνω την εργασία στους γονείς μου που βρίσκονταν δίπλα μου, παρέχοντας εμπύχωση και ενίσχυση καθ' όλη την διάρκεια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, καθώς και στην αδερφή μου για στήριξη και την συμπαράσταση που μου παρείχε.

Copyright © Τσαπουρνή Ελένη, 2022.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

Όνοματεπώνυμο: Τσαπουρνή Ελένη

A.E.M.: 46

Ηλεκτρονική διεύθυνση: tsapourni.eleni@gmail.com

Έτος εισαγωγής: 2020-2021

Κατεύθυνση: Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Τίτλος διπλωματικής εργασίας: Παραγωγή γλωσσικού υλικού, για αλλόγλωσσα παιδιά (πρόσφυγες) ηλικίας 10-12 χρονών, για το επίπεδο Α1.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρεται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον προορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι τον/την συγγραφέα.

Ημερομηνία: 01/02/2022

Η δηλούσα
Τσαπουρνή Ελένη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	σελ.7
Abstract.....	σελ.8
Εισαγωγή.....	σελ.9
Α΄ Μέρος: Θεωρητικό πλαίσιο.....	σελ.13
1. Η παρουσία των προσφύγων στον ελλαδικό χώρο.....	σελ.13
1.1. Κλιμάκωση της προσφυγικής ροής στην Ελλάδα.....	σελ.13
1.2. Ο ορισμός του «πρόσφυγα».....	σελ.14
1.3. Χώρα προέλευσης & κατεύθυνσης των προσφύγων.....	σελ.15
1.4. Το γλωσσικό και πολιτισμικό τους υπόβαθρο.....	σελ.17
1.5. Η πρόσβαση των προσφύγων στην εκπαίδευση.....	σελ.18
2. Χαρακτηρισμός της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη.....	σελ.20
2.1. Ο ορισμός της «γλώσσας».....	σελ.20
2.2. Ο ορισμός της «πρώτης γλώσσας»-«μητρικής γλώσσας».....	σελ.20
2.3. Ο ορισμός της «δεύτερης γλώσσας».....	σελ.21
2.4. Ο ορισμός της «ξένης γλώσσας».....	σελ.21
2.5. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη	σελ.21
2.6. Διδακτικές προσεγγίσεις και μέθοδοι διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη.....	σελ.22
2.7. Στρατηγικές μάθησης.....	σελ.24
2.8. Η ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων.....	σελ.26
2.9. Διαπολιτισμική επικοινωνιακή ικανότητα-επίγνωση.....	σελ.27
3. Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη....	σελ.29

3.1. Τα υπάρχον ΔΕΠΠΣ & ΑΠΣ για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη.....σελ.30	σελ.30
3.2. Προτεινόμενο αναλυτικό πρόγραμμα για το συγκεκριμένο κοινό.....σελ.31	σελ.31
4. Αρχές σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού.....σελ.34	σελ.34
4.1. Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες (ΚΕΠΑ).....σελ.34	σελ.34
4.2. Αποσαφήνιση των όρων πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα.....σελ.34	σελ.34
4.3. Πολυτροπικότητα.....σελ.35	σελ.35
4.4. Παιγνιώδης χαρακτήρας της μάθησης.....σελ.36	σελ.36
4.5. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.....σελ.37	σελ.37
4.6. Διαφοροποιημένη προσέγγιση.....σελ.38	σελ.38
5. Το εκπαιδευτικό υλικό «Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο».....σελ.39	σελ.39
5.1. Στοχοθεσία του εκπαιδευτικού υλικού.....σελ.41	σελ.41
5.2. Θεματικές ενότητες του εκπαιδευτικού υλικού & στόχοι αυτών.....σελ.42	σελ.42
Συζήτηση.....σελ.67	σελ.67
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....σελ.70	σελ.70
Παράρτημα.....σελ.73	σελ.73
Β' Μέρος: Το εκπαιδευτικό υλικό.....σελ.85	σελ.85

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει γίνει "λιμάνι" για πολλούς πρόσφυγες, γεγονός που καθιστά αναγκαία την ένταξη τους σ' όλες τις πτυχές της καθημερινότητας. Η νέα αυτή κατάσταση έχει επιφέρει αλλαγές και στο μαθητικό πληθυσμό της χώρας, με την ένταξη των προσφύγων στην εκπαίδευση να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Έτσι λοιπόν, ο κλάδος της εκπαίδευσης οφείλει να επανασχεδιαστεί πάνω στις αρχές της διαπολιτισμικότητας, όπου όλοι οι μαθητές θα έχουν ίσες ευκαιρίες στην μάθηση και στην γνώση, χωρίς να στέκονται εμπόδιο οι διαφορές του πολιτισμού, της γλώσσας, της κουλτούρας και της θρησκείας. Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει ένα γλωσσικό εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο έχει κατασκευαστεί για αλλόγλωσσα παιδιά 10-12 χρονών (Α1 επίπεδο αρχάριο) και πιο συγκεκριμένα για παιδιά πρόσφυγες, για την εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Το συγκεκριμένο υλικό έχει σχεδιαστεί με βασικό άξονα τον σεβασμό και την αποδοχή της πολιτισμικής ταυτότητας του κάθε παιδιού και όχι την ακύρωση αυτής, καθώς απευθύνεται σε άτομα από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα. Επιπροσθέτως, ο σχεδιασμός του γλωσσικού υλικού βασίστηκε στην επικοινωνιακή προσέγγιση της διδασκαλίας της γλώσσας και έτσι βασική προτεραιότητα αποτελεί η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας των παιδιών. Το εκπαιδευτικό υλικό που θα παρουσιαστεί στην συνέχεια, εστιάζει στην καλλιέργεια και στην ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων, όπου οι μαθητές πρόσφυγες θα εμπλέκονται ενεργά στην μαθησιακή διαδικασία, μέσα από αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας και με την βοήθεια ατομικών και ομαδικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών. Ακόμη, η μητρική/πρώτη γλώσσα των παιδιών κατέχει σημαντική θέση στο υλικό, καθώς λειτουργεί βοηθητικά στο να μάθουν τα παιδιά την ελληνική γλώσσα. Όσον αφορά την θεματολογία, αντλείται από την καθημερινή ζωή, τα ενδιαφέροντα και τις ασχολίες των παιδιών. Τέλος, η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης, θα λαμβάνει χώρα σ' ένα ευχάριστο και φιλικό κλίμα, όπου θα κυριαρχούν αισθήματα όπως η εμπιστοσύνη, ο σεβασμός, η συνεργασία, η ενσυναίσθηση και η αποδοχή της διαφορετικότητας, ευελπιστώντας πως θα εξαλειφθούν οι προκαταλήψεις και οι ρατσιστικές συμπεριφορές που βιώνουν καθημερινά οι άνθρωποι, που προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα από εκείνα της χώρας υποδοχής.

Λέξεις- κλειδιά: ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη, μαθητές πρόσφυγες, εκπαιδευτικό υλικό, διαπολιτισμικότητα

Abstract

In recent years, Greece has become a "port" for many refugees, which makes it necessary for them to integrate them into all aspects of everyday life. This new situation has also brought about changes in the country's student population, with the integration of refugees into education being a primary concern. Thus, the field of education must be redesigned on the principles of interculturalism, where all students will have equal opportunities in learning and knowledge, without standing in the way of the differences of culture, language, culture and religion. The present project aims to present a language educational material, which has been constructed for foreign-language children 10-12 years old (A1 level beginners) and more specifically for refugee children, for the learning of Greek as a foreign language. This material has been designed with the main axis of respecting and accepting the cultural identity of each child and not its cancellation, as it is addressed to people from various cultural backgrounds. In addition, the design of the language material was based on the communicative approach to language teaching and thus a key priority is the development of the intercultural communication capacity of children. The educational material that will be presented below, focuses on the cultivation and development of the four language skills, where refugee students will be actively involved in the learning process, through authentic communication situations and with the help of individual and group activities and games. Moreover, the mother tongue of children occupies an important place in the material, as it acts as an auxiliary to children's learning the Greek language. As far as the subject matter is concerned, it is drawn from the daily life, interests and occupations of the children. Finally, the teaching of the Greek language as a foreign language will take place in a pleasant and friendly atmosphere, dominated by feelings such as trust, respect, cooperation, empathy and acceptance of diversity, hoping that the prejudices and racist behaviors experienced daily by people, coming from different cultural backgrounds from different cultural backgrounds from those of the host country.

Keywords: Greek language as a second/foreign language, refugee students, educational material, interculturalism

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάνοντας κανείς ένα γρήγορο ταξίδι πίσω στον χρόνο, θα έβλεπε πως οι άνθρωποι που αναγκάστηκαν, κατά διαστήματα να εγκαταλείψουν την πατρίδα, τα σπίτια και την ζωή τους εξαιτίας της βίας και των πολεμικών συρράξεων, είναι πάρα πολλοί. Ζώντας σε σύγχρονες κοινωνίες που διαρκώς εξελίσσονται και αναπτύσσονται με ταχύτατους ρυθμούς, θα περίμενε κανείς πως φαινόμενα όπως ο αναγκαστικός εκτοπισμός, θα είχαν εκλείψει. Αντίθετα, τα τελευταία χρόνια όλος ο πλανήτης βρίσκεται αντιμέτωπος μ' αυτό το φαινόμενο, καθώς ο πληθυσμός των ανθρώπων παγκοσμίως που αναγκάζεται να αφήσει την χώρα του, για τους παραπάνω λόγους, αυξάνεται ολοένα και πιο γρήγορα. Από τις συνέπειες αυτού του φαινομένου δεν θα μπορούσαν να μείνουν ανεπηρέαστες οι ευρωπαϊκές χώρες και εν συνεχεία η Ελλάδα. Έτσι λοιπόν, καθημερινά όλοι μας δεχόμαστε πληροφορίες από τα κανάλια της τηλεόρασης, τις εφημερίδες, το ραδιόφωνο και το διαδίκτυο, που σχετίζονται με το προσφυγικό ζήτημα.

Όπως ήταν αναμενόμενο, το προσφυγικό ζήτημα δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο τον χώρο της εκπαίδευσης και της παιδείας γενικότερα. Σύμφωνα με στοιχεία της UNHCR το 2019 υπήρξαν 26 εκατομμύρια πρόσφυγες σ' όλο τον κόσμο, ένα νούμερο που "τραβά" την προσοχή όλων των ανθρώπων όταν το αντικρίζουν. Εντυπωσιακό επίσης είναι, πως ανάμεσα στους ξεριζωμένους ανθρώπους πάνω από 30 εκατομμύρια είναι παιδιά, τα οποία είτε συνοδεύονται από τις οικογένειες τους ή κάποιον συγγενή τους, είτε είναι ασυνόδευτα. Σ' όλα αυτά τα παιδιά, η εκάστοτε χώρα υποδοχής οφείλει να προσφέρει την δυνατότητα φοίτησης στα σχολεία. Από την στιγμή που δοθεί αυτή η ευκαιρία, οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων οφείλουν να ενημερώνονται και να αποκτούν περισσότερες γνώσεις επί του θέματος, προκειμένου να βοηθήσουν τους μαθητές πρόσφυγες να ενταχθούν ομαλότερα στην σχολική κοινότητα, καθώς και στην κοινωνία ευρύτερα. Έτσι λοιπόν, και οι εκπαιδευτικοί στην Ελλάδα καλούνται να "αγκαλιάσουν" και να εντάξουν ανάμεσα στους μαθητές τους και αρκετά προσφυγόπουλα. Προκειμένου να επιτευχθεί η ένταξη των μαθητών προσφύγων στις σχολικές τάξεις, ο κάθε εκπαιδευτικός ξεχωριστά καλείται να αναζητήσει νέα εκπαιδευτικά εργαλεία, τα οποία θα βοηθήσουν τα προσφυγόπουλα να ενταχθούν στην μαθησιακή διαδικασία, να μάθουν την ελληνική γλώσσα, καθώς και να προσαρμοστούν σ' ένα νέο πολιτισμικό περιβάλλον. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί, πως ο εκάστοτε εκπαιδευτικός θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν του και πως κάποιοι από τους μαθητές πρόσφυγες ενδέχεται να φέρουν μαζί τους ψυχικά τραύματα

από τις συνθήκες που έζησαν οι ίδιοι και οι οικογένειες τους, κατά την βίαιη απομάκρυνση από την χώρα τους. Τα τραύματα αυτά μπορεί να παρεμποδίζουν την συμμετοχή των παιδιών σε διάφορες σχολικές δραστηριότητες και χρειάζεται ιδιαίτερη αντιμετώπιση από τους εκπαιδευτικούς. Όσον αφορά την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στους μαθητές με προσφυγικό προφίλ, πρέπει να καταστεί σαφές πως δεν έχει σκοπό να περιθωριοποιήσει και να "θάψει" την μητρική γλώσσα και πολιτισμό του παιδιού, αλλά αντίθετα δείχνει σεβασμό και παράλληλα προσπαθεί να διαφυλάξει την εθνική τους ταυτότητα. Όπως έχει πει ο Γερμανός ποιητής & φιλόσοφος Βόλφγκανγκ Γκαίτε (χ.χ., όπως αναφέρεται στο Παπαθανασίου Μανώλης (2008-2022)) *«Όταν μαθαίνει κανείς μια ξένη γλώσσα, έχει την ευκαιρία να μάθει καλύτερα τη μητρική του γλώσσα».*

Στόχος του υλικού είναι να αναδείξει την διαπολιτισμική διάσταση που μπορεί να λάβει η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης στα προσφυγόπουλα. Καθώς το υλικό θα απευθύνεται σε μαθητές πρόσφυγες, βασική προτεραιότητα μου αποτελεί και η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας των παιδιών. Ο σχεδιασμός του γλωσσικού υλικού βασίστηκε στην επικοινωνιακή προσέγγιση της διδασκαλίας της γλώσσας, σκοπός της οποίας είναι η ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας, καθώς και η γλωσσική ικανότητα η οποία αποτελεί μέρος της. Επιπροσθέτως, το γλωσσικό υλικό που θα παρουσιαστεί στην συνέχεια, εστιάζει στην καλλιέργεια των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων μέσα από αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας, οι οποίες θα ενισχύουν την ενεργή συμμετοχή του μαθητή πρόσφυγα στην μαθησιακή διαδικασία. Στην συνέχεια, ακολουθεί μια σύντομη περιγραφή για το τι θα διαπραγματεύεται κάθε κεφάλαιο της εργασίας. Αρχικά η εργασία αποτελείται από δυο (2) μέρη, το θεωρητικό μέρος και το εκπαιδευτικό υλικό.

Στο **πρώτο μέρος** της εργασίας γίνεται λόγος για τα θεωρητικά και εννοιολογικά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές των τελευταίων χρόνων στον ελλαδικό χώρο, οι οποίες διαμόρφωσαν μια νέα κατάσταση στην χώρα μας. Ακόμη, γίνεται αναφορά στο πότε ξεκίνησε να γίνεται ιδιαίτερα έντονο το προσφυγικό φαινόμενο στην Ελλάδα, στην χώρα προέλευσης και κατεύθυνσης των προσφύγων και στο ποιος είναι αρμόδιος για την περίθαλψη των προσφύγων που "καταφτάνουν" στην Ελλάδα, καθώς γίνεται και προσπάθεια αποσαφήνισης των όρων «πρόσφυγας» και «μετανάστης». Παράλληλα, γίνεται αναφορά στο γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο των παιδιών

προσφύγων, το οποίο είναι διαφορετικό από εκείνο της χώρας υποδοχής. Τέλος, γίνεται μια αναφορά στις ευκαιρίες που δίνονται στα παιδιά πρόσφυγες, για να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση της χώρας υποδοχής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο η προσοχή στρέφεται στον χαρακτηρισμό της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται προσπάθεια αποσαφήνισης των όρων «γλώσσα», «πρώτη/μητρική γλώσσα», «δεύτερη γλώσσα» και «ξένη γλώσσα». Ακόμη γίνεται λόγος στην αναγκαιότητα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, λόγω των νέων συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί στην κοινωνία. Ωστόσο επισημαίνεται η ιδιαίτερη προσοχή που οφείλουμε να δώσουμε στα παιδιά πρόσφυγες μιας και προέρχονται από διάφορα πολιτισμικά περιβάλλοντα. Επίσης, γίνεται λόγος στις διάφορες προσεγγίσεις-μεθόδους, που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς, για την διδασκαλία και την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, με ιδιαίτερη αναφορά στην επικοινωνιακή προσέγγιση η οποία είναι αυτή που στέκεται πιστός "σύμμαχος" για την διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Ακόμη, επισημαίνονται οι στρατηγικές εκμάθησης της διδασκαλίας μια γλώσσας, καθώς και οι τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες (ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση και γραφή), οι οποίες συνδυαστικά με την επικοινωνιακή προσέγγιση ενισχύουν την ανάπτυξη και την κατάκτηση της επικοινωνιακής ικανότητας, μέρος της οποίας είναι και η γλωσσική ικανότητα. Τέλος, γίνεται αναφορά στην καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας-επίγνωσης των μαθητών προσφύγων.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην προσπάθεια διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, θα γίνει μια μικρή αναφορά στα υπάρχον ΔΕΠΠΣ (Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών) & ΑΠΣ (Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών) για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ ξένης, καθώς θα παρουσιαστεί και το προτεινόμενο ΑΠΣ (Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών) που θα απευθύνεται στο συγκεκριμένο κοινό.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι αρχές ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στο Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για την γλώσσα, αποσαφηνίζονται οι όροι «πολυπολιτισμικότητα» και «διαπολιτισμικότητα», διασαφηνίζονται οι έννοιες «πολυτροπικότητα», «παιγνιώδης

χαρακτήρας της μάθησης», «διαφοροποιημένη προσέγγιση» και «αξιοποίηση των ΤΠΕ», πάνω στις οποίες στηρίχτηκε η κατασκευή του γλωσσικού υλικού.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού με τίτλο «Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο», η στοχοθεσία αυτού, καθώς και οι επιμέρους στόχοι της κάθε θεματικής ενότητας του εκπαιδευτικού υλικού.

Στο **δεύτερο μέρος**, η εργασία ολοκληρώνεται με την παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού «Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο», καθώς και με μια συζήτηση.

Με την υλοποίηση της δημιουργίας του συγκεκριμένου γλωσσικού υλικού, ευελπιστώ να αποτελέσει ένα εγχειρίδιο το οποίο θα σταθεί "σύμμαχος" στο πλευρό των εκπαιδευτικών, που αναλαμβάνουν να διδάξουν την ελληνική γλώσσα στα προσφυγόπουλα.

Τέλος, για λόγους οικονομίας και όχι σεξιστικής διάθεσης χρησιμοποιείται το αρσενικό γένος στην εργασία. Οι βιβλιογραφικές αναφορές ακολουθούν το πρότυπο της Αμερικάνικης Ψυχολογικής Εταιρείας (American Psychological Association, APA).

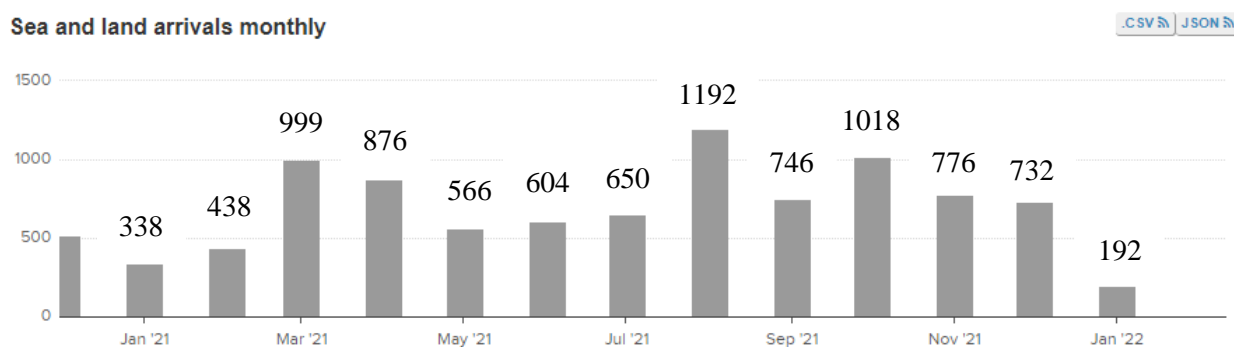
Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.Η παρουσία των προσφύγων στον ελλαδικό χώρο

1.1. Κλιμάκωση της προσφυγικής ροής στην Ελλάδα

Αν ρίξουμε μια γρήγορη ματιά πίσω στον χρόνο, θα δούμε πως το προσφυγικό (μεταναστευτικό) ζήτημα στην Ελλάδα έχει βαθιές ρίζες. Τα μεγαλύτερα προσφυγικά ρεύματα εμφανίστηκαν μετά από γεγονότα που επηρέασαν και άλλαξαν άρδην την παγκόσμια ιστορία, όπως ήταν ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος, οι Βαλκανικοί πόλεμοι, η Μικρασιατική καταστροφή (1922) με την ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών, που ήταν "υπεύθυνη" για τον ξεριζωμό εκατομμύρια ανθρώπων, η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, η ένωση της Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας, καθώς και η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας.

Έπειτα από αυτά τα γεγονότα το μεγαλύτερο προσφυγικό ρεύμα που επηρέασε όλο τον κόσμο ξεκίνησε το 2014 και προερχόταν κυρίως από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, εξαιτίας του εμφυλίου πολέμου που ξέσπασε ανάμεσα στη Συρία και σε γειτονικές περιοχές. Ας εστιάσουμε λοιπόν, στο προσφυγικό ζήτημα το οποίο έχει γίνει ιδιαίτερα αισθητό και στον ελλαδικό χώρο από το 2014, με το 2015 (και κυρίως το καλοκαίρι του έτους αυτού) να είναι έτος κορύφωσης. Άλλωστε η Ελλάδα αποτελούσε και εξακολουθεί να αποτελεί, κύρια είσοδος μετανάστευσης προς την Ευρώπη. Οι περισσότεροι πρόσφυγες από το 2014 έως και σήμερα κατευθύνθηκαν από τα παράλια της Τουρκίας στην Ελλάδα, μέσω των νησιών του Βορείου και Ανατολικού Αιγαίου. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της UNHCR, από τις αρχές του 2021 μέχρι και σήμερα (16 Ιανουαρίου 2022) συνολικά 9.127 άνθρωποι, επιχείρησαν και πραγματοποίησαν την είσοδό τους στα ελληνικά εδάφη, είτε μέσω θαλάσσης είτε μέσω στεριάς. Πιο συγκεκριμένα, οι προσφυγικές ροές που καταγράφηκαν από την Τουρκία προς την Ελλάδα, απεικονίζονται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 1^ο: Αφίξεις προσφύγων στον ελλαδικό χώρο (2022). Πηγή: UNHCR, "UNHCR OPERATIONAL DATA PORTAL, Greece", 24.01.2022

Ο προσφυγικός πληθυσμός που εισήλθε στην Ελλάδα, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, δεν είναι ομοιογενής. Σύμφωνα με στοιχεία της UNHCR για τις θαλάσσιες αφίξεις προσφύγων από 01/01/2021, το 26% προέρχεται από το Αφγανιστάν, το 15,9% προέρχεται από την Σομαλία, το 9% προέρχεται από την Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, κ.ά. Αξίζει να αναφερθεί, πως σύμφωνα με τα δημογραφικά στοιχεία από τον Ιανουάριο του 2021 το 51,6% αυτών είναι άνδρες, το 19,3% είναι γυναίκες και το 29% είναι παιδιά. Τα ποσοστά βλέπουμε πως "μιλούν" από μόνα τους, μιας και είναι ιδιαίτερα υψηλός ο αριθμός των ατόμων κάτω των 18 ετών που περνούν τα σύνορα. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί, πως το 2016 ιδρύθηκε το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, το οποίο ωστόσο το 2019 καταργήθηκε. Βέβαια το 2020 επανασυστάθηκε ως Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Στην συνέχεια, παρουσιάζεται ένα γράφημα, το οποίο απεικονίζει τις αφίξεις των προσφύγων ανά χρονιά από θάλασσα και στεριά, καθώς και τους νεκρούς και αγνοούμενους:

Previous years	Sea arrivals	Land arrivals	Dead and missing
2021	4,109	4,826	53
2020	9,714	5,982	102
2019	59,726	14,887	71
2018	32,494	18,014	174
2017	29,718	6,592	59
2016	173,450	3,784	441
2015	856,723	4,907	799
2014	41,038	2,280	405

Γράφημα 2^ο:Αφίξεις προσφύγων ανά χρονιά Πηγή: UNHCR, "UNHCR OPERATIONAL DATA PORTAL, Greece ",24.01.2022

1.2. Ο ορισμός του «πρόσφυγα»

Δεν είναι λίγες οι φορές που οι όροι «μετανάστης» και «πρόσφυγας» συγχαιόνται. Ο «μετανάστης» είναι αυτός που αυτόβουλος παίρνει την απόφαση να αφήσει την χώρα στην οποία ζει και να μετακινηθεί σε μία άλλη. Οι λόγοι μετακίνησης είναι κυρίως για να βελτιώσει την ζωή του, όπως με την εύρεση καλύτερων εργασιακών συνθηκών. Ακόμη, πολλοί είναι οι άνθρωποι που μεταναστεύουν για εκπαιδευτικούς

λόγους ή ακόμη και για να ενωθούν με τα μέλη της οικογένειάς τους, τα οποία βρίσκονται στο εξωτερικό.

Αντίθετα, ο «πρόσφυγας» αναγκάζεται ή εξαναγκάζεται να εγκαταλείψει την χώρα του και να καταφύγει σε μια ξένη χώρα, εξαιτίας κάποιας άμεσης απειλής δίωξης ή ακόμη και θανάτου. Πρέπει να σημειωθεί, πως οι πρόσφυγες δεν μπορούν να επιστρέψουν στην χώρα καταγωγής τους, όποτε αυτοί επιθυμούν. Σε περίπτωση που θελήσουν να επιστρέψουν, αυτή τους η απόφαση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τόσο την ίδια τους την ζωή, όσο και των δικών τους ανθρώπων. Αντίθετα, οι μετανάστες δεν αντιμετωπίζουν κάποιο αντίστοιχο πρόβλημα. Επίσης, πολλοί πρόσφυγες συχνά αναγκάζονται να διασχίσουν εθνικά σύνορα, είτε περπατώντας είτε με όποιο μέσο υπάρχει διαθέσιμο προκειμένου να αναζητήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον γι' αυτούς και τις οικογένειές τους. Αν ένα άτομο διαθέτει τα παραπάνω χαρακτηριστικά, αναγνωρίζεται σε διεθνές επίπεδο ως «πρόσφυγας» και έχει πρόσβαση στην παροχή βοήθειας από τα κράτη στα οποία μεταβαίνουν, την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, καθώς και άλλους οργανισμούς.

1.3. Χώρα προέλευσης & κατεύθυνσης των προσφύγων

Συχνά γίνεται συζήτηση για την χώρα προέλευσης των προσφύγων. Ωστόσο, στην ερώτηση «από που έρχονται οι πρόσφυγες;» δεν υπάρχει μια συγκεκριμένη απάντηση. Οι πρόσφυγες μπορεί να προέρχονται από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου. Αξίζει να σημειωθεί, πως τα τελευταία χρόνια οι περισσότεροι πρόσφυγες προέρχονται από τη Συρία, το Αφγανιστάν και την Σομαλία.

Ανεξάρτητα από την χώρα την οποία έρχονται οι πρόσφυγες, η επιθυμία όλων είναι το να κατευθυνθούν σε μια από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ωστόσο, κάποιοι πρόσφυγες δεν μπορούν να κάνουν πράξη την επιθυμία τους αυτή. Κατά κύριο λόγο εμπόδιο στέκεται η απροθυμία των ευρωπαϊκών χωρών, να φιλοξενήσουν και να μετεγκαταστήσουν στα εδάφη τους έναν αριθμό προσφύγων. Έτσι κάποιοι πρόσφυγες ζουν σε προσφυγικούς καταυλισμούς, στους οποίους περνούν μεγάλο μέρος από την ζωή τους, περιμένοντας να πραγματοποιήσουν την επιθυμία τους. Βέβαια υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι νιώθουν πως είναι σ' ένα ασφαλές μέρος στο οποίο μπορούν να μείνουν, γι' αυτό συνεχίζουν την ζωή τους, παντρεύονται και κάνουν την δική τους οικογένεια.

Όπως ήταν αναμενόμενο, από την στιγμή που κάποιοι πρόσφυγες επιλέγουν να μείνουν σε μια χώρα και να "χτίσουν" από την αρχή την ζωή τους, η εκμάθηση της εκάστοτε γλώσσας της χώρας υποδοχής αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι. Έτσι λοιπόν, όσοι πρόσφυγες παραμένουν στην Ελλάδα καλούνται να μάθουν την ελληνική γλώσσα, για να μπορέσουν να προσαρμοστούν στην ελληνική κοινωνία. Όταν κάνουμε λόγο για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας δεν αναφερόμαστε σ' αυτή καθ' αυτή μόνο, αλλά και στην εκμάθηση του κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου της Ελλάδας. Μ' αυτό τον τρόπο η ένταξη του πρόσφυγα στην ελληνική κοινωνία γίνεται πιο ομαλά και οι πιθανότητες για κοινωνικό αποκλεισμό μειώνονται. Ωστόσο, η διαδικασία εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για να μπορέσει να απευθύνεται στους πρόσφυγες, θα πρέπει να διαφοροποιηθεί, για να μπορέσει να συμπεριλάβει τις ιδιαίτερες γλωσσικές ανάγκες τους, μιας και είναι άτομα που προέρχονται από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Το 2015 δημιουργήθηκαν στην χώρα μας τα πρώτα οργανωμένα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων, για να στεγάσουν τους πρόσφυγες που καθημερινά έφταναν. Το μεγαλύτερο "κύμα" προσφύγων δέχτηκαν τα νησιά, με αποτέλεσμα να βρεθούν μπροστά σε μια κατάσταση που ήταν δύσκολη και πρωτόγνωρη συνάμα τόσο για τους κατοίκους, όσο και τους αρμοδίους φορείς να την αντιμετωπίσουν. Ωστόσο, και τα χερσαία σύνορα της ηπειρωτικής Ελλάδας αποτέλεσαν "πόρτα" εισόδου για μεγάλο αριθμό προσφύγων. Στην αρχή τα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων παρείχαν στους πρόσφυγες ελάχιστες υποδομές, μιας και θεωρούνταν μια προσωρινή "στάση" προς τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Όμως η έντονη απροθυμία κάποιων ευρωπαϊκών χωρών να φιλοξενήσουν έναν αριθμό προσφύγων και έτσι να αποφορτιστεί η κατάσταση που επικρατούσε κυρίως στα νησιά, οδήγησε τα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων να πάρουν την απόφαση, να μετατραπούν σε χώρους που θα παρείχαν περισσότερες υπηρεσίες στους ανθρώπους που θα παρέμειναν εκεί. Βέβαια, ακόμη και σήμερα υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις Κέντρων Φιλοξενίας Προσφύγων, στα οποία οι συνθήκες διαβίωσης είναι ιδιαίτερα άσχημες, με αποτέλεσμα το αίσθημα του εγκλωβισμού να γίνεται ολοένα και πιο έντονο. Στην ηπειρωτική Ελλάδα οι πρόσφυγες φιλοξενήθηκαν κατά κύριο λόγο σε πρώην στρατόπεδα, τα οποία είχαν ειδικά διαμορφωθεί, για να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των ανθρώπων αυτών, που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την χώρα τους. Αντίστοιχα, στα νησιά λόγω έλλειψης υποδομών στέγασης των προσφύγων, κατασκευάστηκαν κάποια Κέντρα Κράτησης (hotspots), τα οποία σταδιακά άρχισαν να πληθαίνουν.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί, πως με τον ερχομό των προσφύγων τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αρμόδιοι για την περίθαλψη των προσφύγων είναι οι κυβερνήσεις της εκάστοτε χώρας, η Ύπατη Αρμοστεία, καθώς και πολλοί οργανισμοί, οι οποίοι προσφέρουν πολύτιμη βοήθεια.

1.4. Το γλωσσικό και πολιτισμικό τους υπόβαθρο

Τόσο οι ενήλικες πρόσφυγες, όσο και τα παιδιά πρόσφυγες ερχόμενοι από μια άλλη χώρα, "κουβαλούν" στις αποσκευές τους μια διαφορετική γλωσσική και πολιτισμική ταυτότητα από την δική μας, κάτι το οποίο ωστόσο είναι απόλυτα φυσιολογικό, μιας και διαφέρουμε ως προς την εθνική μας καταγωγή. Με τον ερχομό τους στην Ελλάδα, έρχονται "αντιμέτωποι" με έναν νέο πολιτισμό και κουλτούρα, στα οποία καλούνται να προσαρμοστούν, προκειμένου να ενταχθούν στην κοινωνία. Έτσι λοιπόν, οι πρόσφυγες καλούνται μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να προσαρμοστούν σε μια ξένη χώρα, να μάθουν την γλώσσα αυτής και ταυτόχρονα να μην "αποκοπούν" από την δική τους. Με άλλα λόγια, βρίσκονται ανάμεσα σε δυο διαφορετικούς κόσμους και προσπαθούν να ισορροπήσουν.

Όσον αφορά τους μαθητές πρόσφυγες, θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας, πως όταν έρχονται στο σχολείο "φέρουν" μαζί τους γλωσσικές ικανότητες ενός άλλου πολιτισμού, τις οποίες δεν πρέπει να σβήσουμε, αλλά να τις αξιοποιήσουμε για να οικοδομήσουμε πάνω σ' αυτές τις νέες. Πρέπει να καταστεί σαφές, πως τα παιδιά πρόσφυγες έχουν τα ίδια δικαιώματα στην εκπαίδευση, όπως έχουν και τα γηγενή παιδιά (ελληνόπουλα). Όμως για να γίνει αυτό εφικτό και στην πράξη, πρέπει η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας να γίνεται σ' ένα οργανωμένο περιβάλλον (σχολική τάξη), με αναλυτικά προγράμματα που θα εντάσσουν και θα συμπεριλαμβάνουν τα παιδιά στην εκπαίδευση, με την χρήση ενός εκπαιδευτικού υλικού που θα είναι κατάλληλο γι' αυτά, καθώς και η διδασκαλία να γίνεται από ένα καταρτισμένο εκπαιδευτικό. Συνεπώς, το μορφωτικό και γλωσσικό υπόβαθρο των μαθητών προσφύγων ερχόμενοι στα ελληνικά σχολεία, αποτελεί η μητρική/ πρώτη γλώσσα τους.

Οφείλουμε να μην ξεχνάμε, πως η εκπαίδευση δεν χωρά αποκλεισμούς λόγω εθνικότητας, χρώματος, θρησκείας ή γλώσσας. Σύμφωνα με τον Robson (1995, όπως αναφέρεται στο Colin Baker, 2001:549) *«οι δυο γλώσσες και οι δυο κουλτούρες δίνουν στον άνθρωπο τη δυνατότητα να έχει μια διπλή ή πολλαπλή άποψη της κοινωνίας. Αυτοί*

που μιλούν περισσότερες από μια γλώσσες και έχουν περισσότερες από μια κουλτούρες είναι περισσότερο ευαίσθητοι και φιλικοί και είναι πιθανότερο να χτίσουν γέφυρες αντί για σύνορα και οδοφράγματα».

1.5. Η πρόσβαση των προσφύγων στην εκπαίδευση

Το προσφυγικό ζήτημα δημιούργησε μια νέα κατάσταση και κατά συνέπεια δημιουργήθηκαν και διάφορα προβλήματα στο οικονομικό, εργασιακό και κοινωνικό τομέα. Προβλήματα εμφανίστηκαν και στον χώρο της παιδείας, με αποτέλεσμα να διεξάγονται έντονες συζητήσεις επί του θέματος. Οι αντικρουόμενες αντιλήψεις αφορούν, για το αν τίθεται ή όχι θέμα κινδύνου ή αλλοίωσης της κοινωνίας από την εμφάνιση των προσφύγων. Κατά την άποψη μου, δεν θα πρέπει να τίθεται ανησυχία για κοινωνική διάλυση, γιατί η συνύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών, καθώς και η γλωσσική πολυμορφία θα πρέπει να αποτελεί στόχο της εκπαίδευσης. Έτσι λοιπόν, τα προσφυγόπουλα πρέπει με την βοήθεια του εκπαιδευτικού προσωπικού, να μάθουν την ελληνική γλώσσα, ώστε να προσαρμοστούν τόσο στο σχολείο, όσο και στην κοινωνία ευρύτερα. Προκειμένου να επιτευχθεί το παραπάνω, κρίνεται απαραίτητο να τροποποιηθούν τα αναλυτικά προγράμματα και το περιεχόμενο των σχολικών εγχειριδίων, προκειμένου να συμπεριλαμβάνονται και οι ανάγκες των μαθητών προσφύγων σ' αυτά. Έτσι λοιπόν και στα σχολεία η ανομοιογένεια καλά "κρατεί" και είναι ένα φαινόμενο που υπήρχε και θα συνεχίζει να υπάρχει, αν δεν ληφθούν έγκαιρα και δραστικά μέτρα.

Όσον αφορά τον ελλαδικό χώρο, η ανομοιογένεια στο μαθητικό δυναμικό οφείλεται σε διάφορους λόγους όπως είναι *«τα βιολογικά χαρακτηριστικά, η κοινωνική και εθνική προέλευση των μαθητών, η γλώσσα, το μορφωτικό τους κεφάλαιο, η γλωσσική και γνωστική ανάπτυξη, οι εμπειρίες τους, τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα που έχουν»* (Χατζηπαναγιωτίδου, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος, 2021). Επίσης, η παρουσία την ανομοιογένειας στο μαθητικό πληθυσμό ενισχύθηκε και εξαιτίας *«της παλιννόστησης των Ελλήνων μεταναστών στις αρχές της δεκαετίας του 1980, της αθρόας προσέλευσης μεταναστών από βαλκανικές, ευρωπαϊκές αλλά και άλλες χώρες προς τα τέλη της ίδιας δεκαετίας και στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μετά την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού, καθώς και της ελεύθερης μετακίνησης εργαζομένων στις χώρες της ΕΕ»*(Χατζηπαναγιωτίδου, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος, 2021).

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, τα τελευταία χρόνια ήρθε να προστεθεί και το προσφυγικό ζήτημα, που δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστη την εκπαίδευση. Άλλωστε η εκπαίδευση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας. Σχετικά, με το "κομμάτι" της εκπαίδευσης των παιδιών προσφύγων που καταφτάνουν τόσο σ' όλες τις χώρες του κόσμου, όσο και στην Ελλάδα, είναι ένα θέμα που συζητείται και βρίσκεται διαρκώς υπό διαμόρφωση. Σύμφωνα με στοιχεία της UNHCR, σχεδόν τα μισά παιδιά πρόσφυγες στον κόσμο βρίσκονται εκτός των σχολείων. Εντυπωσιακό είναι, πως τα κορίτσια πρόσφυγες καταλαμβάνουν μεγαλύτερο ποσοστό εκτός σχολείων σε σχέση με τα αγόρια πρόσφυγες, μιας και τα αγόρια έχουν περισσότερες πιθανότητες να εγγραφούν στο σχολείο.

2. Χαρακτηρισμός της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη

2.1.Ο ορισμός της «γλώσσας»

Κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί διάφοροι ορισμοί του τι είναι η γλώσσα. Η γλώσσα σύμφωνα με τον γλωσσολόγο Saussure, διακρίνεται σε τρεις όψεις, στον «λόγο», στην «γλώσσα» και στην «ομιλία». Ο λόγος είναι *«η ικανότητα του ανθρώπινου είδους να επικοινωνεί»*, η γλώσσα είναι *«το αφηρημένο γραμματικό σύστημα που έχουν εσωτερικευμένο στη σκέψη τους»* και η ομιλία είναι *«η χρήση του συστήματος που κάνει ο κάθε ομιλητής μιας γλώσσας»* (Saussure, XX, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις της Χατζηδάκη, 2009-10). Πάντως αυτό που μπορούμε να πούμε με σιγουριά είναι, πως η γλώσσα αποτελεί έναν ζωντανό οργανισμό που δεν παύει να εξελίσσεται διαρκώς, καθώς και ότι είναι ένα κοινωνικό "προϊόν" το οποίο αντικατοπτρίζει τις ιδιαιτερότητες και την ιστορία κάθε τόπου.

2.2. Ο ορισμός της «πρώτης γλώσσας»-«μητρικής γλώσσας»

Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί που έχουν δοθεί για την μητρική ή πρώτη γλώσσα, κάποιοι από τους οποίους είναι οι εξής: *«α)η γλώσσα που μαθαίνει κάποιος πρώτη ανεξάρτητα από ποιον, β)η γλώσσα που μαθαίνει κάποιος από τη μητέρα του, γ)η ισχυρότερη γλώσσα σε κάθε στιγμή της ζωής και δ)η γλώσσα που χρησιμοποιείται περισσότερο από το άτομο»*(Χατζηπαναγιωτίδου, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος, 2021). Έτσι λοιπόν, ως μητρική γλώσσα ορίζεται η γλώσσα με την οποία έρχεται ένα παιδί σε επαφή αμέσως μετά την γέννηση του και την οποία κατακτά από την πρώτη περίοδο της ζωής του. Αξίζει να σημειωθεί, ότι η πρώτη γλώσσα ενός ατόμου αποτελεί την βάση για την δημιουργία της δική του μοναδικής ταυτότητας.

Όσον αφορά το κομμάτι της εκμάθησης μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, η μητρική/πρώτη γλώσσα ενός ανθρώπου αποτελεί συνδετικό κρίκο ανάμεσα στον ίδιο και στην νέα γλώσσα, μιας και η "καινούργια" γλώσσα έρχεται να "κουμπώσει" αρμονικά, μαζί με το μορφωτικό κεφάλαιο του καθενός. Το ίδιο προφανώς ισχύει και για την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας από ένα παιδί. Σύμφωνα με τον Robson (1995, όπως αναφέρεται στο Colin Baker, 2001:251) *«αυτό που κουβαλά το παιδί στην τάξη με την μορφή της ήδη κατακτημένης γνώσης συνιστά καθοριστική αφετηρία για τον δάσκαλο. Το απόθεμα του παιδιού σε γνώσεις, κατανόηση και εμπειρία είναι δυνατόν να παράσχει ένα περιβάλλον με νόημα, πάνω στο οποίο μπορεί να δομήσει ο δάσκαλος»*.

2.3.Ο ορισμός της «δεύτερης γλώσσας»

Ως δεύτερη γλώσσα ορίζεται η γλώσσα, την οποία μαθαίνει ένα άτομο αφού πρώτα έχει κατακτήσει ή συνεχίζει να κατακτά την πρώτη γλώσσα. Η εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας γίνεται συνήθως, μέσω της επαφής του ενδιαφερόμενου με φυσικούς ομιλητές της γλώσσας αυτής και κατά κύριο λόγο σε καθημερινές περιστάσεις (συνθήκες) επικοινωνίας. Για παράδειγμα, όταν ένα άτομο μαθαίνει την γλώσσα της χώρας υποδοχής στην οποία έχει μεταναστεύσει, προκειμένου να επιτύχει την εύρεση εργασίας, δηλαδή εξυπηρετεί μια καθημερινή και ζωτική ανάγκη του, θεωρείται δεύτερη γλώσσα.

2.4. Ο ορισμός της «ξένης γλώσσας»

Ξένη γλώσσα ονομάζεται, η γλώσσα που δεν χρησιμοποιείται και δεν εφαρμόζεται στην καθημερινότητα και στο περιβάλλον του ατόμου, αλλά είναι χρήσιμη στη διαπολιτισμική επικοινωνία στο μέλλον του.

Η διάκριση μεταξύ των όρων «δεύτερη γλώσσα» και «ξένη γλώσσα» είναι κατά κύριο λόγο γεωγραφική. Σύμφωνα με τον Ellis (1994: 11-12, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Χατζηπαναγιωτίδου,2021) *«στην περίπτωση της δεύτερης γλώσσας, η γλώσσα παίζει έναν θεσμικό και κοινωνικό ρόλο για τη συγκεκριμένη γλωσσική κοινότητα (λειτουργεί ως ένα επίσημα αναγνωρισμένο μέσο επικοινωνίας ανάμεσα σε μέλη που χρησιμοποιούν κάποιο άλλο γλωσσικό κώδικα ως μητρική τους γλώσσα). Σε αντίθεση, η εκμάθηση μιας γλώσσας ως ξένης που λαμβάνει χώρα σε ένα περιβάλλον όπου η γλώσσα αυτή δεν παίζει βασικό ρόλο για τη συγκεκριμένη κοινότητα και για αυτό μαθαίνεται κατά κύριο λόγο σε περιβάλλον τάξης».*

2.5. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη

Η ελληνική γλώσσα για τους ενήλικες και τα παιδιά πρόσφυγες, καταλαμβάνει την θέση της ξένης γλώσσας, κι αυτό γιατί α) μαθαίνουν από την αρχή μια γλώσσα που δεν έχουν επικοινωνήσει ξανά σ' αυτή, β) δεν την γνωρίζουν και εν συνεχεία δεν κατέχουν καθόλου την δομή της γλώσσας αυτής, καθώς και γ) δεν γνωρίζουν στοιχεία του πολιτισμού της χώρας αυτής. Για τα παιδιά πρόσφυγες η εκμάθηση της ελληνική γλώσσα αποτελεί ένα επιπλέον κίνητρο, καθώς θα είναι ένα μέσο με το οποίο θα επικοινωνούν με τους συνομηλίκους τους, στο σχολικό περιβάλλον.

Γνωρίζοντας πως η διαδικασία ένταξης των προσφύγων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και στην ελληνική κοινωνία γενικότερα, αποτελεί μια πρόκληση, δεν πρέπει να μας κάνει να ξεχνούμε το δικαίωμα των προσφύγων, να μπορούν να έχουν πρόσβαση στο πολύτιμο αγαθό που λέγεται εκπαίδευση. Τέλος, πρέπει να καταστεί σαφές, πως δεν αρκεί απλά η διδασκαλία και η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στους πρόσφυγες, αλλά και η άσκηση σ' αυτή προκειμένου να γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς τους.

2.6. Διδακτικές προσεγγίσεις και μέθοδοι διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη

Κατά καιρούς έχουν προταθεί και εφαρμοστεί διάφορες προσεγγίσεις και μέθοδοι για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, οι οποίες βασίζονται σε διάφορες θεωρίες. Αυτό που κάνει τις διάφορες προσεγγίσεις και μεθόδους να διαφέρουν, είναι η βαρύτητα που "δίνουν" στην γλώσσα. Στην συνέχεια παρατίθενται ονομαστικά κάποιες προσεγγίσεις και μέθοδοι διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης:

- ✚ η Γραμματικό-μεταφραστική μέθοδος (Grammar-Translation Method)
- ✚ η Άμεση Μέθοδος (The Direct Method)
- ✚ η Προφορική προσέγγιση και η μέθοδος εκμάθησης μέσα από καταστάσεις (The Oral Approach and Situational Method)
- ✚ η Σιωπηλή Μέθοδος (The Silent Way)
- ✚ η Δομική προσέγγιση (The Structural Approach)
- ✚ η Επικοινωνιακή προσέγγιση (Communicative Approach)

Ωστόσο, αυτή η προσέγγιση που στάθηκε "σύμμαχος" στην διδασκαλία την ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης και η οποία έχει επικρατήσει τα τελευταία χρόνια, είναι η επικοινωνιακή προσέγγιση. Η επικοινωνιακή προσέγγιση αποτελεί μοντέλο διδασκαλίας, που διαμορφώθηκε υπό την επίδραση θεωρητικών γλωσσολόγων και κοινωνιογλωσσολόγων και συνδέεται με την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα χρήσης της γλώσσας. Τα βασικά χαρακτηριστικά της επικοινωνιακής διδασκαλίας της γλώσσας, σύμφωνα με τον Brown D. H (1994) είναι ότι: «1) Οι στόχοι της διδασκαλίας της γλώσσας καλύπτουν όλα τα στοιχεία της επικοινωνιακής ικανότητας όχι μόνο τα γραμματικά και τα γλωσσολογικά, 2) Οι διδακτικές προσεγγίσεις σχεδιάζονται ώστε να εμπλέκουν τους μαθητές σε πραγματικές,

αυθεντικές, λειτουργικές χρήσεις της γλώσσας για σκόπιμη επικοινωνία. Οι οργανωτικοί τύποι της γλώσσας δεν είναι ο κεντρικός στόχος, αλλά απόψεις της γλώσσας που επιτρέπουν στο μαθητή να επιτύχει τους στόχους του, 3) Η ευχέρεια και η ακρίβεια είναι συμπληρωματικές αρχές που υποστηρίζουν τις επικοινωνιακές τεχνικές, και κάποτε η ευχέρεια μπορεί να αποβεί πιο σημαντική από την ακρίβεια, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχεια της επικοινωνίας, 4) Στο πλαίσιο της επικοινωνιακής διδασκαλίας, οι μαθητές πρέπει να χρησιμοποιούν τη γλώσσα στο προσδεκτικό της άκρο (ακρόαση, ανάγνωση) και στο παραγωγικό της άκρο (ομιλία, γραπτή παραγωγή) σε νέες καταστάσεις». Ο σκοπός της προσέγγισης αυτής είναι, η ανάπτυξη και η κατάκτηση της επικοινωνιακής ικανότητας, μέρος της οποίας είναι και η γλωσσική ικανότητα. Κατά τους Χαραλαμπίδου & Χατζησαββίδη (1997, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος των Γώτη & Χλαπουτάκη, 2020-21) «οι μαθητές πρέπει να ασκηθούν, ώστε να κατανοούν τις ποικίλες μορφές προφορικού και γραπτού λόγου και να τις συνδέουν με τις συνθήκες επικοινωνίας μέσα στις οποίες παράγεται καθεμιά από αυτές, αλλά και να καταστούν ικανοί να χρησιμοποιούν οι ίδιοι δημιουργικά τη γλώσσα για την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου προσαρμοσμένου στη δεδομένη κάθε φορά περίπτωση επικοινωνίας».

Σύμφωνα με τον Ευσταθιάδη (1996, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Χατζηπαναγιωτίδου, 2021) «η επικοινωνιακή προσέγγιση τονίζει ως κύρια τη χρήση της γλώσσας για διαπροσωπική επικοινωνία μέσα σε κάποιο κοινωνικό περιβάλλον και κάνει την κρίσιμη και ιδιαίτερα χρήσιμη διάκριση ανάμεσα σε διδασκαλία και μάθηση, μετατοπίζοντας το ενδιαφέρον από την πρώτη διεργασία στη δεύτερη διαδικασία».

Προκειμένου να επιτευχθεί ο κύριος στόχος της προσέγγισης αυτής, η παρουσία επικοινωνιακού τύπου δραστηριοτήτων είναι απαραίτητο κομμάτι στην μαθησιακή διαδικασία, καθώς οι μαθητές που μαθαίνουν μια γλώσσα ως δεύτερη/ξένη, θα αναπτύξουν «την ικανότητα των φυσικών ομιλητών να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνίας και μάλιστα με ταχύτητα» (Χατζηπαναγιωτίδου, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος, 2021).

Κλείνοντας αξίζει να σημειωθεί, πως η επικοινωνιακή μέθοδος διδασκαλίας αποτελεί την καταλληλότερη μέθοδο για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, γιατί απαιτεί την ενεργώ συμμετοχή του μαθητή στην διαδικασία της μάθησης και ενθαρρύνει την ανάπτυξη της συνεργασίας και της ομαδικότητας στην σχολική και εξωσχολική ζωή. Ωστόσο κατά την άποψή μου, ο εκάστοτε εκπαιδευτικός

οφείλει να επιλέγει την διδακτική μέθοδο που θα ακολουθήσει και θα εφαρμόσει στην σχολική του τάξη, λαμβάνοντας υπόψιν του την ηλικία του μαθητικού πληθυσμού, τα χαρακτηριστικά τους, το γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο αυτών, την στάση αυτών ως προς την γλώσσα, καθώς και τους λόγους εκμάθησης της γλώσσας.

2.7. Στρατηγικές μάθησης

Τις τελευταίες δεκαετίες όλο και περισσότεροι ερευνητές στον τομέα της γλωσσικής διδασκαλίας, εστιάζουν την προσοχή τους σε στρατηγικές γλωσσικής κατάκτησης, οι οποίες σχετίζονται με την επιτυχή γλωσσική εκμάθηση, την αποτελεσματική επικοινωνία και την αυτόνομη μάθηση. Θα μπορούσε να πει κανείς, πως οι στρατηγικές γλωσσικής εκμάθησης κατέχουν ρόλο "κλειδί" στον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές γνωρίζουν για την ανάγνωση, την γραφή και την προφορική επικοινωνία. Έτσι λοιπόν, κατά καιρούς έχουν προταθεί πολλοί ορισμοί σχετικά με τις στρατηγικές μάθησης. Κάποιοι απ' αυτούς ακολουθούν στην συνέχεια:

- ✚ Σύμφωνα με τον Rubin (1975:311, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021) οι στρατηγικές μάθησης είναι *«τεχνικές/βήματα που ένας μαθητής μπορεί να αξιοποιήσει προκειμένου να αποκτήσει τη γνώση»*.
- ✚ Σύμφωνα με τον Chamot (1987, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021) οι στρατηγικές μάθησης είναι *«ενέργειες-δράσεις που αναλαμβάνουν οι μαθητές για να διευκολύνουν τη γλωσσική εκμάθηση και την ανάκληση πληροφοριών»*.
- ✚ Οι στρατηγικές μάθησης είναι *«πράξεις που χρησιμοποιούνται από τους μαθητές για να διευκολύνουν την απόκτηση, αποθήκευση, ανάκτηση ή χρήση πληροφοριών. [...] συμπεριφορές ή πράξεις που οι μαθητές χρησιμοποιούν για να κάνουν την μάθηση πιο επιτυχή, αυτοκατευθυνόμενη και ευχάριστη»* (Oxford,1990:8, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021).
- ✚ Σύμφωνα με τους O'Malley & Chamot (1990:1, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021) οι στρατηγικές μάθησης είναι *«συμπεριφορές που οι μαθητές υιοθετούν για να κατανοήσουν, να μάθουν ή να διατηρήσουν νέες πληροφορίες»*.
- ✚ Σύμφωνα με τους Weinstein & Mayer (1994, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021) οι στρατηγικές μάθησης είναι *«συμπεριφορές*

και σκέψεις που διευκολύνουν την πρόσκτηση της γνώσης και των δεξιοτήτων, ή την αναδιοργάνωση της προϋπάρχουσας γνώσης».

- ✚ Σύμφωνα με τον Chamot (2005, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021) οι στρατηγικές μάθησης είναι *«διαδικασίες που διευκολύνουν μια μαθησιακή εργασία, οι οποίες είναι συχνά συνειδητές και καθοδηγούνται από κάποιον στόχο».*
- ✚ Οι στρατηγικές μάθησης είναι *«συνειδητές νοητικές και συμπεριφορικές διαδικασίες στις οποίες εμπλέκονται οι μαθητές με σκοπό να αποκτήσουν τον έλεγχο της μαθησιακής τους διαδικασίας»* (Ortega, 2009:208, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021).
- ✚ Οι στρατηγικές μάθησης είναι *«ενέργειες, βήματα, ρουτίνες που χρησιμοποιούνται από τους μαθητές με σκοπό την γλωσσική εκμάθηση και ρύθμιση της μάθησης»* (Griffiths, 2015, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021).

Κοιτώντας τους παραπάνω ορισμούς μπορούμε να εντοπίσουμε ένα κοινό σημείο ανάμεσα σ' όλους τους, το οποίο είναι ότι συμβάλουν στην εκμάθηση της γλώσσας-στόχο. Από την στιγμή που δεν υφίσταται ένας κοινός ορισμός για το τι είναι οι στρατηγικές μάθησης, έτσι λοιπόν και η τυπολογία αυτών διαφέρει. Σύμφωνα με τους O'Malley & Chamot (1990), οι στρατηγικές ταξινομούνται σε μεταγνωστικές, γνωστικές και κοινωνικές-συναισθηματικές στρατηγικές.

- ✚ Γνωστικές στρατηγικές: οι γνωστικές δεξιότητες καταλαμβάνουν σημαντική θέση προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια δραστηριότητα. Είναι εστιασμένες σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και ο εκάστοτε μαθητής αλληλοεπιδρά με το υλικό που πρέπει να μάθει.
- ✚ Μεταγνωστικές στρατηγικές: περιλαμβάνουν την επίγνωση και τον έλεγχο της μάθησης από τον ίδιο τον μαθητή. Ακόμη δίνεται έμφαση στον αναστοχασμό της μαθησιακής διαδικασίας, στην παρακολούθηση της πορείας της γνώσης και τέλος στην αποτίμηση της μαθησιακής διαδικασίας.
- ✚ Κοινωνικές-συναισθηματικές στρατηγικές: περιλαμβάνουν κυρίως την συνεργασία για την μάθηση, μέσα από την αλληλόδραση και την διευκρίνιση κάποιων ερωτήσεων. Ακόμη, ο συναισθηματικός έλεγχος συνεισφέρει στην μαθησιακή διαδικασία.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με την Oxford (1990), η κατηγοριοποίηση των στρατηγικών γίνεται σε έξι (6), τις οποίες ομαδοποιεί σε έμμεσες και άμεσες. Πρέπει

να σημειωθεί, πως η ταξινομία της Oxford στηρίχτηκε και στην παραπάνω ταξινομία. Έτσι λοιπόν, έχουμε τον διαχωρισμό σε έμμεσες στρατηγικές οι οποίες είναι οι μεταγνωστικές, οι κοινωνικές και οι συναισθηματικές. Οι άμεσες στρατηγικές είναι οι γνωστικές, οι μνημονικές και οι αντισταθμιστικές.

Σύμφωνα με παρατηρήσεις που κάνανε οι Grenfell & Harris (1994:9, όπως αναφέρεται στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας, (2013)) σε μαθητές διάφορων ηλικιακών ομάδων, προκειμένου να εντοπίσουν αν η ηλικία των μαθητών επηρεάζει το πόσο αποτελεσματικές είναι οι στρατηγικές μάθησης, παρατήρησαν πως *«οι μεγαλύτεροι μαθητές έχουν καλύτερη μνημονική ικανότητα, πιο αποτελεσματικούς τρόπους οργάνωσης των πληροφοριών, μεγαλύτερη ικανότητα αυτοσυγκέντρωσης και προσοχής, συστηματικότερες συνήθειες μελέτης και προετοιμασίας και τη δυνατότητα να κάνουν περίπλοκες νοητικές διεργασίες–δεξιότητες που σχετίζονται όλες με τις στρατηγικές εκμάθησης».*

2.8. Η ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο, να γίνει μια σύντομη αναφορά στο ποιες είναι οι γλωσσικές δεξιότητες. Οι γλωσσικές δεξιότητες είναι τέσσερις (4) και είναι α) η κατανόηση προφορικού λόγου, β) η παραγωγή προφορικού λόγου, γ) η κατανόηση γραπτού λόγου, και δ) η παραγωγή γραπτού λόγου. Πάμε λοιπόν να δούμε λίγα πράγματα για την κάθε δεξιότητα ξεχωριστά.

Σύμφωνα με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας όταν κάνουμε λόγο για την κατανόηση προφορικού λόγου, ο μαθητής θα πρέπει *«να είναι σε θέση να παρακολουθεί αργό προφορικό λόγο, με παύσεις, να καταλαβαίνει οδηγίες, να απαντάει σε απλές ερωτήσεις»* (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας, (2013)). Η κατανόηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από τις συνθήκες επικοινωνίας. Πιο συγκεκριμένα, ο μαθητής κατακτώντας την δεξιότητα αυτή θα είναι σε θέση *«να διακρίνει ακουστικά λέξεις, εκφράσεις και προτάσεις που αφορούν τον ίδιο, την οικογένεια και το άμεσο περιβάλλον του, τα ενδιαφέροντά του»* (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας, (2013)).

Στην παραγωγή προφορικού λόγου, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να σχηματίζει μεμονωμένες προτάσεις, με τις οποίες θα περιγράφει τον εαυτό του ή γνωστά πρόσωπα. Επίσης, κατακτώντας την δεξιότητα αυτή θα μπορεί να κάνει διάλογο και να συστήνει τον εαυτό του, να κάνει κάποιες ερωτήσεις στον συνομιλητή

του και να διατυπώνει απλές απαντήσεις. Στο σημείο αυτό να σημειώσουμε, πως καθοριστικό ρόλο παίζει και ο συνομιλητής που θα έχε απέναντί του, ο οποίος μπορεί να τον βοηθάει χρησιμοποιώντας απλό λεξιλόγιο, το οποίο θα είναι οικείο στο παιδί, καθώς και επαναλαμβάνοντας ή επαναδιατυπώνοντας φράσεις που κρίνει απαραίτητο.

Στην κατανόηση γραπτού λόγου ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση «να κατανοεί σύντομα κείμενα, μηνύματα και κάρτες, να αναγνωρίζει καθημερινά ονόματα, λέξεις και πολύ βασικές φράσεις για καθημερινά θέματα, να κατανοεί απλές περιγραφές, με οπτικά ερεθίσματα, να ακολουθεί απλές σύντομες οδηγίες. Η κατανόηση γραπτού λόγου περιορίζεται σε μεμονωμένες λέξεις και σύντομα, απλά κείμενα, σχετικά με οικεία θέματα και ανάγνωση μιας μιας λέξης της κάθε φράσης» (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας,(2013)). Ακόμη, ο μαθητής κατακτώντας την δεξιότητα αυτή θα είναι σε θέση να μπορεί να διαβάζει τα είδη των καταστημάτων (π.χ. ζαχαροπλαστείο κτλ.) που βρίσκονται στην γειτονία του, καθώς και ονόματα κάποιων αγαθών που συναντά στα σούπερ μαρκετ (π.χ. γάλα, καφές κτλ.). Επίσης, ο μαθητής πρόσφυγας θα είναι σε θέση να «παρακολουθεί την εξέλιξη μιας σύντομης και απλής ιστορίας και να μπορεί να ακολουθεί σύντομες, απλά γραμμένες οδηγίες, ιδιαίτερα αν υπάρχει οπτική υποστήριξη (εικονογραφημένες ιστορίες, χάρτες, εικόνες χρήσης αντικειμένων κτλ.)» (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας,(2013)).

Τέλος, σύμφωνα με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας όταν κάνουμε λόγο για την παραγωγή γραπτού λόγου, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να μπορεί να δημιουργεί μόνος του σύντομες προτάσεις με απλή κατά κύριο λόγο δομή, στις οποίες θα περιγράφει τον εαυτό του, την οικογένεια του, τους φίλους του, την γειτονιά του, καθώς και μικρές ιστορίες, με την βοήθεια πάντα κάποιας εικόνας.

2.9. Διαπολιτισμική επικοινωνιακή ικανότητα-επίγνωση

Ας κάνουμε μια μικρή "στάση" για να δούμε τι εννοούμε όταν λέμε διαπολιτισμική επικοινωνιακή ικανότητα. Η ικανότητα διαπολιτισμικής επικοινωνίας είναι «ένα σύνολο δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική αλληλόδραση με άτομα από διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα» (Fantini, 2006:12, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021). Οι διαστάσεις από τις οποίες αποτελείται η διαπολιτισμική επικοινωνιακή ικανότητα είναι α) η διαπολιτισμική επίγνωση, β) η ευαισθητοποίηση και γ) η διαπολιτισμική επιδεξιότητα.

Πιο συγκεκριμένα, η διαπολιτισμική επίγνωση είναι *«η αντίληψη των πολιτισμικών συμβάσεων που επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς και η ικανότητα κατανόησης των ομοιοτήτων και των διαφορών των άλλων πολιτισμών»* (Fritzetal., 2002, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021). Η ευαισθητοποίηση είναι *«η επιθυμία και το κίνητρο για την κατανόηση, εκτίμηση και αποδοχή της διαφορετικότητας»* (Fritzetal., 2002, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021) και η διαπολιτισμική επιδεξιότητα είναι *«η ικανότητα επίτευξης επικοινωνιακών στόχων κατά την αλληλεπίδραση με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς»* (Fritzetal., 2002, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος της Γρίβα, 2021). Αξίζει να σημειωθεί, πως η διαπολιτισμική επικοινωνία σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), είναι μια από τις οκτώ βασικές ικανότητες για την διαβίου μάθηση.

Τα τελευταία χρόνια λόγω της έντονης κινητικότητας και των μεταναστευτικών/προσφυγικών ροών, ο κλάδος της εκπαίδευσης οφείλει να ενισχύσει την καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας-επίγνωσης και να "αγκαλιάσει" το σύγχρονο πολυπολιτισμικό και πολυγλωσσικό περιβάλλον που δημιουργείται. Άλλωστε γνωρίζουμε, πως η γλώσσα αποτελεί ένα ζωντανό οργανισμό που "κρύβει" πολλές και διαφορετικές πτυχές, τις οποίες δεν φτάνει παρά να τις εξερευνήσει κάποιος και θα ανακαλύψει μοναδικούς γλωσσικούς θησαυρούς

3. Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη

Η καινούργια πραγματικότητα που έχει δημιουργηθεί από τις προσφυγικές ροές στην χώρα μας, δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο και τον χώρο της εκπαίδευσης. Έτσι λοιπόν, το εκπαιδευτικό προσωπικό καλείται να προσαρμοστεί στην νέα αυτή πραγματικότητα και να προχωρήσει σε μια σειρά αλλαγών στον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται η μαθησιακή διαδικασία. Ωστόσο, γνωρίζοντας πως μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών που βρίσκονται στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας, έχουν πολλά χρόνια προϋπηρεσίας στην εκπαίδευση, είναι ένα γεγονός που καθιστά ακόμη πιο δύσκολη την προσαρμογή στην νέα κατάσταση. Αυτό συμβαίνει διότι κατά την διάρκεια των σπουδών τους, δεν διδάχθηκαν θέματα σχετικά με την διγλωσσία και την δίγλωσση εκπαίδευση, την διαπολιτισμική εκπαίδευση, καθώς και τον τρόπο που θα διαχειρίζονται τον ρατσισμό και τις προκαταλήψεις, που συχνά βιώνουν οι εθνοτικές μειονότητες.

Πολλές είναι οι απόψεις που "ακούγονται" επί του θέματος, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται δύο πόλοι αντίθετων απόψεων. Έτσι λοιπόν, στο κέντρο αυτών των αντίθετων απόψεων βρίσκονται οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι καλούνται να αντιμετωπίσουν την νέα κατάσταση. Ωστόσο, μερικές φορές και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί παρασύρονται από τις απόψεις και τις προκαταλήψεις τους, γεγονός που προκαλεί επιπλέον δυσκολίες. Προκειμένου να γίνει πιο άμεση η ένταξη των παιδιών προσφύγων στην σχολική κοινότητα και εν συνέχεια στην ευρύτερη κοινωνία, θα πρέπει δίπλα τους να σταθούν οι εκπαιδευτικοί.

Για να γίνει όμως αυτό, θα πρέπει όλοι οι εκπαιδευτικοί να ενημερώνονται συνεχώς καθ' όλη την διάρκεια της θητείας τους, μέσα από επιμορφωτικά σεμινάρια, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις νέες περιστάσεις που δημιουργούνται στην εκπαίδευση. Σχετικά με τους εν δυνάμει εκπαιδευτικούς, οι οποίοι φοιτούν σε κάποιο πανεπιστημιακό ίδρυμα θα πρέπει να λαμβάνουν την κατάλληλη επιμόρφωση από την βασική τους εκπαίδευση και να συνεχίζεται και μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Λαμβάνοντας και εφαρμόζοντας αυτά τα μέτρα, θεωρώ πως όλοι οι εκπαιδευτικοί θα μπορούν να ανταποκριθούν με επιτυχία στην προσπάθεια αυτή.

3.1. Τα υπάρχον ΔΕΠΠΣ & ΑΠΣ για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη/ξένη

Αρχικά ας ξεκινήσουμε με το τι σημαίνουν τα αρχικά ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ. Το ΔΕΠΠΣ είναι το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και το ΑΠΣ είναι το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Όσον αφορά την διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας δεν υπάρχει ξεχωριστό αναλυτικό πρόγραμμα στην Ελλάδα, σε αντίθεση με την Κύπρο.

Πιο συγκεκριμένα, στο ΔΕΠΠΣ (του σχολικού έτους 2020-21) της ελληνικής γλώσσας για το δημοτικό σχολείο, γίνονται ελάχιστες μόνο αναφορές για την διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Χαρακτηριστικά το ΔΕΠΠΣ αναφέρει ότι *«όσον αφορά τον αλλοδαπό μαθητή, τον ενταγμένο σε τάξη, στην οποία χρησιμοποιείται η ελληνική ως μητρική γλώσσα, αυτός πρέπει: α) μέσα σε πλαίσιο φυσικής επικοινωνίας να εσωτερικεύσει αβίαστα ορισμένες δύσκολες γι' αυτόν γλωσσικές δομές της ελληνικής γλώσσας και β) να βιώσει μέσα από τη γλώσσα τον ελληνικό πολιτισμό και να υιοθετήσει θετική στάση απέναντί του»* (ΔΕΠΠΣ 2020-21:18). Ακόμη, σ' ένα σημείο γίνεται αναφορά ότι *«με δεδομένο το πολυπολιτισμικό στοιχείο της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας, η γλώσσα προτείνεται ως μέσο ένταξης των αλλοδαπών στην κοινωνία αυτή»* (ΔΕΠΠΣ 2020-21:14). Ο γενικός σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος της γλώσσας στο δημοτικό είναι η *«ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να χειρίζονται με επάρκεια και αυτοπεποίθηση, συνειδητά, υπεύθυνα, αποτελεσματικά και δημιουργικά το γραπτό και τον προφορικό λόγο, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στη σχολική και την ευρύτερη κοινωνία τους»* (ΔΕΠΠΣ 2020-21:14). Επίσης στους στόχους του ΔΕΠΠΣ, γίνεται λόγος και για τον σεβασμό προς την γλώσσα άλλων πολιτισμών. Πιο συγκεκριμένα, ο μαθητής θα πρέπει *«να κατανοήσει τη θέση που κατέχει η γλώσσα, γενικά, στον πολιτισμό ενός λαού, τη σημασία της για τα έθνη, και να έρθει σε επαφή και με γλωσσικής υφής πολιτισμικά στοιχεία άλλων λαών»*, καθώς και *«να εκτιμά και να σέβεται τη γλώσσα του άλλου και να συμβιώνει αρμονικά με αλλόγλωσσους»* (ΔΕΠΠΣ 2020-21:18).

Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (ΑΠΣ) είναι ένα διάγραμμα που περιλαμβάνει στόχους (σκοπούς), οι οποίοι έχουν να κάνουν με τον τρόπο διδασκαλίας ενός γνωστικού αντικείμενου ανά τάξη και εκπαιδευτική βαθμίδα. Ακόμη, τα

αναλυτικά προγράμματα σπουδών λειτουργούν ως κατευθυντήριες γραμμές για το περιεχόμενο της διδακτικής διαδικασίας και για την αξιολόγηση του αποτελέσματος της διδασκαλίας και της μάθησης. Θα μπορούσε να πει κανείς, πως τα αναλυτικά προγράμματα απαντούν σε ερωτήματα όπως: ποια είναι η ύλη του κάθε γνωστικού αντικείμενου, ποιος είναι ο σκοπός του μαθήματος, σε ποια τάξη και σχολική βαθμίδα απευθύνεται, καθώς και με ποια σειρά πρέπει να διδαχθούν οι μαθητές την καινούργια γνώση. Το πρόγραμμα σπουδών μαζί με τα σχολικά εγχειρίδια αποτελούν τις «*επίσημες προδιαγραφές της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι οποίες καθορίζονται από την πολιτεία υπό μορφή νομικών διατάξεων και κειμένων: Νόμοι, Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις κλπ.*» (Γώτη & Χλαπουτάκη, όπως αναφέρεται στις σημειώσεις του μαθήματος, 2020-21). Κατά την άποψή μου, ένα αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών οφείλει να λαμβάνει υπόψιν του και τις ανάγκες των μαθητών στους οποίους απευθύνεται, καθώς μόνο έτσι θα αποτελέσει έναν "σύμμαχο" στην μαθησιακή διαδικασία.

3.2. Προτεινόμενο αναλυτικό πρόγραμμα για το συγκεκριμένο κοινό

Στην συνέχεια, θα παρουσιαστεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών που προσπάθησα να δημιουργήσω εγώ η ίδια, και το οποίο αφορά την διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας σε μαθητές με προσφυγικό υπόβαθρο, ηλικίας 10-12 χρονών. Στο προτεινόμενο αναλυτικό πρόγραμμα έχω λάβει υπόψιν μου, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου μαθητικού πληθυσμού. Ευελπιστώ το συγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα να αποτελέσει έναν "οδηγό" στην προσπάθεια των εκπαιδευτικών να διδάξουν την ελληνική γλώσσα ως ξένη, καθώς και να επιτύχουν την ένταξη των παιδιών προσφύγων σε κανονικές σχολικές τάξεις.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (επίπεδο Α1)

Σκοπός είναι η εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, καθώς και η ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων. Επιπροσθέτως, στόχος του αναλυτικού προγράμματος είναι και η προώθηση της πολυπολιτισμικότητας και της διαπολιτισμικότητας. Έτσι λοιπόν, ο κάθε μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση:1) να

αποδεχθεί την διαφορετικά που παρουσιάζουν οι άνθρωποι μεταξύ τους, 2) να αποδεχθεί το διαφορετικό πολιτισμικό πλαίσιο που φέρει κάθε άνθρωπος, καθώς και 3) να κατανοήσει πως μέσα από την επικοινωνία και το παιχνίδι με ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών, εξελίσσεται και ο ίδιος ως προσωπικότητα.

<u>Προφορικός λόγος</u>		<u>Γραπτός λόγος</u>	
Ως προς την κατανόηση του προφορικού λόγου, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση:	Ως προς την παραγωγή προφορικού λόγου, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση:	Ως προς την κατανόηση του γραπτού λόγου, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση:	Ως προς την παραγωγή του γραπτού λόγου, ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση:
1) να κατανοεί λέξεις, εκφράσεις και προτάσεις, που σχετίζονται με τον ίδιο, την οικογένεια, το περιβάλλον και την καθημερινότητά του.	1) να περιγράφει με απλό τρόπο τον εαυτό του, οικεία πρόσωπα, το οικείο περιβάλλον του, καθώς και τα ενδιαφέροντά του.	1) να αναγνωρίζει τα γράμματα της αλφαβήτου (κεφαλαία-μικρά), καθώς και λέξεις και στοιχειώδεις φράσεις.	1) να σχηματίζει σύντομες προτάσεις με απλή δομή και να χρησιμοποιεί τα βασικά σημεία στίξης.
2) να παρακολουθεί αργό προφορικό λόγο με παύσεις, να καταλαβαίνει οδηγίες, να ακολουθεί σύντομες απλές κατευθύνσεις και να απαντάει σε απλές ερωτήσεις.	2) να θέτει απλές ερωτήσεις στον συνομιλητή του για τον χρόνο και τον τόπο.	2) να παρακολουθεί την εξέλιξη μιας σύντομης και απλής ιστορίας.	2) να γράφει απλές κατανοητές προτάσεις, περιγράφοντας τον εαυτό του, την γειτονία, το σπίτι ή το σχολείο του.

3) να παρακολουθεί προφορικό λόγο, ο οποίος χαρακτηρίζεται από παύσεις, επαναλήψεις και επαναδιατυπώσεις.	3) να μπορεί να συστήνει τον εαυτό του.	3) να μπορεί να διαβάζει και να κατανοεί μεμονωμένες λέξεις, σύντομα και απλά κείμενα, σχετικά με οικεία θέματα.	3) να περιγράφει μια μικρή ιστορία βλέποντας μια εικόνα ή διαβάζοντας ένα σύντομο διάλογο.
4) να αναγνωρίζει βασικές πληροφορίες στην ακρόαση ενός παραμυθιού ή ενός τραγουδιού.	4) να χρησιμοποιεί απλές εκφράσεις χαιρετισμού και αποχαιρετισμού.	4) να μπορεί να ακολουθεί σύντομες, απλά γραμμένες οδηγίες, ιδιαίτερα αν υπάρχει οπτική υποστήριξη (εικονογραφημένες ιστορίες, χάρτες, εικόνες αντικειμένων κτλ.).	

Σημείωση: Το παραπάνω αναλυτικό πρόγραμμα έχει στηριχθεί στους γενικούς εκπαιδευτικούς στόχους του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας: <https://www.greeklanguage.gr/certification/node/96.html>).

4.Αρχές σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού

4.1. Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες (ΚΕΠΑ)

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο αναφοράς για την γλώσσα *«παρέχει μια κοινή βάση για την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας γλωσσικών μαθημάτων, οδηγιών για τη σύνταξη σχετικών προγραμμάτων σπουδών, εξετάσεων, διδακτικών εγχειριδίων, κτλ. για ολόκληρη την Ευρώπη»* (ΚΕΠΑ, XX:1). Στο Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο γίνεται αναφορά στις γνώσεις και στις δεξιότητες, που πρέπει να αναπτύξει ο μαθητής που μαθαίνει μια ξένη γλώσσα. Στο Πλαίσιο παρουσιάζονται και τα επίπεδα γλωσσομάθειας (από το επίπεδο Α1 έως και το επίπεδο Γ2), *«τα οποία καθιστούν δυνατή τη μέτρηση της προόδου των μαθητών σε κάθε στάδιο της εκμάθησης και σε όλη τους τη ζωή»* (ΚΕΠΑ, XX:1).

Όσον αφορά το γλωσσικό υλικό το οποίο θα παρουσιαστεί στην συνέχεια, το επίπεδο του είναι Α1 (στοιχειώδης γνώση), το οποίο αποτελεί το χαμηλότερο επίπεδο γλωσσικής επάρκειας. Σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο, ο μαθητής στο επίπεδο αυτό α) *«μπορεί να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει καθημερινές εκφράσεις που του είναι οικείες και πολύ βασικές φράσεις που έχουν στόχο την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών»*, β) *«μπορεί να συστηθεί και να συστήσει άλλους και μπορεί να ρωτήσει και να απαντήσει ερωτήσεις που αφορούν προσωπικά στοιχεία, όπως το πού μένει, τα άτομα που γνωρίζει και τα πράγματα που κατέχει»* και γ) *«μπορεί να διαπραγματευτεί με απλό τρόπο υπό την προϋπόθεση ότι ο συνομιλητής του μιλάει αργά και καθαρά και είναι διατεθειμένος να βοηθήσει»* (ΚΕΠΑ, XX:29).

4.2.Αποσαφήνιση των όρων πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα

Με τον όρο «πολυπολιτισμικότητα» εννοούμε την συνύπαρξη ατόμων που ανήκουν σε διαφορετικό πολιτισμό, σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Η πολιτισμική διαφορετικότητα έχει να κάνει με την κουλτούρα, τους ηθικούς κώδικες, τις παραδόσεις, την θρησκεία και την γλώσσα, τα οποία αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Αν αυτά τα χαρακτηριστικά είναι εκ διαμέτρου αντίθετα με την κουλτούρα της χώρας υποδοχής, τότε εμφανίζονται κάποια προβλήματα και ενδεχομένως τριβές. Οι Abu-Laban & Stasiulis (1992:367, όπως αναφέρεται στο Ζάχος Θ.Δημήτρης.2014:17) αναφέρουν ότι *«[...] ο όρος πολυπολιτισμικότητα χρησιμοποιείται τόσο για να δηλώσει την πολιτική μιας κυβέρνησης, όσο και την*

κοινωνική πραγματικότητα της εθνοτικής ποικιλομορφίας η οποία λαμβάνει χώρα σε μια συγκεκριμένη κοινωνία».

Αξίζει να σημειωθεί, πως σημαντικός είναι και ο ρόλος του σχολείου. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Schleicher (1993, όπως αναφέρεται στο Ζάχος Θ. Δημήτρης. 2014:199) «τα σχολεία έχουν την δυνατότητα να κοινωνικοποιήσουν τις νέες γενιές στην πολυπολιτισμική σκέψη, δημιουργώντας πολίτες που σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δημοκρατικές αρχές».

Με τον όρο «διαπολιτισμικότητα» αναφερόμαστε στον «τρόπο με τον οποίο άτομα ή ομάδες ατόμων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης διαχειρίζονται την πολιτισμική ετερότητα, δημιουργώντας μία νέα πολιτισμική ταυτότητα μέσω της συνεργασίας και του συγκερασμού χαρακτηριστικών από διαφορετικούς πολιτισμούς» (Γεωργογιάννης Π., 2008). Θα μπορούσε να πει κανείς, πως ο όρος της διαπολιτισμικότητας είναι στενά συνδεδεμένος με την έννοια της αποδοχής, δηλαδή αποδοχή μιας διαφορετικής κουλτούρας και ενός διαφορετικού πολιτισμού γενικότερα.

Συχνά οι δυο αυτοί όροι ταυτίζονται, κάτι το οποίο ωστόσο είναι λανθασμένο. Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με τον Μ. Δαμανάκη (1989:78) «η πολυπολιτισμικότητα είναι το δεδομένο και η διαπολιτισμικότητα το ζητούμενο. Η διαπολιτισμικότητα προϋποθέτει την πολυπολιτισμικότητα, αλλά δεν απορρέει αυτόματα από αυτήν».

4.3. Πολυτροπικότητα

Σύμφωνα με την Χοντολίδου (1999:115-117) πολυτροπικό είναι «το κείμενο εκείνο που χρησιμοποιεί για τη μετάδοση μηνυμάτων συνδυασμό σημειωτικών τρόπων. Για παράδειγμα, τα περισσότερα κείμενα των σχολικών βιβλίων, του ημερήσιου τύπου ή της τηλεόρασης είναι πολυτροπικά, αφού συχνά συνδυάζουν γλώσσα και εικόνα ή στην περίπτωση της τηλεόρασης και μουσική». Αξίζει να σημειωθεί, πως εισηγητές του όρου της πολυτροπικότητας είναι οι Kress & Theo van Leeuwen (1996). Έτσι λοιπόν, η έννοια της «πολυτροπικότητας» καταλαμβάνει σημαντική θέση και στην διδασκαλία και κατάκτηση μιας γλώσσας τόσο ως μητρικής, όσο και ως δεύτερης/ξένης.

Η συμβολή της έννοιας της πολυτροπικότητας στα σχολεία είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς οι μαθητές πλέον παύουν να είναι απλά αποδέκτες της γνώσης και αναλαμβάνουν ένα πιο ενεργό ρόλο στην μαθησιακή διαδικασία. Ένα γλωσσικό υλικό για να χαρακτηριστεί πολυτροπικό, θα πρέπει να συνδυάζεται με ακουστικά, ηχητικά

και οπτικά μέσα, τα οποία βοηθούν στην διδασκαλία και την κατάκτηση της γλώσσας. Τέλος, ένα πολυτροπικό εκπαιδευτικό υλικό δίνει την δυνατότητα τόσο στους μαθητές, όσο και στους εκπαιδευτικούς, να επικοινωνούν και να αποκωδικοποιούν ένα μήνυμα μ' ένα διαφορετικό τρόπο, το οποίο κάνει και την μαθησιακή διαδικασία πιο ενδιαφέρουσα.

4.4. Παιγνιώδης χαρακτήρας της μάθησης

Η σημασία του παιχνιδιού, καθώς και η επίδραση αυτού στην ανάπτυξη των παιδιών έχει απασχολήσει κατά καιρούς τόσο τους ειδικούς, όσο και τους γονείς. Συχνά ακούμε γονείς να υποστηρίζουν πως το παιχνίδι, ιδιαίτερα κατά την διάρκεια της σχολικής ηλικίας, αποτελεί χάσιμο χρόνου από τις σχολικές υποχρεώσεις των παιδιών. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν οι γονείς που πιστεύουν, πως ο χρόνος που περνά το παιδί παίζοντας είναι πολύ σημαντικός και αποτελεί ένα διαφορετικό τρόπο μάθησης.

Σύμφωνα με τον παιδαγωγό Φρίντριχ Φρέμπελ το παιχνίδι αποτελεί έναν τρόπο μάθησης όπου, *«οι ενήλικες πρέπει να παρέχουν εμπειρίες και υλικά που θα βοηθήσουν τα παιδιά να κατανοήσουν τον κόσμο, αλλά και τον εαυτό τους»* ("Η αξία του παιχνιδιού", 2010). Παρόμοιες απόψεις με τον Φρίντριχ Φρέμπελ διατύπωσε και η Μαρία Μοντεσόρι, η οποία ασχολήθηκε με την μάθηση και το μορφωτικό παιχνίδι. Ο Φρόιντ από την πλευρά του είχε συνδέσει το παιχνίδι με την ψυχολογία του παιδιού και την ανάπτυξη αυτού. Ακόμη, ο Piaget *«πίστευε ότι το παιχνίδι συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη της νοημοσύνης του παιδιού»* ("Η αξία του παιχνιδιού", 2010). Έτσι λοιπόν, προκύπτει το ερώτημα: *«Συμβάλει το παιχνίδι στην ανάπτυξη του παιδιού;»*.

Γνωρίζοντας πως το παιχνίδι αποτελεί βασικό "κομμάτι" στην ζωή των παιδιών, δεν θα μπορούσε να μην παίζει σημαντικό ρόλο και στην ανάπτυξή του. Μέσα από το παιχνίδι το παιδί ανακαλύπτει τον κόσμο γύρω του, τους ανθρώπους, το περιβάλλον του, αλλά και τον ίδιο του τον εαυτό. Ακόμη, η αξία του παιχνιδιού ως εκπαιδευτικό εργαλείο βοηθά τα παιδιά να αποκτήσουν διάφορες δεξιότητες, όπως π.χ. δεξιότητες επικοινωνίας με τους συνομηλίκους τους, να εξωτερικεύουν τα συναισθήματα τους κ.ά.

Αξίζει να σημειωθεί, πως η αξία του παιχνιδιού είναι εξίσου σημαντική και στην διδασκαλία και στην εκμάθηση των ξένων γλωσσών. Επίσης θα μπορούσε να πει κανείς, πως το παιχνίδι είναι και ένας τρόπος χαλάρωσης από τις καθημερινές σχολικές υποχρεώσεις των παιδιών. Οδηγούμαστε λοιπόν στο συμπέρασμα, πως το παιχνίδι παίζει καθοριστικό ρόλο στην σωματική, ψυχοσυναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη

του παιδιού. Ωστόσο, απαραίτητη και πολύ σημαντική είναι και η συμβολή των γονιών και των εκπαιδευτικών, οι οποίοι καλούνται να αναλάβουν τον ρόλο του καθοδηγητή και του εμπνευστή, για την ενεργή συμμετοχή των παιδιών σε παιχνίδια.

Όσον αφορά τον χώρο της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων οφείλουν να εντάξουν την παιγνιώδη μάθηση στην μαθησιακή διαδικασία, διότι με αυτό τον τρόπο το μάθημα γίνεται πιο κατανοητό, ευχάριστο και προσβάσιμο σ' όλους τους μαθητές. Τέλος, όπως έχει πει και ο Φρέμπελ *«το παιχνίδι δεν είναι κάτι κοινότοπο, αλλά μια πολύ σοβαρή και σημαντική ενασχόληση»* ("Η αξία του παιχνιδιού", 2010).

4.5. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Αρχικά ως αναφέρουμε ότι τα αρχικά ΤΠΕ σημαίνουν, Τεχνολογία της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται, πως οι νέες τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, έχουν γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας κάθε ανθρώπου. Έτσι λοιπόν, δεν θα γινόταν να μην εισχωρήσουν και στον χώρο της εκπαίδευσης διάφορες μορφές τεχνολογίας. Θα μπορούσε να πει κανείς, πως οι ΤΠΕ αποτελούν "σύμμαχο" της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς ανοίγουν νέους επικοινωνιακούς ορίζοντες.

Κάποια πλεονεκτήματα της αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση είναι: α) πως οι μαθητές έρχονται και στο σχολικό χώρο με κάτι που τους είναι τόσο οικείο στην καθημερινότητα τους, όπως είναι η τεχνολογία (όχι μόνο στο μάθημα της Πληροφορικής, αλλά και σε άλλα μαθήματα), β) πως οι μαθητές αποκτούν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το μάθημα, καθώς γίνονται πιο ενεργοί στην μαθησιακή διαδικασία, γ) πως παρέχεται η δυνατότητα για χρήση ψηφιακού υλικού σε συνδυασμό με την έντυπη μορφή, κάτι το οποίο "ξυπνά" το ενδιαφέρον και το μυαλό των παιδιών, καθώς και δ) παρέχει μια δυνατότητα ευελιξίας για τους εκπαιδευτικούς στην διαδικασία της εκμάθησης.

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι πολύτιμος βοηθός και της διδασκαλίας της δεύτερης/ξένης γλώσσας. Σύμφωνα με τον Πάνου-Παπαθεοδώρου (2011, όπως αναφέρεται στο Χριστοδουλίδου Μιχαήλ Χρύσω, 2019), *«οι ΤΠΕ μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία ξένων γλωσσών ως μέσο αναζήτησης γνώσης και πληροφορίας, ως μέσο εμπλουτισμού της διδασκαλίας, επικοινωνίας, συνεργασίας και προσωπικής, επιστημονικής και επαγγελματικής έκφρασης. Ο μαθητής έρχεται σε επαφή*

με την αυθεντική χρήση της γλώσσας-στόχου και παράλληλα βρίσκει «νόημα» στη μαθησιακή δραστηριότητα που καλείται να κάνει».

4.6. Διαφοροποιημένη προσέγγιση

Είναι γεγονός, πως τα τελευταία χρόνια έχουν προκύψει νέες καταστάσεις και δεδομένα από τις μετακινήσεις μεγάλου αριθμού ανθρώπων, σε πολλούς κλάδους της κοινωνίας. Ερχόμαστε λοιπόν "αντιμέτωποι" με μια ανομοιογένεια και διαφορετικότητα, η οποία είναι ιδιαίτερα εμφανής και στον χώρο της εκπαίδευσης. Οι διάφορες διδακτικές προσεγγίσεις καλούνται να επανασχεδιαστούν και να προσαρμοστούν σε μια νέα πραγματικότητα, η οποία δεν θα αποκλείει κανένα παιδί από το δικαίωμα της μόρφωσης. Τον ρόλο αυτό έχει αναλάβει η διαφοροποιημένη προσέγγιση, η οποία λαμβάνει υπόψη της όλους τους μαθητές, τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες και δυνατότητες τους, τα ενδιαφέροντά τους, τα δικά τους ξεχωριστά μαθησιακά και γνωστικά στυλ, καθώς και το πολιτισμικό τους υπόβαθρο.

Σύμφωνα με τους Tomlinson & Imbeau «η διαφοροποιημένη διδασκαλία στηρίζεται στην παραδοχή ότι η διδακτική πράξη πρέπει να διαφοροποιείται και να προσαρμόζεται ανάλογα με την ποικιλομορφία, τις ανάγκες και την ατομικότητα όλων των μαθητών/τριών» (Tomlinson, 2001, Tomlinson & Imbeau, 2010, όπως αναφέρεται στο Χολέβας, Ν., Αλεξόπουλος, Δ., Αναστασόπουλος, Ν., 2008:131). Στη διαφοροποιημένη διδασκαλία όλοι οι μαθητές αντιμετωπίζονται ισότιμα, η συνεργασία και η ενεργή συμμετοχή είναι τα στοιχεία που την χαρακτηρίζουν. Ακόμη σημαντική θέση στην διαφοροποιημένη διδασκαλία καταλαμβάνουν τα προσωπικά βιώματα των παιδιών, τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά στην εκμάθηση μια δεύτερης/ξένης γλώσσας. Γι' αυτό το λόγο οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προσαρμόζουν διαρκώς την διδασκαλία τους, για να ταιριάζει στα διάφορα μαθησιακά επίπεδα που υπάρχουν μέσα στην σχολική αίθουσα.

5. Το εκπαιδευτικό υλικό «Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο»

Αφορμή για την κατασκευή του συγκεκριμένου γλωσσικού υλικού, που φέρει τον τίτλο «Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο», στάθηκε η ραγδαία αύξηση των προσφυγικών ροών τα τελευταία χρόνια στην χώρα μας, η οποία έχει προκαλέσει έντονη ανησυχία για το μέλλον αυτών των ανθρώπων, το μέλλον της ελληνικής γλώσσας, καθώς και την κατάσταση που θα δημιουργηθεί στην κοινωνία ευρύτερα. Όπως είναι αναμενόμενο, μεταξύ των προσφύγων που εισέρχονται στην Ελλάδα μεγάλος είναι και ο αριθμός των παιδιών. Τόσο οι ενήλικοι πρόσφυγες, όσο και τα παιδιά πρόσφυγες "κουβαλούν" μαζί τους μια διαφορετική γλωσσική και πολιτισμική ταυτότητα, την οποία πρέπει να φροντίσουμε να μην χάσουν, αλλά να την συνδέσουν με την αντίστοιχη ελληνική, προκειμένου να ενταχθούν αρμονικά στα νέα δεδομένα. Άλλωστε δεν πρέπει να ξεχνούμε, πως η γλώσσα είναι το σημαντικότερο μέσο, για να επέλθει ομαλά η προσαρμογή και η ένταξη σε ένα νέο περιβάλλον.

Έτσι λοιπόν, με τον ερχομό των παιδιών προσφύγων στο σχολείο, οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων καλούνται να διδάξουν την ελληνική γλώσσα μέσα από συγκεκριμένες περιστάσεις επικοινωνίας. Όταν κάνουμε λόγο για περιστάσεις επικοινωνίας, αναφερόμαστε στον *«συνδυασμό των εξωγλωσσικών συνθηκών οι οποίες ορίζουν το είδος της επικοινωνιακής πράξης. Αναφέρουμε ως πιο βασικές από αυτές τις συνθήκες, την περίσταση ("περιβάλλον": πού βρίσκονται οι συνομιλητές, π.χ. στην τράπεζα, στο αεροδρόμιο κλπ.) [...]*» (Πύλη για την ελληνική γλώσσα, XX). Ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί μια σειρά απλών προτάσεων και φράσεων της ελληνικής γλώσσας, πάνω σε θέματα που συναντά σε καθημερινές περιστάσεις επικοινωνίας, όπως η προσωπική ζωή μέσα και έξω από το σπίτι, καθώς και η καθημερινή ζωή.

Επιπλέον, στο γλωσσικό υλικό δίνεται βάση στο λεξιλόγιο, στην φωνητική και στα κοινωνιογλωσσικά στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα, σχετικά με το λεξιλόγιο ο μαθητής πρόσφυγας θα πρέπει, να έχει την ευχέρεια να καταλαβαίνει και να χρησιμοποιεί το λεξιλόγιο που αντιστοιχεί στις διάφορες καταστάσεις επικοινωνίας, που μπορεί να εμπλακεί στην καθημερινότητά του. Σχετικά με την φωνητική ο μαθητής πρέπει να είναι σε θέση, να αναγνωρίζει τα γράμματα και το πως τονίζονται οι λέξεις. Τέλος, όταν κάνουμε λόγο για κοινωνιογλωσσικά στοιχεία, είναι απαραίτητο ο μαθητής να γνωρίζει κάποια κοινωνικοπολιτισμικά στοιχεία της ελληνικής γλώσσας όπως, π.χ. στοιχεία από

την καθημερινή ζωή, ήθη και έθιμα κ.ά. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει πως πρέπει να "σβήσουμε" και να αντικαταστήσουμε την μητρική γλώσσα των παιδιών προσφύγων με την ελληνική. Η κατασκευή του συγκεκριμένου γλωσσικού υλικού έχει ως αρχή τον σεβασμό στην διαφορετικότητα και στόχο την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως ξένης στα παιδιά πρόσφυγες. Ακόμη, με το συγκεκριμένο γλωσσικό υλικό δεν στοχεύω στο να ακυρώσω το πολιτισμικό κεφάλαιο των παιδιών προσφύγων, αλλά την δημιουργία ενός διαπολιτισμικού περιβάλλοντος. Για την δημιουργία του υλικού, αξιοποίησα την επικοινωνιακή και διαπολιτισμική προσέγγιση για την διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας.

Το γλωσσικό υλικό αποτελείται από δέκα ενότητες (περιστάσεις επικοινωνίας), με στοιχεία από την προσωπική ζωή, μέσα και έξω από το σπίτι και την καθημερινή ζωή. Ο κεντρικός ήρωας του υλικού είναι ένα παιδί, ο Ασμάρ με μεταναστευτικό προφίλ και ο σκύλος του η Μόλυ. Πιο συγκεκριμένα, ο Ασμάρ είναι ένα προσφυγόπουλο από το Αφγανιστάν, που ήρθε στην Ελλάδα μαζί με την οικογένεια του για να αναζητήσουν ένα καλύτερο αύριο. Είναι ένα παιδί γεμάτο θέληση και περιέργεια να εξερευνήσει και να ανακαλύψει τις ομορφιές αυτής της χώρας, ωστόσο εμπόδιο στέκεται ότι δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα. Έτσι λοιπόν, καλείται να γεμίσει το σακίδιο του με γνώσεις, δηλαδή μαθαίνοντας την ελληνική γλώσσα, για να μπορέσει να ξεκινήσει το ταξίδι της εξερεύνησης, μαζί με την σκυλίτσα του την Μόλυ. Στο ταξίδι του θα συναντήσει πολλούς και διαφορετικούς ανθρώπους, που θα έχουν να του προσφέρουν γνώση και εν συνεχεία μεγαλύτερη περιέργεια για εξερεύνηση. Μ' αυτό τον τρόπο προωθείται η επαφή και η συνεργασία όλων των μαθητών μεταξύ τους, παρά τις όποιες διαφορές έχουν.

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, το γλωσσικό υλικό **«Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο»**, αποτελείται από δέκα ενότητες οι οποίες είναι οι εξής:

1. Γεια σου!
2. Σχολείο
3. Οικογένεια
4. Σπίτι
5. Ζώα
6. Μεταφορικά μέσα
7. Το σώμα

8. Πάμε για ψώνια;
9. Ο χρόνος
10. Μαγικές παραμυθιστορίες

Η κάθε ενότητα αποσκοπεί στην καλλιέργεια και ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων. Έτσι λοιπόν, η κάθε ενότητα θα χωρίζεται σε υποενότητες οι οποίες θα φέρουν τον τίτλο:

- ✚ Ήρθε η ώρα να ακούσω και να κατανοήσω! (σ' αυτό το στάδιο θα γίνεται η ανάγνωση του εκάστοτε κειμένου, από τον εκπαιδευτικό της τάξης λόγου του ότι το επίπεδο των μαθητών είναι Α1-αρχάριο, καθώς και θα γίνεται και η εισαγωγή του μαθητή στο νέο λεξιλόγιο της κάθε ενότητας).
- ✚ Τί έχω καταλάβει; (σ' αυτό το στάδιο θα γίνονται στο μαθητή ερωτήσεις σχετικά με την κατανόηση του κειμένου).
- ✚ Ήρθε η ώρα να γράψω! (σ' αυτό το στάδιο θα καλλιεργείται η δεξιότητα της παραγωγής γραπτού λόγου (σε πρώιμο στάδιο), καθώς θα υπάρχουν και διάφορες ασκήσεις για την εμπέδωση της γλώσσας-στόχο).
- ✚ Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά! (σ' αυτό το στάδιο θα έχουμε μια δραστηριότητα ακρόασης).
- ✚ Παιχνιδίσματα (σ' αυτό το στάδιο θα έχουμε τα γλωσσικά παιχνίδια, για την καλύτερη κατανόηση των όσων διδάχθηκαν τα παιδιά στην κάθε ενότητα).

5.1. Στοχοθεσία του εκπαιδευτικού υλικού

Καθώς το εκπαιδευτικό υλικό απευθύνεται σε μαθητές πρόσφυγες, έτσι και οι στόχοι αυτού, έχουν σχεδιαστεί για να καλύπτουν τις γλωσσικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του συγκεκριμένου μαθητικού πληθυσμού. Όπως κάθε γλωσσικό υλικό έτσι και το συγκεκριμένο, εστιάζει την προσοχή του στην ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων. Ωστόσο, από την στιγμή που το εκπαιδευτικό υλικό απευθύνεται σε μαθητές με προσφυγικό προφίλ, αρχικά δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων της κατανόησης και της παραγωγής προφορικού λόγου και έπειτα της κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου. Στο σημείο αυτό πρέπει να καταστεί σαφές, πως ο σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας είναι να καταστήσει τους μαθητές ικανούς να χρησιμοποιούν τόσο τον προφορικό, όσο και τον γραπτό λόγο με την ίδια ευχέρεια και να μπορούν, να προσαρμόζονται σε διάφορες περιστάσεις επικοινωνίας.

Ακόμη αποσκοπεί στον αλφαριθμητισμό και στην καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επίγνωσης.

Παράλληλα το συγκεκριμένο υλικό ενθαρρύνει τους μαθητές πρόσφυγες να εντάξουν τα βιώματα, τις εμπειρίες και τον γλωσσικό πλούτο που ήδη διαθέτουν, στο νέο κοινωνικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον. Μ' αυτό τον τρόπο το παιδί δεν αποκόπτεται από την μητρική γλώσσα, κουλτούρα και πολιτισμό της χώρας καταγωγής του, αλλά αντίθετα είναι ένας τρόπος να εντοπίσει κοινά στοιχεία των δύο πολιτισμών και έτσι η ένταξη σε μια νέα κοινωνία να γίνει πιο ομαλά.

Επιπροσθέτως, το εκπαιδευτικό υλικό αποσκοπεί και στην καλλιέργεια της επικοινωνιακής ικανότητας, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην μαθησιακή διαδικασία (όπως για παράδειγμα, στην υποενοότητα που φέρει τον τίτλο "*Παιχνιδίσματα*"), καθώς και με την βοήθεια των κατασκευασμένων ή αυθεντικών κειμένων, που ακολουθούν την περίσταση επικοινωνίας της κάθε θεματικής ενότητας.

Τέλος, σημαντική θέση στο εκπαιδευτικό υλικό κατέχουν και οι στρατηγικές μάθησης, όπου ο ρόλος τους είναι μεγάλης σημασίας, καθώς βοηθούν τα παιδιά "να μάθουν, το πώς θα μαθαίνουν" την ελληνική γλώσσα.

5.2. Θεματικές ενότητες του εκπαιδευτικού υλικού & στόχοι αυτών

Κάθε μάθημα ανεξαρτήτως θεματολογίας βασίζεται σε κάποιους στόχους, τους οποίους ο εκάστοτε εκπαιδευτικός που θα διδάξει το μάθημα καλείται να ακολουθήσει. Όσον αφορά, το εκπαιδευτικό υλικό «**Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο**», για κάθε θεματική ενότητα έχουν τεθεί γλωσσικοί, γνωστικοί, κοινωνικοί-συναισθηματικοί και κινητικοί στόχοι, οι οποίοι έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες των μαθητών με προσφυγικό προφίλ. Με την βοήθεια αυτών των στόχων τα παιδιά θα αναπτύξουν σ' ένα βασικό επίπεδο τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες (κατανόηση-παραγωγή προφορικού λόγου και κατανόηση-παραγωγή γραπτού λόγου) και παράλληλα θα δημιουργήσουν ένα πρώτο και χρήσιμο λεξιλόγιο στην γλώσσα-στόχο, που θα τους φανεί χρήσιμο σε καθημερινές και αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας.

Γλωσσικοί στόχοι

Οι γλωσσικοί στόχοι κάθε θεματικής ενότητας αποσκοπούν στην καλλιέργεια και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων της κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου στην γλώσσα-στόχο (ελληνικά). Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές μέσα από διάφορες δραστηριότητες θα είναι σε θέση να συστήνονται και να χαιρετούν κάποιον άλλο άνθρωπο, να παρουσιάζουν και να κατονομάζουν τα μέλη της οικογένειάς τους, να αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν κάποια αντικείμενα, χώρους του σπιτιού, ζώα κτλ., ανάλογα με την περίπτωση επικοινωνίας της εκάστοτε θεματικής ενότητας, καθώς και θα εξοικειωθούν και θα αναπτύξουν την λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία. Βασική προϋπόθεση στην επίτευξη όλων των γλωσσικών στόχων, καταλαμβάνει η ύπαρξη ενός κλίματος συνεργασίας μέσα στην σχολική αίθουσα, καθώς και η ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών στην μαθησιακή διαδικασία.

Γνωστικοί στόχοι

Οι γνωστικοί στόχοι κάθε θεματικής ενότητας δημιουργήθηκαν με σκοπό να βοηθήσουν τους μαθητές στην εκμάθηση της γλώσσας-στόχο. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές μέσα από τις ειδικά σχεδιασμένες δραστηριότητες του εκπαιδευτικού υλικού, θα εμπλακούν σταδιακά όλο και πιο ενεργά στην γλώσσα-στόχο, καθώς θα έρχονται σε καθημερινή τριβή με αυτήν, με αποτέλεσμα να αποκτήσουν τις πρώτες βάσεις στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι

Οι κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι κάθε θεματικής ενότητας σχετίζονται με την ανάπτυξη θετικών στάσεων και συμπεριφορών των μαθητών, απέναντι στην γλώσσα-στόχο. Ακόμη, οι μαθητές θα μάθουν να συνυπάρχουν και να αλληλοεπιδρούν σ' ένα περιβάλλον, όπου κυριαρχεί η συνεργασία, ο σεβασμός και αποδοχή της διαφορετικότητας. Παράλληλα οι κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι εξυπηρετούν στο να αποκτήσουν τα παιδιά αυτοπεποίθηση, στο να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους, στο να αποκτήσουν δημιουργική σκέψη (δημιουργικότητα) και στο να εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους.

Κινητικοί στόχοι

Οι κινητικοί στόχοι αποσκοπούν στην καλλιέργεια και στην ανάπτυξη της αίσθησης του προσανατολισμού, στο να είναι σε θέση τα παιδιά να αντιλαμβάνονται

το χώρο γύρο τους, καθώς και να ανταποκρίνονται σε διάφορα ερεθίσματα. Ακόμη, οι μαθητές μέσα από διάφορες δραστηριότητες και το ομαδικό παιχνίδι θα αποκτήσουν την δεξιότητα της λεπτής κινητικότητας.

Στο σημείο αυτό αξίζει σημειωθεί, πως σε όλες τις θεματικές ενότητες εκτός από τους ξεχωριστούς γλωσσικούς, γνωστικούς και κοινωνικούς-συναισθηματικούς στόχους που έχουν τεθεί, κύριος στόχος όλων των θεματικών ενοτήτων είναι και η ανάπτυξη/ενίσχυση της διαπολιτισμικής ικανότητας/επίγνωση, καθώς και η ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων, όπου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- 1) ανταποκρίνονται σε διάφορα ερεθίσματα
- 2) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την μη λεκτική επικοινωνία
- 3) αναπτύξουν το αίσθημα του προσανατολισμού
- 4) αντιληφθούν το χώρο γύρο τους
- 5) εξασκηθούν σε διάφορες δραστηριότητες που απαιτείται λεπτή κινητικότητα

Θεματικές ενότητες:

Ενότητα 1^η: Γεια σου!

Στην πρώτη ενότητα οι μαθητές πρόσφυγες θα έρθουν σε επαφή με την ελληνική γλώσσα και το ελληνικό αλφάβητο. Θα "συστηθούν" με τους ήρωες του βιβλίου, παρέα με τους οποίους θα γνωρίσουν ένα καινούργιο κόσμο, που είναι γεμάτος εκπλήξεις. Η ενότητα ξεκινά με πέντε κείμενα μικρού αριθμού λέξεων, στα οποία οι πέντε ήρωες του εκπαιδευτικού υλικού μας αυτοσυστήνονται. Τα κειμενάκια συνοδεύουν εικόνες, οι οποίες θα βοηθήσουν τα παιδιά να καταλάβουν για το τι θέμα διαπραγματεύονται. Μετά την ανάγνωση των κειμένων και την συζήτηση των εικόνων, ακολουθεί μια δραστηριότητα κατανόησης, η οποία αρχικά θα διεξαχθεί προφορικά στην τάξη και εν συνεχεία οι μαθητές θα πρέπει να σημειώσουν, την σωστή απάντηση στα βιβλία τους. Σειρά έχει μια δραστηριότητα συμπλήρωσης κενών, η οποία στοχεύει στην σωστή χρήση του μολυβιού, στην εκμάθηση της σωστής φοράς και κατεύθυνσης της ελληνικής γραφής, καθώς και στην εμπέδωση του νέου λεξιλογίου. Στην επόμενη δραστηριότητα οι μαθητές καλούνται να γράψουν το όνομα τους, όπως οι καινούργιοι φίλοι τους, στην μητρική τους γλώσσα, καθώς και στην ελληνική που αποτελεί γλώσσα-στόχο. Στην συνέχεια ακολουθεί μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου οι

μαθητές καλούνται να ζωγραφίσουν τον εαυτό τους, καθώς και τέσσερις δραστηριότητες (αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών), οι οποίες σχετίζονται με την θεματική της ενότητας. Τέλος, η ενότητα ολοκληρώνεται με μια δραστηριότητα ακρόασης και με τα παιχνιδίσματα, τα οποία είναι ένα γλωσσικό παιχνίδι για την καλύτερη κατανόηση των όσων διδάχθηκαν τα παιδιά στην ενότητα. Η δραστηριότητα ακρόασης αποτελείται από το παιδικό τραγούδι «Ο ασπροδόντης καρχαρίας», το οποίο θα ακούσουν προσεκτικά οι μαθητές και στην συνέχεια καλούνται να απαντήσουν σε μια ερώτηση, η οποία αφορά το παιδικό τραγούδι και σχετίζεται με το λεξιλόγιο της ενότητας. Τα παιδιά μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Ας γνωριστούμε!» θα συμμετάσχουν πιο ενεργά στην μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα θα πραγματοποιηθεί η πρώτη τριβή με την γλώσσα-στόχο και θα γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους. Όλα τα παραπάνω θα υλοποιηθούν μέσα από ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες, οι οποίες θα έχουν έντονο το παιγνιώδη χαρακτήρα, μιας και μέσα από το παιχνίδι η γνώση γίνεται πιο ενδιαφέρουσα. Στόχος της συγκεκριμένης ενότητας είναι η ανάπτυξη της αναγνωστικής ικανότητας (σε πολύ πρώιμο ωστόσο στάδιο), να κατανοήσουν τα παιδιά απλές καθημερινές φράσεις, καθώς και να μάθουν να αυτοσυστήνονται.

Στόχοι 1^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αυτοπαρουσιάζονται
- 2) χαιρετούν σε οικείο ύφος όταν συναντούν κάποιον άλλο
- 3) κατανοήσουν και να χρησιμοποιούν το οριστικό άρθρο (ο,-η,-το) σε απλές προτάσεις
- 4) εξασκηθούν σταδιακά στην αναγνωστική ικανότητα
- 5) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 3) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις
- 4) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται

- 5) κατανοούν απλά κείμενα
- 6) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

 Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντί τους και γενικά την διαφορετικότητα

Λεξιλόγιο	Διαθεματικότητα
Γεια σου	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν τον εαυτό τους. Παιχνίδι: «Ας γνωριστούμε!»
Γεια σας	
Είμαι ο...	
Είμαι η...	
Αγόρι	
Κορίτσι	

 Ενότητα 2^η: Σχολείο

Στην δεύτερη ενότητα τα παιδιά θα "μεταφερθούν" στο χώρο του σχολείου και πιο συγκεκριμένα στην σχολική τάξη. Στην αρχή της ενότητας τα παιδιά με την βοήθεια του εκπαιδευτικού της τάξης, θα διαβάσουν το κείμενο μικρού αριθμού λέξεων και θα συζητήσουν τις εικόνες που απεικονίζουν σχολικά αντικείμενα. Ακόμη θα συζητηθούν και θα σχολιαστούν πέντε φωτογραφίες σχολικών τάξεων ανά τον κόσμο. Μ' αυτό τον τρόπο θα γίνει η εισαγωγή των παιδιών σε νέο λεξιλόγιο, που αφορά το περιβάλλον του σχολείου. Μετά από την ανάγνωση του κειμένου και την συζήτηση των εικόνων, οι μαθητές με την βοήθεια του δασκάλου, θα απαντήσουν σε μια ερώτηση κατανόησης. Έπειτα ακολουθεί μια δραστηριότητα, όπου οι μαθητές πρόσφυγες θα πρέπει να κυκλώσουν την σωστή απάντηση, καθώς και μια δραστηριότητα στην οποία θα πρέπει να γράψουν στην μητρική τους γλώσσα τις λέξεις που απεικονίζουν οι εικόνες. Στην συνέχεια ακολουθεί μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου θα πρέπει να ζωγραφίσουν την σχολική τους τάξη, καθώς και τέσσερις δραστηριότητες (αντιστοίχισης,

συμπλήρωσης κενών, κρυπτόλεξο), οι οποίες σχετίζονται με την θεματική της ενότητας. Σειρά έχει μια δραστηριότητα ακρόασης, η οποία αποτελείται από το παιδικό τραγούδι «Το μολύβι». Η ενότητα θα κλείσει με τα παιχνιδίσματα, όπου οι μαθητές χωρίζονται τυχαία ανά ζεύγη προκειμένου να παίξουν το ομαδικό παιχνίδι, «Βλέπω την τάξη με άλλα μάτια». Με την συμμετοχή στο ομαδικό παιχνίδι, τα παιδιά θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία, θα εξασκηθούν στην γλώσσα-στόχο, καθώς και θα αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες, δίνοντάς τους την δυνατότητα να αλληλοεπιδρούν και να συνεργάζονται με άλλα παιδιά. Στόχος της συγκεκριμένης ενότητας είναι να ασκηθούν οι μαθητές πρόσφυγες στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.

Στόχοι 2^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν τα αντικείμενα της τάξης
- 2) απαντούν σε ερωτήσεις που τους γίνονται και να διατυπώνουν και αυτοί στην συνέχεια απλές ερωτήσεις (δημιουργία διαλόγου)
- 3) διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις (π.χ. τί είναι αυτό; Αυτό είναι...)
- 4) διαμορφώνουν απλές απαντήσεις
- 5) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων
- 6) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 7) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 3) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται
- 4) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις
- 5) κατανοούν απλά κείμενα

- 6) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

 Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα

Λεξιλόγιο	Διαθεματικότητα
Σχολείο Τάξη Θρανίο Καρέκλα Μολύβι Εύστρα Πίνακας Τσάντα Βιβλίο Τετράδιο Ψαλίδι	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν την σχολική τους τάξη. Παιχνίδι: « <i>Βλέπω την τάξη με άλλα μάτια</i> »

Ενότητα 3^η: Οικογένεια

Στην τρίτη ενότητα θα ασχοληθούμε με την οικογένεια. Αρχικά τα παιδιά με την βοήθεια του εκπαιδευτικού της τάξης, θα διαβάσουν ένα κείμενο μικρού αριθμού λέξεων και θα συζητήσουν τις εικόνες που το συνοδεύουν. Οι εικόνες απεικονίζουν τα μέλη της οικογένειας και έτσι τα παιδιά θα εισαχθούν σε νέο λεξιλόγιο. Μετά από την ανάγνωση του κειμένου και συζήτηση των εικόνων, οι μαθητές καλούνται με την βοήθεια του δασκάλου να απαντήσουν σε μια ερώτηση κατανόησης. Στην συνέχεια ακολουθεί μια δραστηριότητα, στην οποία πρέπει να κυκλώσουν την σωστή απάντηση και μια δραστηριότητα, όπου πρέπει να γράψουν τα μέλη της οικογένειάς τους στην μητρική τους γλώσσα. Έπειτα σειρά έχει μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου οι

μαθητές πρέπει να ζωγραφίσουν την οικογένεια τους, καθώς και τέσσερις δραστηριότητες (αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών, σταυρόλεξο), οι οποίες σχετίζονται με την θεματική της ενότητας. Ακολουθεί η δραστηριότητα ακρόασης, η οποία αποτελείται από το παιδικό τραγούδι «*Το άσπρο γουρουνάκι*». Τέλος, η ενότητα θα κλείσει με τα παιχνιδίσματα, όπου η τάξη χωρίζεται τυχαία σε δύο ομάδες προκειμένου να παίζουν το ομαδικό παιχνίδι, «*Μάντεψε τι κάνουμε*». Μέσα από το συγκεκριμένο ομαδικό παιχνίδι τα παιδιά θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία, θα εξασκηθούν στην γλώσσα-στόχο, καθώς και θα αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες, που θα τους δώσει την δυνατότητα να αλληλοεπιδρούν και να συνεργάζονται με άλλα παιδιά. Στόχος της συγκεκριμένης ενότητας είναι να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.

Στόχοι 3^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τα μέλη της οικογένειας
- 2) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων
- 3) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 4) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 3) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται
- 4) κατανοούν απλά κείμενα
- 5) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις
- 6) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

 Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα
- 4) αποδεχτούν την ύπαρξη διαφορετικών μορφών οικογενειών

Λεξιλόγιο	Διαθεματικότητα
Οικογένεια Γονείς Παππούδες Μαμά Μπαμπάς Αδερφός Αδερφή Γιαγιά Παπούς	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν την οικογένεια τους. Παιχνίδι: «Μάντεψε τι κάνουμε»

Ενότητα 4^η: Σπίτι

Στην τέταρτη ενότητα θα ασχοληθούμε με το χώρο του σπιτιού. Πιο συγκεκριμένα, θα διαβάσουμε στην τάξη, ένα μικρό κείμενο και θα συζητήσουμε τις εικόνες, που απεικονίζουν διάφορα είδη σπιτιών. Ακόμη, τα παιδιά θα δουν και θα μάθουν τα διάφορα δωμάτια, που μπορεί να υπάρχουν σ' ένα σπίτι. Μετά από την ανάγνωση του κειμένου και την συζήτηση των εικόνων, τα παιδιά θα έχουν εισαχθεί στο νέο λεξιλόγιο της ενότητας. Ακολουθεί μια ερώτηση κατανόησης, μια δραστηριότητα στην οποία θα πρέπει να επιλέξουν την σωστή απάντηση, καθώς και μια δραστηριότητα, όπου καλούνται να γράψουν τα δωμάτια του σπιτιού τους, στην μητρική τους γλώσσα. Στην συνέχεια, έχουμε μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου οι μαθητές καλούνται να ζωγραφίσουν το σπίτι τους, καθώς και τέσσερις δραστηριότητες (αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών, κρυπτόλεξο). Έπειτα ακολουθεί μια δραστηριότητα ακρόασης, που αποτελείται από το παιδικό τραγούδι «Το ελεφαντάκι» για αφομοίωση του νέου λεξιλογίου. Η θεματική ενότητα κλείνει με τα παιχνιδίσματα, όπου οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Χτίζοντας φωλίτσες», θα εμπλακούν

στη μαθησιακή διαδικασία, θα εξασκηθούν στην γλώσσα-στόχο, θα αναπτύξουν τις επικοινωνιακές δεξιότητές τους και έτσι θα τους δοθεί η ευκαιρία να αλληλοεπιδρούν και να συνεργάζονται με τ' άλλα παιδιά. Στόχος της ενότητας είναι να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς και να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις, από το καθημερινό και οικείο περιβάλλον τους.

Στόχοι 4^{ης} ενότητας:

✚ Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν διάφορα είδη σπιτιών
- 2) αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τους χώρους του σπιτιού
- 3) διατυπώνουν απλές ερωτήσεις-απαντήσεις (π.χ. Ποιο είναι το αγαπημένο σου...;, Το αγαπημένο μου είναι...)
- 4) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων
- 5) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 6) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

✚ Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις
- 3) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 4) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται
- 5) κατανοούν απλά κείμενα
- 6) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

✚ Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους

3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα

4) αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους

Λεξιλόγιο	Διαθεματικότητα
Μονοκατοικία Πολυκατοικία Συγκρότημα σπιτιών Σπιτάκι σκύλου Κουζίνα Τραπεζαρία Μπάνιο Υπνοδωμάτιο Σαλόνι Γραφείο	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν το σπίτι τους. Παιχνίδι: «Χτίζοντας φωλίτσες»

Ενότητα 5^η: Ζώα

Στην πέμπτη ενότητα θα ασχοληθούμε με τα διάφορα είδη ζώων. Στην αρχή θα διαβάσουμε ένα μικρό κείμενο και θα συζητήσουμε τις εικόνες που το συνοδεύουν και που απεικονίζουν διάφορα κατοικίδια ζώα, ζώα της ζούγκλας και του δάσους. Μ' αυτό τον τρόπο οι μαθητές θα εισαχθούν σε νέο λεξιλόγιο. Στην συνέχεια, τα παιδιά θα έρθουν πρώτη φορά σε επαφή με τους αριθμούς και πιο συγκεκριμένα θα μάθουν να λένε προφορικά, να αναγνωρίζουν και να γράφουν τους αριθμούς από το 0 έως το 10. Μετά από την ανάγνωση του κειμένου και την συζήτηση των εικόνων, με την βοήθεια του δασκάλου θα απαντήσουν σε μια ερώτηση κατανόησης. Ακολουθεί μια δραστηριότητα, όπου πρέπει να κυκλώσουν την σωστή απάντηση, καθώς και μια δραστηριότητα στην οποία πρέπει να γράψουν στην μητρική τους γλώσσα τα δύο ζώα που βλέπουν στις εικόνες. Σειρά έχει μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου οι μαθητές καλούνται να ζωγραφίσουν το ζώο που τους αρέσει και εν συνεχεία θα ασκηθούν πάνω σε τέσσερις δραστηριότητες (συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης), για την καλύτερη εμπέδωση του νέου φαινομένου. Τέλος, ακολουθεί μια δραστηριότητα ακρόασης, η οποία αποτελείται από το παιδικό τραγούδι «Το δέντρο», για αφομοίωση του νέου λεξιλογίου και η θεματική ενότητα κλείνει με τα παιχνιδίσματα. Οι μαθητές μέσα από

το ομαδικό παιχνίδι, «Μπορείς να γίνεις ο καθρέφτης μου;», θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία, θα εξασκηθούν στην γλώσσα-στόχο και θα αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες, που θα τους δώσει την δυνατότητα να αλληλοεπιδρούν και να συνεργάζονται με άλλα παιδιά. Στόχος της ενότητας είναι να ασκηθούν τα παιδιά στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις, από το καθημερινό και οικείο περιβάλλον τους.

Στόχοι 5^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τα είδη των ζώων
- 2) εξοικειωθούν με τους αριθμούς
- 3) αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τους αριθμούς από το 0 έως το 10 (π.χ. Ποιος αριθμός είναι αυτός...; Ο αριθμός αυτός είναι...)
- 4) διαμορφώνουν απλές προτάσεις
- 5) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 6) διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις-απαντήσεις (π.χ. Τί είναι αυτό...; Αυτό είναι...)
- 7) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων
- 8) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 9) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις ή αριθμούς
- 3) κατανοούν απλά κείμενα
- 4) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 5) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 6) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται

7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

✚ Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα
- 4) αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους

Λεξιλόγιο		Διαθεματικότητα
Κατοικίδια ζώα	Αλεπού	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν το ζώο που τους αρέσει. Παιχνίδι: «Μπορείς να γίνεις ο καθρέφτης μου;»
Ζώα της ζούγκλας	Βάτραχος	
Ζώα του δάσους	Χελώνα	
Γάτα	Αριθμοί	
Σκύλος	Μηδέν	
Κότα	Ένα	
Κουνέλι	Δυο	
Αγελάδα	Τρία	
Λιοντάρι	Τέσσερα	
Μαϊμού	Πέντε	
Ιπποπόταμος	Έξι	
Τίγρης	Εφτά	
Ελέφαντας	Οκτώ	
Ελάφι	Εννέα	
Αρκούδα	Δέκα	

✚ Ενότητα 6^η: Μεταφορικά μέσα

Στην έκτη ενότητα θα εστιάσουμε την προσοχή μας στα μεταφορικά μέσα. Στην αρχή παρουσιάζεται ένα μικρό κείμενο, καθώς και εικόνες από διάφορα μεταφορικά μέσα, που θα εισάγουν τους μαθητές στο νέο λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας. Έπειτα ακολουθούν οι αριθμοί από το 11 έως το 20, τους οποίους θα πρέπει να είναι σε θέση να λένε προφορικά, να αναγνωρίζουν και να γράφουν. Αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση του νέου γλωσσικού φαινομένου, με την βοήθεια του δασκάλου,

καλούνται να απαντήσουν σε μια ερώτηση κατανόησης. Στην συνέχεια ακολουθεί μια δραστηριότητα στην οποία οι μαθητές πρέπει να κυκλώσουν την σωστή απάντηση και μια δραστηριότητα όπου πρέπει να γράψουν στην μητρική τους γλώσσα τα τρία μεταφορικά μέσα που βλέπουν στις εικόνες. Σειρά έχει μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου οι μαθητές καλούνται να ζωγραφίσουν το μεταφορικό μέσο που τους αρέσει, καθώς και τέσσερις δραστηριότητες (αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών, σταυρόλεξο, κρυπτόλεξο), για την καλύτερη εμπέδωση του νέου φαινομένου. Μετά ακολουθεί μια δραστηριότητα ακρόασης, η οποία αποτελείται από το παιδικό τραγούδι «*Ο παγωτατζής*», για αφομοίωση του νέου λεξιλογίου και η θεματική ενότητα κλείνει με τα παιχνιδίσματα. Οι μαθητές χωρίζονται ανά ζεύγη προκειμένου να παίξουν το παιχνίδι, «*Μαθαίνοντας να οδηγώ*», και έτσι θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία, θα εξασκηθούν στην γλώσσα-στόχο, καθώς και θα αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες, που θα τους δώσουν την δυνατότητα να αλληλοεπιδρούν και να συνεργάζονται με άλλα παιδιά. Στόχος της ενότητας είναι να ασκηθούν τα παιδιά στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις, από το καθημερινό και οικείο περιβάλλον τους.

Στόχοι 6^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν διάφορα μεταφορικά μέσα
- 2) εξοικειωθούν με τους αριθμούς
- 3) αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τους αριθμούς από το 11 έως το 20 (π.χ. Ποιος αριθμός είναι αυτός...; Ο αριθμός αυτός είναι...)
- 4) διαμορφώνουν απλές προτάσεις
- 5) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 6) διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις-απαντήσεις (π.χ. Με τι..... έρχεσαι; , Εγώ έρχομαι με...)
- 7) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων
- 8) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα

9) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις ή αριθμούς
- 3) κατανοούν απλά κείμενα
- 4) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 5) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 6) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται
- 7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

 Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα
- 4) αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους

Λεξιλόγιο		Διαθεματικότητα
Μεταφορικά μέσα	Δεκαπέντε	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν το μεταφορικό μέσο που τους αρέσει. Παιχνίδι: «Μαθαίνοντας να οδηγώ»
Αυτοκίνητο	Δεκαέξι	
Λεωφορείο	Δεκαεπτά	
Αεροπλάνο	Δεκαοκτώ	
Ποδήλατο	Δεκαεννιά	
Τρένο	Είκοσι	
Πλοίο		
Μοτοσυκλέτα		
Έντεκα		
Δώδεκα		
Δεκατρία		
Δεκατέσσερα		

Ενότητα 7^η: Το σώμα

Στην έβδομη ενότητα θα ασχοληθούμε με το ανθρώπινο σώμα και τα μέρη του. Αρχικά θα διαβάσουμε ένα κείμενο μικρού αριθμού λέξεων και θα σχολιάσουμε τις εικόνες, με τα μέρη του ανθρώπινου σώματος που το συνοδεύουν. Μ' αυτό τον τρόπο οι μαθητές θα εισαχθούν σε νέο λεξιλόγιο. Έπειτα τα παιδιά θα μάθουν να αναγνωρίζουν, να λένε προφορικά και να γράφουν τους αριθμούς από το 21 έως το 31. Σειρά έχει μια ερώτηση κατανόηση, μια δραστηριότητα όπου πρέπει να κυκλώσουν την σωστή απάντηση, καθώς και μια δραστηριότητα στην οποία καλούνται να γράψουν στην μητρική τους γλώσσα τρία μέρη του ανθρώπινου σώματος, που δείχνουν οι εικόνες. Ακολουθεί μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου οι μαθητές πρέπει να ζωγραφίσουν το σώμα τους και εν συνεχεία θα ασκηθούν πάνω σε τέσσερις δραστηριότητες (συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης), για την καλύτερη εμπέδωση του νέου φαινομένου. Σειρά έχει μια δραστηριότητα ακρόασης, η οποία αποτελείται από το παιδικό τραγούδι «Ο αχινός», για αφομοίωση του νέου λεξιλογίου και η θεματική ενότητα κλείνει με τα παιχνιδίσματα. Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια για να παίξουν το παιχνίδι, «Πρόσεξε να μην σου πέσει», και έτσι θα εμπλακούν στην μαθησιακή διαδικασία και θα κατακτήσουν αυθόρμητα την γλώσσα-στόχο. Στόχος της ενότητας αυτής είναι να ασκηθούν τα παιδιά στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις από το καθημερινό και οικείο περιβάλλον τους.

Στόχοι 7^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν τα μέρη του ανθρώπινου σώματος
- 2) εξοικειωθούν με τους αριθμούς
- 3) αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τους αριθμούς από το 21 έως το 31 (π.χ. Ποιος αριθμός είναι αυτός...; Ο αριθμός αυτός είναι...)
- 4) διαμορφώνουν απλές προτάσεις
- 5) διαψεύδουν ή να επιβεβαιώνουν (όχι ή ναι) πληροφορίες για κάποιο αντικείμενο
- 6) διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις-απαντήσεις (π.χ. Πόσα...έχουμε;, Έχουμε...)
- 7) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα

8) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων

9) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

🚦 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις ή αριθμούς
- 3) κατανοούν απλά κείμενα
- 4) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 5) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 6) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται
- 7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

🚦 Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντί τους και γενικά την διαφορετικότητα
- 4) αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους

Λεξιλόγιο			Διαθεματικότητα
Μέρη του σώματος	Είκοσι	Τριάντα	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν το σώμα τους. Παιχνίδι: «Πρόσεξε να μην σου πέσει»
Μάτι	Είκοσι ένα	Τριάντα ένα	
Αυτί	Είκοσι δύο		
Χέρι	Είκοσι τρία		
Δάχτυλα	Είκοσι τέσσερα		
Πόδι	Είκοσι πέντε		
Κεφάλι	Είκοσι έξι		
Μύτη	Είκοσι επτά		
Λαιμός	Είκοσι οκτώ		
Στόμα	Είκοσι εννιά		

Ενότητα 8^η: Πάμε για ψώνια:

Στην όγδοη ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ψώνια, που κάνουμε σε σούπερ μαρκετ. Αρχικά θα διαβάσουμε ένα κείμενο μικρού αριθμού λέξεων και μετά θα δούμε εικόνες από διάφορα προϊόντα που μπορούμε να συναντήσουμε στο σούπερ μαρκετ. Έπειτα τα παιδιά θα μάθουν να αναγνωρίζουν, να λένε προφορικά και να γράφουν κάποια φρούτα και λαχανικά, καθώς και τα χρώματα. Και έτσι οι μαθητές θα εισαχθούν σε νέο λεξιλόγιο. Ακολουθεί μια δραστηριότητα κατανόησης, μια δραστηριότητα στην οποία πρέπει να κυκλώσουν την σωστή απάντηση, καθώς και μια δραστηριότητα όπου καλούνται να γράψουν στην μητρική τους γλώσσα τρία προϊόντα, που βλέπουν στις εικόνες. Σειρά έχει μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου οι μαθητές θα ζωγραφίσουν το φρούτο που τους αρέσει και εν συνεχεία θα ασκηθούν πάνω σε τέσσερις δραστηριότητες (συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης, σταυρόλεξο, κρυπτόλεξο), για την καλύτερη εμπέδωση του νέου γλωσσικού φαινομένου. Έπειτα ακολουθεί μια δραστηριότητα ακρόασης και η ενότητα θα κλείσει με τα παιχνιδίσματα. Στην δραστηριότητας της ακρόασης τα παιδιά θα εμπεδώσουν καλύτερα το νέο λεξιλόγιο, με την βοήθεια του παιδικού τραγουδι «*Επτά ποτάμια*». Τέλος, μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «*Βόλτα στα μαγαζιά*», οι μαθητές θα εμπλακούν στην μαθησιακή διαδικασία και θα κατακτήσουν αυθόρμητα την γλώσσα-στόχο. Στόχος της ενότητας αυτής είναι να ασκηθούν τα παιδιά στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις από το καθημερινό και οικείο περιβάλλον τους.

Στόχοι 8^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν κάποια προϊόντα που υπάρχουν στο σούπερ μαρκετ
- 2) εμπεδώσουν και να αναγνωρίζουν τα χρώματα
- 3) μάθουν να εκφράζουν όταν τους αρέσει κάτι ή όταν δεν τους αρέσει
- 4) διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις-απαντήσεις (π.χ. Τί σου αρέσει;, Μου αρέσει/Δεν μου αρέσει...)
- 5) διαμορφώνουν απλές προτάσεις
- 6) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα

7) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων

8) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις
- 3) κατανοούν απλά κείμενα
- 4) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 5) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 6) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται
- 7) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)

 Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα
- 4) αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους

Λεξιλόγιο		Διαθεματικότητα
Σούπερ μαρκετ	Κεράσι	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν το φρούτο που τους αρέσει. Παιχνίδι: «Βόλτα στα μαγαζιά»
Λίστα	Καρότα	
Τυρί	Ντομάτα	
Σαλάμι	Αγγούρι	
Γιαούρτι	Πιπεριά	
Γάλα	Λεμόνι	
Αυγά	Χρώματα	
Ψωμί	Ροζ	
Μακαρόνια	Μωβ	
Σοκολάτα	Μπλε	

Ψάρια	Πράσινο
Κρέας	Κίτρινο
Λαχανικά	Πορτοκαλί
Φρούτα	Κόκκινο
Μήλο	Άσπρο
Μπανάνα	Καφέ
Φράουλα	Μαύρο
Πορτοκάλι	

Ενότητα 9^η: Ο χρόνος

Στην ένατη ενότητα θα ασχοληθούμε με τον χρόνο (μέρες, ώρες της ημέρας, εποχές και μήνες). Αρχικά παρουσιάζονται διάφορα μικρά κείμενα, όπου οι ήρωες του βιβλίου βοηθούν τους μαθητές να εισαχθούν σ' ένα νέο λεξιλόγιο. Όπως και σε κάθε ενότητα, έτσι και σ' αυτή υπάρχουν διάφορες εικόνες που βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση του νέου λεξιλογίου. Ακολουθούν μια ερώτηση κατανόησης, μια δραστηριότητα στην οποία οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν την σωστή απάντηση, καθώς και μια δραστηριότητα όπου πρέπει να γράψουν τις εποχές στην μητρική τους γλώσσα. Σειρά έχει μια δραστηριότητα ζωγραφικής, όπου θα ζωγραφίσουν το μήνα που τους αρέσει και έπειτα ακολουθούν τέσσερις δραστηριότητες, όπως κρυπτόλεξο και ασκήσεις στις οποίες καλούνται γράψουν στην γλώσσα-στόχο, καλλιεργώντας την δεξιότητα της παραγωγής γραπτού λόγου. Στην συνέχεια, ακολουθεί μια δραστηριότητα ακρόασης και η ενότητα θα κλείσει με τα παιχνιδίσματα. Στην δραστηριότητας της ακρόασης τα παιδιά θα εμπεδώσουν καλύτερα το νέο λεξιλόγιο, με την βοήθεια του τραγουδιού «*Το τραγούδι του χειμώνα*». Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «*Μάντεψε ποιος μήνας είμαι*», θα εμπλακούν στην μαθησιακή διαδικασία και μ' αυτό τον τρόπο θα κατακτήσουν αυθόρμητα την γλώσσα-στόχο. Στόχος της ενότητας αυτής είναι να ασκηθούν τα παιδιά στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις από το καθημερινό και οικείο περιβάλλον τους.

Στόχοι 9^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν τις ημέρες, τις ώρες της ημέρας, τους μήνες και τις εποχές
- 2) αντιληφθούν την έννοια του χρόνου
- 3) διαμορφώνουν απλές προτάσεις (π.χ. Η αγαπημένη μου...είναι...)
- 4) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 5) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων
- 6) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις
- 3) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)
- 4) κατανοούν απλά κείμενα
- 5) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 6) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 7) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται

 Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα
- 4) αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους

Λεξιλόγιο		Διαθεματικότητα
Μέρες	Άνοιξη	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν το μήνα που τους αρέσει. Παιχνίδι: «Μάντεψε ποιος μήνας είμαι»
Ώρες της ημέρας	Καλοκαίρι	
Εποχές	Φθινόπωρο	
Μήνες	Χειμώνας	
Εβδομάδα	Διακοπές	
Δευτέρα	Θάλασσα	
Τρίτη	Ιανουάριος	
Τετάρτη	Φεβρουάριος	
Πέμπτη	Μάρτιος	
Παρασκευή	Απρίλιος	
Σάββατο	Μάιος	
Κυριακή	Ιούνιος	
Ποδόσφαιρο	Ιούλιος	
Πρωί	Αύγουστος	
Μεσημέρι	Σεπτέμβριος	
Απόγευμα	Οκτώβριος	
Βράδυ	Νοέμβριος	
Μάθημα	Δεκέμβριος	
Κιθάρα	Δέντρο	
Αϊ- Βασίλης	Δώρα	

Ενότητα 10^η: Μαγικές παραμυθοιστορίες

Στην δέκατη ενότητα θα ασχοληθούμε με τον μαγικό κόσμο του παραμυθιού. Αρχικά παρουσιάζεται το παραμύθι «*Το νησί των συναισθημάτων*» το οποίο θα βοηθήσει τον μαθητή να εισαχθεί σ' ένα νέο θέμα και λεξιλόγιο. Έπειτα τα παιδιά θα μάθουν να αναγνωρίζουν, να λένε προφορικά και να γράφουν τα συναισθήματα που συναντήσαμε στο παραμύθι. Ακολουθούν μια ερώτηση κατανόησης, μια δραστηριότητα στην οποία καλούνται να κυκλώσουν την σωστή απάντηση, καθώς και μια δραστηριότητα όπου πρέπει να γράψουν στην μητρική τους γλώσσα τα τρία συναισθήματα που δείχνουν οι εικόνες. Σειρά έχει μια δραστηριότητα ζωγραφικής,

όπου οι μαθητές θα ζωγραφίσουν το συναίσθημα που νιώθουν. Ακολουθούν ασκήσεις συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης, σταυρόλεξο και κρυπτόλεξο για την καλύτερη εμπέδωση του νέου φαινομένου. Έπειτα ακολουθούν μια δραστηριότητα ακρόασης και η ενότητα θα κλείσει με τα παιχνιδίσματα. Στην δραστηριότητα της ακρόασης τα παιδιά θα εμπειδώσουν καλύτερα το νέο λεξιλόγιο, με την βοήθεια του παιδικού τραγουδιού «*Ο κόκορας ξυπνάει*». Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «*Τα παραμύθια ζωντανεύουν*», θα εμπλακούν στην μαθησιακή διαδικασία και μέσα από το παιχνίδι θα κατακτήσουν αυθόρμητα την γλώσσα-στόχο. Στόχος της ενότητας αυτής είναι να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα, στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, να κατανοήσουν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις από το καθημερινό και οικείο περιβάλλον τους, καθώς και να κατανοήσουν πως πίσω από ένα παραμύθι κρύβεται και ένα ηθικό δίδαγμα.

Στόχοι 10^{ης} ενότητας:

 Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αντιληφθούν και να κατανοήσουν τα μηνύματα που περνούν τα παραμύθια και οι μύθοι
- 2) αναγνωρίζουν τα συναισθήματα που παραμυθιού
- 3) εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα
- 4) αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με την σημασία του τονισμού των λέξεων
- 5) εξοικειωθούν και να αναπτύξουν την λεκτική επικοινωνία

 Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο
- 2) αντιστοιχούν εικόνες με λέξεις ή προτάσεις
- 3) εκφραστούν δημιουργικά και να αφήσουν ελεύθερη την φαντασία τους (ζωγραφική)
- 4) κατανοούν απλά κείμενα
- 5) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες
- 6) κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- 7) εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες που τους ζητείται

✚ Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)
- 2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους
- 3) εμπιστεύονται, να σέβονται και να αποδέχονται τον κάθε άνθρωπο που έχουν απέναντι τους και γενικά την διαφορετικότητα
- 4) αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους

Λεξιλόγιο		Διαθεματικότητα
Νησί	Ευγνωμοσύνη	Εικαστικά: Οι μαθητές να ζωγραφίσουν το συναίσθημα που νιώθουν. Παιχνίδι: «Τα παραμύθια ζωντανεύουν»
Συναίσθημα	Γνώση	
Ευτυχία	Χρόνος	
Αγάπη	Σοφία	
Λύπη	Αλαζονεία	
Γνώση	Ευτυχία	
Βάρκα	Σκάφος	
Πλούτος	Χρυσάφι	
Θαλαμηγός		

✚ Το Αλφαβητάριο

Στην ενότητα αυτή τα παιδιά θα προχωρήσουν στην εκμάθηση των γραμμάτων. Πιο συγκεκριμένα, θα μάθουν να γράφουν τα γράμματα της ελληνικής αλφαβήτου (κεφαλαία και πεζά), με την βοήθεια των κατάλληλων σχεδίων. Ακόμη τα γράμματα της αλφαβήτου θα συνοδεύουν εικόνες και λέξεις, που ξεκινούν με το αντίστοιχο γράμμα. Εκτός από τα 24 γράμματα της αλφαβήτου τα παιδιά θα μάθουν τα δίψηφα φωνήεντα (αι,ει,οι,υι,ου), τα δίψηφα σύμφωνα (μπ,ντ,γκ(γγ),τσ,τζ) και τους συνδέσμους αυ και ευ. Στόχος της συγκεκριμένης ενότητας είναι ο αλφαριθμητισμός.

Στόχοι ενότητας:

✚ Γλωσσικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- 1) αναγνωρίζουν, να προφέρουν και να διαβάζουν το ελληνικό αλφάβητο
- 2) αναγνωρίζουν, να προφέρουν και να διαβάζουν τα δίψηφα φωνήεντα (αι,ει,οι,υι,ου)

3) αναγνωρίζουν, να προφέρουν και να διαβάζουν τα δίψηφα σύμφωνα (μπ, ντ, γκ(γγ), τσ, τζ)

4) αναγνωρίζουν, να προφέρουν και να διαβάζουν τους συνδέσμους αυ και ευ

5) γράφουν τα γράμματα της ελληνικής αλφαβήτου (κεφαλαία-πεζά)

6) χρησιμοποιούν σωστά τα κενά μεταξύ των γραμμάτων μιας λέξης

7) εξοικειωθούν με λέξεις που αντιστοιχούν σε κάθε γράμμα του αλφάβητου

8) εντοπίζουν τα γράμματα μέσα στις λέξεις

9) προφέρουν αυτά που γράφουν (παραγωγή γραπτού λόγου)

✚ Γνωστικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

1) αναγνωρίζουν και να αναπαράγουν την αλφαβήτα

2) ολοκληρώνουν απλές δραστηριότητες

3) κατανοούν και να αφομοιώνουν το νέο λεξιλόγιο

✚ Κοινωνικοί-συναισθηματικοί στόχοι: Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

1) αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία)

2) εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους

Λεξιλόγιο

A α	Λ λ	Φ φ	Ήλιος	Ρομπότ	Κουμπί	Βαλίτσα	Λεωφορείο	οι
B β	M μ	X χ	Θάλασσα	Σκύλος	ντ	Τσάντα	αυ	Οικογένεια
Γ γ	N ν	Ψ ψ	Ιπποπόταμος	Τίγρης	Ντουλάπα	τζ	Αυγό	Πλοίο
Δ δ	Ξ ξ	Ω ω	Κεράσι	Υπολογιστής	Ποντίκι	Τζάκι	Ναύτης	
E ε	O ο	Αστέρι	Λιοντάρι	Φράουλα	γκ	Μελιτζάνα	ευ	
Z ζ	Π π	Βιβλίο	Μάτι	Χτένα	Γκαράζ	αι	Ευρώπη	
H η	P ρ	Γοργόνα	Νότα	Ψάρι	Άγκυρα	Αίθουσα	Πεύκο	
Θ θ	Σ σ	Δόντι	Ξύστρα	Ωρα	γγ	Ηφαίστειο	ου	
I ι	T τ	Ελέφαντας	Ομπρέλα	μπ	Φεγγάρι	ει	Ουρανός	
K κ	Y υ	Ζέβρα	Πεταλούδα	Μπαλόνι	τσ	Ειρήνη	Κουκουβάγια	

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ζούμε σε μια εποχή που όλα αλλάζουν ταχύτατα και αυτή την αλλαγή καλείται να ακολουθήσει και ο κλάδος της εκπαίδευσης, υιοθετώντας νέες και διαφοροποιημένες προσεγγίσεις στην διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας είτε ως μητρικής/πρώτης, είτε ως δεύτερης/ξένης. Αποτελώντας κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας, γινόμαστε θεατές σ' ένα έργο διαρκούς κινητικότητας και προσφυγικών ροών. Η διδασκαλία και η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας τόσο στους ενήλικες, όσο και στα παιδιά πρόσφυγες, αποτελεί "αφετηρία" για την ένταξη τους στην ελληνική πραγματικότητα.

Όσον αφορά την ένταξη των παιδιών προσφυγών στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία, το βάρος αυτής της προσπάθειας "βαραίνει" την σχολική κοινότητα και τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι αναλαμβάνουν το ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα στην κοινωνία και στα παιδιά με προσφυγικό υπόβαθρο. Το σχολικό περιβάλλον πρέπει, να αποτελεί ένα χώρο όπου τα παιδιά πρόσφυγες θα νιώθουν ασφάλεια και ότι ανήκουν σε μια μικρή κοινότητα (σχολική κοινότητα). Οι εκπαιδευτικοί από την πλευρά τους, εκτός του ότι καλούνται να είναι εξοπλισμένοι με τα κατάλληλα εκπαιδευτικά εργαλεία, ώστε να είναι ικανοί να βοηθήσουν τα παιδιά πρόσφυγες να μάθουν την ελληνική γλώσσα, καλούνται να δημιουργήσουν με τους μαθητές τους και ένα μοναδικό δέσιμο και μια ιδιαίτερη παιδαγωγική σχέση εμπιστοσύνης. Η παιδαγωγική σχέση σύμφωνα με τον Cummins (XX, όπως αναφέρεται στις διαλέξεις του σεμιναρίου *"Κατάρτιση εκπαιδευτικών στην διαπολιτισμική εκπαίδευση για μαθητές με προσφυγικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο"*, 2021) , θα πρέπει να εξασφαλίζει δύο πράγματα. Το ένα είναι πως *«το παιδί να μαθαίνει διαρκώς και να εμπλουτίζει τις γνώσεις του, πέρα από αυτά που ήδη γνωρίζει»*, και το δεύτερο *«το παιδί να εισπράττει σεβασμό, να νιώθει αποδεκτό. Αυτό του δίνει κίνητρο να επενδύσει όλο του τον εαυτό, όλη του την προσωπικότητα για να μάθει»*.

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει ένα γλωσσικού υλικού για αλλόγλωσσα παιδιά, 10-12 χρονών (Α1 επίπεδο αρχάριο) και πιο συγκεκριμένα για παιδιά πρόσφυγες, για την εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Για την συγγραφή του υλικού έλαβα υπόψιν μου τις ιδιαίτερες γλωσσικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του συγκεκριμένου μαθητικού πληθυσμού, μιας και απευθύνεται σε άτομα από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα. Ακόμη σέβεται την πολιτισμική

ταυτότητα που "κουβαλά" το κάθε παιδί μέσα στην σχολική τάξη. Έτσι λοιπόν και η θεματολογία αυτού αντλείται από την καθημερινή ζωή, τα ενδιαφέροντα και τις ασχολίες των παιδιών προσφύγων. Ακόμη το γλωσσικό υλικό στηρίχτηκε στις αρχές της διαπολιτισμικότητας και της επικοινωνιακής προσέγγισης, όπου σκοπός τους είναι η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας των παιδιών. Εκτός από την διαπολιτισμική αφύπνιση των μαθητών, στόχος του εκπαιδευτικού υλικού είναι η ανάπτυξη και η καλλιέργεια των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων. Το γλωσσικό υλικό με τίτλο «Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο» αποτελείται από δέκα θεματικές ενότητες, όπου για την καθεμία ξεχωριστά έχουν τεθεί γλωσσικοί, γνωστικοί, κοινωνικοί-συναισθηματικοί και κινητικοί στόχοι. Γενικός στόχος όλων των θεματικών ενότητων του υλικού είναι να ασκηθούν τα παιδιά στην αναγνωστική ικανότητα, στην κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και φράσεις που θα τους φανούν χρήσιμες στην καθημερινότητά τους. Επίσης, το γλωσσικό υλικό διέπεται από απλότητα του λεξιλογίου που χρησιμοποιείται, από γραμματική και συντακτική δομή η οποία είναι απλή και κατανοητή, καθώς και από σύντομες προτάσεις τόσο στα κείμενα, όσο και στις εκφωνήσεις των δραστηριοτήτων της κάθε θεματικής ενότητας.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες (ομαδικές και ατομικές) που έχουν συμπεριληφθεί στο γλωσσικό υλικό, σχεδιάστηκαν με σκοπό να εμπλέξουν τον μαθητή πρόσφυγα στην μαθησιακή διαδικασία. Διέπονται από ένα παιγνιώδη χαρακτήρα, καθώς τα παιδιά βλέποντας τις δραστηριότητες ως παιχνίδι, θα κατακτήσουν ευκολότερα και πιο αυθόρμητα την γλώσσα-στόχο. Άλλωστε το παιχνίδι αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι στην καθημερινότητα ενός παιδιού. Ακόμη, δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές τους (επικοινωνία και συνεργασία), καθώς και να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους. Με τις δραστηριότητες ακρόασης τα παιδιά θα εξασκηθούν στην γλώσσα-στόχο με ένα διαφορετικό τρόπο, όπου η μελωδία και ο στίχος θα "χαϊδέψουν" και θα "μαγέψουν" τα αυτιά τους. Με τα επικοινωνιακά παιχνίδια (παιχνιδίσματα) τα παιδιά θα μπορέσουν να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να αποδεχθούν την διαφορετικότητα του κάθε ανθρώπου δείχνοντάς του σεβασμό.

Αξίζει να σημειωθεί πως σημαντική είναι και η συμβολή των εικόνων σε κάθε θεματική, καθώς βοηθούν στην κατανόηση της ελληνικής γλώσσας ως ξένης.

Το παρόν γλωσσικό υλικό με τίτλο «Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο» είναι ένα υλικό που δεν έχει εφαρμοστεί σε κάποια σχολική τάξη, ωστόσο με την μελλοντική εφαρμογή αυτού, ευελπιστώ πως οι μαθητές πρόσφυγες θα μπορέσουν να κατακτήσουν σε ένα βασικό στάδιο, την χρήση της ελληνικής γλώσσας. Το συγκεκριμένο γλωσσικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε αυτόνομα, είτε συμπληρωματικά σε μια σχολική τάξη, καθώς αποτελεί ένα ευέλικτο υλικό, που δίνει την δυνατότητα της προσαρμογής στις ανάγκες των παιδιών, που έχει μέσα στην τάξη ο εκάστοτε εκπαιδευτικός. Ακόμη θεωρώ πως το παραπάνω γλωσσικό υλικό, μπορεί να εφαρμοστεί σε τάξεις υποδοχής και σε τμήματα ένταξης στις δομές φιλοξενίας.

Για να εφαρμοστεί όμως ένα τέτοιο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο προωθεί την πολυπολιτισμικότητα και την γλωσσική ποικιλομορφία, θα πρέπει χαραχτεί και να ακολουθηθεί μια κοινή γραμμή εκπαίδευσης. Γι' αυτό το λόγο απαραίτητο κρίνεται η συγκρότηση ενός σύγχρονου αναλυτικού προγράμματος σπουδών (ΑΠΣ) για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης, για παιδιά με προσφυγικό υπόβαθρο. Η συγκρότηση ενός τέτοιου αναλυτικού προγράμματος σπουδών, θα σταθεί πολύτιμος "σύμμαχος" σ' ένα τέτοιο εγχείρημα.

Έτσι λοιπόν, ο κλάδος της εκπαίδευσης καλείται να εκσυγχρονιστεί, καθώς η κοινωνία μας μετατρέπεται σε πολυπολιτισμική. Χρειαζόμαστε ένα σχολείο χωρίς διακρίσεις, που θα παρέχει τις ίδιες ευκαιρίες απέναντι στην μάθηση και θα επιτρέπει σ' όλα τα παιδιά να ονειρεύονται και να διεκδικούν ένα καινούργιο μέλλον, ακόμη και αν βρίσκονται σε μια καινούργια χώρα. Ο χορός της πολυπολιτισμικότητας και της γλωσσικής πολυμορφίας έχει ήδη αρχίσει και καλούμαστε όλοι μας να γίνουμε κομμάτι του, δείχνοντας σεβασμό στο διαφορετικό. Θέλουμε μια κοινωνία πολύχρωμη, που θα αγκαλιάζει όλους τους ανθρώπους και που κανείς δεν θα βιώνει άσχημες και ρατσιστικές συμπεριφορές λόγου, της θρησκείας, της κουλτούρας, της γλώσσας, της χώρας καταγωγής ή χρώματος του δέρματός του. Με άλλα λόγια, θέλουμε "πολύχρωμους" ανθρώπους, που θα σέβονται την διαφορετικότητα του κάθε ατόμου που θα έχουν απέναντί τους.

Και ας κλείσουμε με ένα γνωμικό για την εκπαίδευση:

«Ο τελικός σκοπός της εκπαίδευσης είναι να μετατρέψει τους καθρέφτες σε παράθυρα».

Sydney J. Harris, 1917-1986, Αμερικανός δημοσιογράφος (χ.χ. όπως αναφέρεται στο Παπαθανασίου Μανώλης (208-2022))

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ελληνόγλωσσες Βιβλιογραφικές Αναφορές

Γεωργογιάννης, Π.(2008). *Διαπολιτισμικότητα και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*. (Επιμ.), Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, τομ.7., Πάτρα,(σ.σ. 30). Ανακτήθηκε στις 12/09/2021 από: <http://diapolitismikiekpaidefsi.blogspot.com/2012/12/blog-post.html>

Γρίβα, Ε.(2020-21). *Στρατηγικές γλωσσικής ανάπτυξης και διαπολιτισμικής επικοινωνίας* [PowerPoint slides]. Ανακτήθηκε στις 10/09/2021 από: <https://eclass.uowm.gr/modules/document/?course=TMGL104>

Γώτη, Ε. & Χλαπουτάκη, Ε.(2020-21). *Γλωσσοδιδασκτικές Μέθοδοι και Προγράμματα Σπουδών της Νέας Ελληνικής* [PowerPoint slides]. Ανακτήθηκε στις 10/09/2021 από: <https://eclass.uowm.gr/modules/document/index.php?course=TMGL102&openDir=/5fc52049RZ4g>

Δαμανάκης, Μ.(1989, Σεπτέμβριος). *Πολυπολιτισμική –Διαπολιτισμική Αγωγή. Αφετηρία, στόχοι, προοπτικές*. Τα Εκπαιδευτικά, τ. 16/1989, (σ.σ.78)

Ζάχος, Θ. Δημήτρης. (2014). *Επίκαιρα θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Κ. & Μ. ANT. Σταμούλη, (σ.σ. 17,199)

Η αξία του παιχνιδιού- Θεωρίες διάσημων παιδαγωγών και ψυχολόγων για το παιδικό παιχνίδι [δελτίου τύπου] (2010,Δεκέμβριος 8). Ανακτήθηκε στις 21/01/2022 από: <https://blogs.sch.gr/ioakiamili/2010/12/08/%ce%b7%ce%b1%ce%be%ce%b9%ce%b1%cf%84%ce%bf%cf%85%cf%80%ce%b1%ce%b9%ce%b4%ce%b9%ce%ba%ce%bf%cf%85%cf%80%ce%b1%ce%b9%cf%87%ce%bd%ce%b9%ce%b4%ce%b9%ce%bf%cf%85/>

"Κατάρτιση εκπαιδευτικών στην διαπολιτισμική εκπαίδευση για μαθητές με προσφυγικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο". (2021). [PowerPoint slides]. Ανακτήθηκε στις 14/09/2021 από: <https://elearning3.golearn.gr/login/index.php#section-30>

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας (2013). *Επίπεδα Ελληνομάθειας*. Ανακτήθηκε στις 25/08/2021 από: <https://www.greeklanguage.gr/certification/node/96.html>

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας. (2013). *Επικοινωνιακή προσέγγιση*. Ανακτήθηκε στις 19/01/2022 από: <https://www.greek->

language.gr/certification/files/document/teach_content/28/%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%99%CE%9D%CE%A9%CE%9D%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%97%20%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3%CE%95%CE%93%CE%93%CE%99%CE%A3%CE%97.pdf

Κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη γλώσσα: εκμάθηση, διδασκαλία, αξιολόγηση. (χ.χ.).(σ.σ.1,29). Ανακτήθηκε στις 10/09/2021 από: http://www.pischools.gr/lessons/english/pdf/cef_gr.pdf

Ντίνας, Κ., Χατζηπαναγιωτίδου, Α., Βακάλη, Α., Κωτόπουλος, Τ. & Στάμου, Α. (2010). *Νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Μια πρόταση διδασκαλίας*, Πάσχου Αγγελική. Πρακτικά Πανελλήνιου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή, *Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)*, Νυμφαίο Φλώρινας 4-6 Σεπτεμβρίου 2009, (σ.σ.3-4). Ανακτήθηκε στις 19/1/2022 από: <http://linguistics.nured.uowm.gr/Nimfeo2009/praktika/files/Pasxu.pdf>

Παπαθανασίου Μανώλης.(208-2022). *Γνωμικολογικών για την γλώσσα*. Ανακτήθηκε στις 28/01/2022 από: <https://www.gnomikologikon.gr/catquotes.php?categ=2050>

Παπαθανασίου Μανώλης.(208-2022). *Γνωμικολογικών για τον καθρέφτη*. Ανακτήθηκε στις 28/01/2022 από: <https://www.gnomikologikon.gr/catquotes.php?categ=0515>

Πύλη για την Ελληνική γλώσσα. (2004-06). Ανακτήθηκε στις 08/09/2021 από: https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e9/pop08.html

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2021, Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών(Α.Π.Σ.) υποχρεωτικής παιδείας, *ΔΕΙΠΠΣ-ΑΠΣ Ελληνικής γλώσσας για το Δημοτικό*. Ανακτήθηκε στις 27/08/2021 από: <http://www.pischools.gr/programs/depps/>

Χατζηδάκη, Α. (χ.χ.). *Η γλώσσα ως σύστημα και ως χρήση*. Ανακτήθηκε στις 26/08/2021 από: <https://docplayer.gr/29628125-I-glossa-os-systima-kai-os-hrisi-aspasia-hatzidaki-epikoyri-kathigitria-ptde.html>

Χατζηπαναγιωτίδου, Α. (2020-21). *Η διδασκαλία της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας* [PowerPoint slides]. Ανακτήθηκε στις 10/09/2021 από: <https://eclass.uowm.gr/modules/document/?course=TMGL107>

Χολέβας, Ν., Αλεξόπουλος, Δ., Αναστασόπουλος, Ν.(2018). *Διάλογοι! Θεωρία και Πράξη στις Επιστήμες της Αγωγής και Εκπαίδευσης*. Τεύχος 4. (σσ.131). Ανακτήθηκε στις 30/09/2021 από: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/dialogoi/article/viewFile/16126/16982>

Χοντολίδου, Ε. (1999). *Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας. Γλωσσικός Υπολογιστής*. Περιοδική Έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τη Γλώσσα και τη Γλωσσική Αγωγή. Θεσσαλονίκη. Τόμος1. (σσ.115-117). Ανακτήθηκε στις 26/09/2021 από: <http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko1st/thematikes/>

Χριστοδουλίδου Μιχαήλ Χρύσω. (20019, Δεκέμβριος 7). *Η χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Εκπαίδευσης (ΤΠΕ) στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας*. Ανακτήθηκε στις 12/10/2021 από: <https://www.paideiasvima.com/xrisi-pliroforikis-didaskalia-agglidikis-glossas/>

Ξενόγλωσσες Βιβλιογραφικές Αναφορές

Adrian Edwards. (16/07/2016). *Πρόσφυγας ή μετανάστης - Ποιος όρος είναι ο σωστός;* Ανακτήθηκε στις 10/08/2021 από: <https://www.unhcr.org/gr/12771-prosfygas-i-metanastis.html>

Colin Baker. (2001). *Εισαγωγή στη Διγλωσσία και τη Δίγλωσση Εκπαίδευση*, (Αρχοντούλα Αλεξανδροπούλου, Μετφρ.). Αθήνα: Gutenberg, (σ.σ. 251, 549)

UNHCR, "UNHCR OPERATIONAL DATA PORTAL, Greece, (χ.χ.). *Αφίξεις προσφύγων στον ελλαδικό χώρο*. Ανακτήθηκε στις 24/01/2022 από: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενότητα 1^η:Γεια σου!

Τραγούδι: «*Ο ασπροδόντης καρχαρίας*» (διάρκεια 3:09), διαθέσιμο στο Internet:
https://www.youtube.com/watch?v=FX6X04oqXV8&ab_channel=TempelisDrakos

Το ζωάκι της μικρούλας της Μαρίας
είναι ένας ασπροδόντης καρχαρίας
που τα κύματα της θάλασσας διασχίζει
και ανέμελα ξαπλώνει και σφυρίζει

Το ζωάκι της μικρούλας της Μαρίας
είναι ένας παιχνιδιάρης καρχαρίας
με ναυάγια στο βυθό διασκεδάζει
και για πλάκα τα υποβρύχια τρομάζει

Η Μαρία το αγαπάει και το φροντίζει
και το δέρμα του με λάδι το γυαλίζει
το μαθαίνει τα σαγόνια του να κλείνει
και τα δόντια του να πλένει με χλωρίνη

Το ζωάκι της μικρούλας της Μαρίας
είναι ένας γλυκατζούρης καρχαρίας
τα παγόβουνα στην πλάτη κουβαλάει
και τα ψάρια με γρανίτες τα κερνάει

Το ζωάκι της μικρούλας της Μαρίας
είναι ένας χορτοφάγος καρχαρίας
τρώει μονάχα σπανακόπιτες με φύκια
και καρπούζια που πετάνε απ' τα καϊκία

Κάθε τόσο το απόγευμα η Μαρία
ανταμώνει το μικρό της καρχαρία

το λουράκι στο πτερύγιο του περνάει
και για βόλτα στον ωκεανό τον πάει

Να...α...α...α...

Το ζωάκι της μικρούλας της Μαρίας
είναι ένας λατρεμένος καρχαρίας
κι η Μαρία είναι ένα φαλαινάκι
τ' αγκαλιάζει και του δίνει ένα φιλάκι

Ενότητα 2^η: Σχολείο

Τραγούδι: «Το μολύβι» (διάρκεια 2:59), διαθέσιμο στο Internet:

https://www.youtube.com/watch?v=KL0n6cAt-hM&t=81s&ab_channel=%CE%97%CE%9B%CE%AD%CF%83%CF%87%CE%B7%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82

Στου μαγαζιού μας τη μεγάλη τη βιτρίνα
έχει χρυσάφια, δαχτυλίδια και κολιέ,
έχει μαγαζί κι ένα γυαλιστερό διαμάντι
που το φορούσε ο Καρδινάλιος Ρισελιέ.

Και ζούσε πάνω σ' έναν πάγκο ένα μολύβι
καλοξυσμένο, σοβαρό και γνωστικό
γυρνά μια μέρα στο διαμάντι και του λέει
πως είν' οι δυο τους απ' το ίδιο υλικό!

«Τι λες βρε χαζούλι μολύβι, εγώ κάνω χίλια λεφτά
γυαλίζω αστράφτω και λάμπω με φώτα και χρώματα εφτά.
Εσένα σε χάνουν, σε ξύνουν, σε κρύβουνε πίσω απ' τ' αυτιά
γεμίζεις τα χέρια μουτζούρες, γρουσουζή που παίρνεις στη βρώμα πρωτιά».

Περνούν οι ώρες, στο μικρό το μαγαζί μας
και το σκοτάδι έχει πέσει πια πηχτό

και αμέσως τρέχει το μολύβι στη βιτρίνα
και μένουν όλοι με το στόμα ανοιχτό.

Πήγε και στάθηκε μπροστά απ' το διαμάντι
κρυφογελώνοντας, αχ μολύβι πονηρό
ρίχνει ένα σάλτο στην καρτούλα της τιμής του
και κάνει κάθε αριθμό μηδενικό.

«Για πες βρε χαζούλι διαμάντι, που πήγαν τα χίλια λεφτά;
Οι άνθρωποι πάντα πιστεύουν μονάχα όσα βλέπουν γραπτά.
Κι αν τύχει στο χέρι μιας νύφης να λάμπεις σαν ήλιος λαμπρός,
θα πουν όταν δουν την τιμή σου, μας βγήκε τσιφούτης παιδιά ο γαμπρός».

Στου μαγαζιού μας τη μεγάλη τη βιτρίνα
έχει χρυσάφια, δαχτυλίδια και κολιέ,
έχει μαζί κι ένα γυαλιστερό διαμάντι,
μα το πέταξαν γιατί βγήκε ντεμοντέ!

Ενότητα 3^η: Οικογένεια

Τραγούδι: «*Το άσπρο γουρουνάκι*» (διάρκεια 1:52), διαθέσιμο στο Internet:
https://www.youtube.com/watch?v=1_xRt1CxWIM&ab_channel=TempelisDrakos

Παίζει με τα σύννεφα
τ' άσπρο γουρουνάκι
κάνει τρέλες και βουτιές
στο λευκό βαμβάκι
μέχρι να παγώσουν
κι ύστερα τα γρατζουνά
χιόνι για να δώσουν

κι ο μπαμπάς του από μακριά
με καμάρι το κοιτά...

Στην κοιλιά τα γαργαλάει
τη βροχή να ρίξουν

τα κρεμάει στο σχοινί
λίγο να τραβήξουν
τα φυσάει δυνατά
μέχρι να παγώσουν
κι ύστερα τα γρατζουνά
χιόνι για να δώσουν

Ενότητα 4^η: Σπίτι

Τραγούδι: «*Το ελεφαντάκι*» (διάρκεια 2:26), διαθέσιμο στο Internet:
https://www.youtube.com/watch?v=V8bUPNE1mhg&ab_channel=TempelisDrakos

Έχω ένα μικράκι, ελεφαντάκι
τετρακόσια είκοσι κιλά
τρώει επτά κασόνια, μακαρόνια
κι όλο κάνει τούμπες και γελά

Όταν ανεβαίνει στην τραμπάλα
με πετάει ψηλά, στον ουρανό
κι όποτε βουτάει στην πισίνα
φεύγει από μέσα το νερό!

Έχω ένα μικράκι, ελεφαντάκι
τετρακόσια είκοσι κιλά
πίνει επτά κουβάδες, λεμονάδες
κι όλο κάνει τούμπες και γελά

Παίζουμε τ' απόγευμα στον κήπο
τρέξιμο και μπάλα και κρυφτό
κι ύστερα στο μπάνιο μου πετάει
με την προβοσκίδα το νερό

Έχω ένα μικράκι, ελεφαντάκι
τετρακόσια είκοσι κιλά
θέλει κόπο μα, θα βρω τον τρόπο
να το πάρω κάποτε αγκαλιά!!

 Ενότητα 5^η: Ζώα

Τραγούδι: «*Το δέντρο*» (διάρκεια 3:50), διαθέσιμο στο Internet:
https://www.youtube.com/watch?v=0IKCSxKcDao&ab_channel=TempelisDrakos

Το δέντρο που φυτέψαμε
στου κήπου τη γωνιά
μεγάλωσε κι απάνω του
φωλιάζουνε πουλιά

Παπαρούνες, κρίνα, πανσέδες, γιασεμιά
μαργαρίτες, ρόδα, ανθίζουν στα κλαριά...

Μας κοροϊδεύει αυτός,
κι αντί για τα πουλιά
μας αραδιάζει
λουλούδια με φτερά!!

Το δέντρο που φυτέψαμε
στου κήπου τη γωνιά
μεγάλωσε κι απάνω του
φωλιάζουνε πουλιά

Καλαμάρια, μύδια, τσιπούρες και σαργοί
καραβίδες, στρείδια, γαρίδες κι αστακοί...

Μα πού τα βρήκε αυτός,
τόσα θαλασσινά
και μες στον κήπο
θα φτιάξει κακαβιά!!

Το δέντρο που φυτέψαμε
στου κήπου τη γωνιά
μεγάλωσε κι απάνω του
φωλιάζουνε πουλιά

Αλεπούδες, τίγρεις, λιοντάρια τρομερά
αντιλόπες, ζέβρες, αρκούδες κι ερπετά...

Τα άγρια ζώα τα πήρε για πουλιά,
κι έφτιαξε ζούγκλα στου κήπου τη γωνιά!!

Ραταρα ρατατα ρατατα ραραρα

Το δέντρο που φυτέψαμε
στου κήπου τη γωνιά
μεγάλωσε κι απάνω του
φωλιάζουνε πουλιά

Χελιδόνια, αηδόνια, σπουργίτια κι αετοί
πελαργοί, κοτσύφια και τσαλαπετεινοί...

Ναι, τώρα μάλιστα, μας μίλησε σωστά
και κελαηδούνε στο δέντρο τα πουλιά!!!

Ραταρα ρατατα ρατατα ραραρα

Ενότητα 6^η: Μεταφορικά μέσα

Τραγούδι: «*Ο παγωτατζής*» (διάρκεια 3:27), διαθέσιμο στο Internet:
https://www.youtube.com/watch?v=98RTg4JR1zg&ab_channel=TempelisDrakos

Ξέρω έναν κύριο γελαστό
με μουστάκι στριφογυριστό
που παρασκευάζει παγωτά
με αγνά και φρέσκα υλικά

Κάθε μέρα τριγυρνά
από γειτονιά σε γειτονιά
με τ' αμάξι το χρωματιστό
όνειρο στον κόσμο των παιδιών

Φράουλα, μαστίχα και κεράσι
όποιος φάει δε θα το ξεχάσει
κρέμα, караμέλα και λεμόνι
τρως, και το μυαλό σου δυναμώνει

Τώρα με λαχτάρα καρτερώ
τον παγωτατζή το γελαστό
έχω δέκα ευρώ στον κουμπαρά
φτάνουν για πέντε έξι παγωτά

Μόλις ακουστεί η μουσική
να 'μαι μες στο δρόμο στη στιγμή
μα ν' αποφασίσω δεν μπορώ
ποια από τις γεύσεις προτιμώ
Φράουλα, μαστίχα και κεράσι
όποιος φάει δε θα το ξεχάσει
κρέμα, καραμέλα και λεμόνι
τρως, και το μυαλό σου δυναμώνει

Φράουλα..

Μαστίχα..

Σοκολάτα..

Καραμέλα..

και λεμόνι..

βατόμουρο..

παρφέεεε

Φράουλα, μαστίχα και κεράσι
όποιος φάει δε θα το ξεχάσει
κρέμα, σοκολάτα και φιστίκι
είναι η πιο γλυκιά σας καταδίκη

Φράουλα, μαστίχα και κεράσι
όποιος φάει δε θα το ξεχάσει
κρέμα, καραμέλα και λεμόνι
τρως, και το μυαλό σου δυναμώνει

 Ενότητα 7^η: Το σώμα

Τραγούδι: «*Ο αχινός*» (διάρκεια 3:16), διαθέσιμο στο Internet:
https://www.youtube.com/watch?v=G_f4xQC4gkA&ab_channel=TempelisDrakos

Ήταν ένας αχινός
σ' ένα βράχο αραχτός
και πιο κει στο περιγιάλι
ένα κόκκινο κοράλλι.

Ρίχνει μια κλεφτή ματιά,
μάννα μου τι ομορφιά,
βρε κοράλλι κοραλλένιο
δεν μπορώ να περιμένω.

Το ναζιάρικο κοράλλι
σκύβει κάτω το κεφάλι
μα χαμογελά λιγάκι
και του κλείνει το ματάκι.

Και ο αχινός κινάει
στο κοράλλι του να πάει
στρογγυλός και αγκαθένιος,
έρωτας παραμυθένιος.

Αψηφάει τα μποφόρ,
σπάει όλα τα ρεκόρ
και μονάχα σ' ένα μήνα
πλησιάζει τη σειρήνα.

Κι όταν πια κοντά σιμώνει
και τ' αγκάθια του τεντώνει
το κοράλλι νιώθει ρίγη
και την αγκαλιά του ανοίγει.

Βρε τι πόνος είναι αυτός,
ο πολύς ο αχινός
ούτε σ' αγαπώ δεν είπε
και το γέμισε με τρύπες.

Τώρα το κοράλλι πια
μόνο στην ακρογιαλιά
σκέφτεται τον αχινό
και ρουφάει το νερό.

 Ενότητα 8^η : Πάμε για ψώνια;

Τραγούδι: «*Επτά ποτάμια*» (διάρκεια 3:15), διαθέσιμο στο Internet:
https://www.youtube.com/watch?v=4I_vf91800s&ab_channel=TempelisDrakos

Κύλησε το ποταμάκι το πορτοκαλί
είναι που οι πεταλούδες πάνε σε γιορτή.

Μέσα απ' τη σπηλιά αναβλύζει πράσινη πηγή
απ' τα λέπια κάποιου δράκου που 'χει χτενιστεί.

Χίλιες κόκκινες καρδούλες μπήκαν στη σειρά
κι ένα κόκκινο ποτάμι πήρε να κυλά.

Κάθε που θα πλημμυρίσει γίνεται γιορτή
και γεμίζει με αγάπη κάθε τι στη γη.

Το σκάσαν απ' τις σελίδες λέξεις κι αριθμοί
για να φτιάξουν το ρυάκι το μενεξεδί.

Τα όνειρά μας τα γαλάζια φύγαν ξαφνικά
και γλιστρήσαν σαν ποτάμι μες στην ξεγνοιασιά.

Και στο τέλος τ' αστεράκια μπήκαν στη σειρά
και το μπλε το ποταμάκι φτιάξαν στα ψηλά.

Τρέχουνε τα ποταμάκια τα χρωματιστά
μέσα σ' ανθισμένους κήπους, πόλεις και χωριά.

Χέρι χέρι μες στη λίμνη πάνε να λουστούν
με ένα παραμύθι να ξελογιαστούν.

Τότε ο ουρανός πετάει μία πετονιά
και τραβάει από τη λίμνη όλα τα νερά.

Και προβάλλει ένα τόξο τόσο φωτεινό
μια κορδέλα που ενώνει γη και ουρανό.

Ενότητα 9^η: Ο χρόνος

Τραγούδι: «*Το τραγούδι το χειμώνα*» (διάρκεια 2:31), διαθέσιμο στο Internet:

https://www.youtube.com/watch?v=XYvZkNXAuq0&ab_channel=%CE%A4%CE%AD%CF%83%CF%83%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%82%CE%B5%CF%80%CE%BF%CF%87%CE%AD%CF%82%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%83%CF%85%CE%B3%CE%B3%CE%BD%CF%8E%CE%BC%CE%B7

Φέρτε παλτά, φέρτε κουβέρτες και σκουφιά
ήρθαν τα χιόνια και τα κρύα στις αυλές μας
φέρτε να βράσουμε ροφήματα ζεστά
να ζεσταθούνε επιτέλους οι καρδιές μας.
Ήρθε ο χειμώνας ο σοφός για να οργανώσει
βραδιές με κάστανα γύρω απ' τη φωτιά
τρεις μήνες μένει κι επιμένει να ενώσει
τους φίλους όλους σε σπιτάκια γιορτινά.
Ντύσου καλά προτού να βγεις από το σπίτι σου
έχει χιονίσει κι όλα γύρω είναι λευκά
είναι χειμώνας, δες την παγωμένη μύτη σου
να ζεσταθούμε έλα οι δυο μας αγκαλιά.

Ενότητα 10^η: Μαγικές παραμυθιοιστορίες

Τραγούδι: «*Ο κόκορας ξυπνάει*» (διάρκεια 3:12), διαθέσιμο στο Internet:

https://www.youtube.com/watch?v=P4KqgWb4NPc&ab_channel=TempelisDrakos

Ο κόκορας ξυπνάει μα οι κότες όλες λείπουν
άδειο το κοτέτσι και τον πιάνει πανικός
βγαίνει έξω αλαφιασμένος τις κοτούλες του να ψάξει
“βρε που πήγαν, που γυρνάνε” συλλογίζεται ο φτωχός
Και τις βρίσκει αραγμένες στις ξαπλώστρες της πισίνας
με χυμούς και με φραπέδες και πολύχρωμα μαγιό
άλλες με γυαλιά ηλίου καθαρίζουνε με χάρη
άλλες κάνουν μακροβούτια κι άλλες τρώνε παγωτό

Κικιρικου κικιρικου..

κοκοκοκοκοκοκο

κικιρικου κικιρικου..

κοκοκοκοκοκοκο

Βρε κοτούλες μου τους λέει πάμε μέσα στο κοτέτσι

και υπόσχομαι να γίνω ο καλύτερος γαμπρός

θα σας φέρνω κάθε μέρα πίτουρα πολυτελείας

στις ποτίστρες θα 'χω γάλα κι όλες θα σας αγαπώ

Μα οι κότες ξαναμμένες απ' την ηλιοθεραπεία

του γυρίζουνε την πλάτη με γλυκά χασμουρητά

κι είναι τόσο ευτυχισμένες που δε θέλουν πια ν' ακούσουν

για κοτέτσια, για ποτίστρες, για κοκόρια και αυγά

 Κείμενο (παραμύθι): «Το νησί των συναισθημάτων»

Μια φορά κι έναν καιρό, υπήρχε ένα νησί στο οποίο ζούσαν όλα τα Συναισθήματα. Εκεί ζούσαν η Ευτυχία, η Λύπη, η Γνώση, η Αγάπη και όλα τα άλλα συναισθήματα. Μια μέρα έμαθαν ότι το νησί τους θα βούλιαζε και έτσι όλοι επισκέυασαν τις βάρκες τους και άρχισαν να φεύγουν. Η Αγάπη ήταν η μόνη που έμεινε πίσω. Ήθελε να αντέξει μέχρι την τελευταία στιγμή. Όταν το νησί άρχισε να βυθίζεται, η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια. Βλέπει τον Πλούτο που περνούσε με μια λαμπερή θαλαμηγό. Η Αγάπη τον ρωτάει: «Πλούτε, μπορείς να με πάρεις μαζί σου;» «Όχι, δεν μπορώ», απάντησε ο Πλούτος. «Έχω ασήμι και χρυσάφι στο σκάφος μου και δεν υπάρχει χώρος για σένα». Η Αγάπη τότε αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια από την Αλαζονεία που επίσης περνούσε από μπροστά της σε ένα πανέμορφο σκάφος. «Σε παρακαλώ βοήθησέ με», είπε η Αγάπη. «Δεν μπορώ να σε βοηθήσω Αγάπη. Είσαι μούσκεμα και θα μου χαλάσεις το όμορφο σκάφος μου», της απάντησε η Αλαζονεία. Η Λύπη ήταν πιο πέρα και έτσι η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει από αυτή βοήθεια. «Λύπη άφησέ με να έρθω μαζί σου». «Ω Αγάπη, είμαι τόσο λυπημένη που θέλω να μείνω μόνη μου» είπε η Λύπη. Η Ευτυχία πέρασε μπροστά από την Αγάπη αλλά και αυτή δεν της έδωσε σημασία. Ήταν τόσο ευτυχισμένη, που ούτε καν άκουσε την Αγάπη να ζητά βοήθεια. Ξαφνικά ακούστηκε μια φωνή: «Αγάπη, έλα προς τα εδώ! Θα σε πάρω εγώ μαζί μου!». Ήταν ένας πολύ ηλικιωμένος κύριος που η Αγάπη δεν γνώριζε, αλλά ήταν γεμάτη από τέτοια

ευγνωμοσύνη, που ξέχασε να ρωτήσει το όνομά του. Όταν έφτασαν στη στεριά ο κύριος έφυγε και πήρε τον δρόμο του. Η Αγάπη γνωρίζοντας πόσα χρωστούσε στον κύριο που τη βοήθησε, ρώτησε τη Γνώση: «Γνώση, ποιος με βοήθησε»; «Ο Χρόνος» της απάντησε η Γνώση. «Ο Χρόνος;» ρώτησε η Αγάπη. «Γιατί με βοήθησε ο Χρόνος;» Τότε η Γνώση χαμογέλασε και με τη βαθιά σοφία της είπε: «Μόνο ο Χρόνος μπορεί να καταλάβει πόσο μεγάλη σημασία έχει η Αγάπη».

Το Εκπαιδευτικό Υλικό

«Μαθαίνω την ελληνική γλώσσα (επίπεδο Α1)»

«Γνωρίζοντας ένα καινούργιο κόσμο!!!»

Δέστε τις ζώνες σας.

Το ταξίδι ξεκινάει!!!

<u>Ενότητα 1^η</u> : Γεια σου! σελ.5
<u>Ενότητα 2^η</u> : Σχολείο σελ.11
<u>Ενότητα 3^η</u> : Οικογένεια σελ.18
<u>Ενότητα 4^η</u> : Σπίτι σελ.24
<u>Ενότητα 5^η</u> : Ζώα σελ.32
<u>Ενότητα 6^η</u> : Μεταφορικά μέσα σελ.39
<u>Ενότητα 7^η</u> : Το σώμα σελ.46
<u>Ενότητα 8^η</u> : Πάμε για ψώνια; σελ.53
<u>Ενότητα 9^η</u> : Ο χρόνος σελ.61
<u>Ενότητα 10^η</u> : Μαγικές παραμυθιστορίες σελ.71
<u>Το Αλφαβητάριο</u> :.....σελ.79

Εικόνες-σύμβολα που θα συναντήσεις
στο εκπαιδευτικό υλικό!

Γεια σου! Με λένε Διαβαστερούλη και μου αρέσει να διαβάζω.

Γεια σου! Με λένε Αυτάκια και μου αρέσει να ακούω προσεκτικά.

Γεια σου! Με λένε Ματάκια και μου αρέσει να κατανοώ.

Γεια σου! Με λένε Μολυβένια και μου αρέσει να γράφω.

Γεια σου! Με λένε Παλετίτσα και μου αρέσει να ζωγραφίζω.

Γεια σου! Με λένε Ασκησούλα και μου αρέσει να κάνω ασκήσεις.

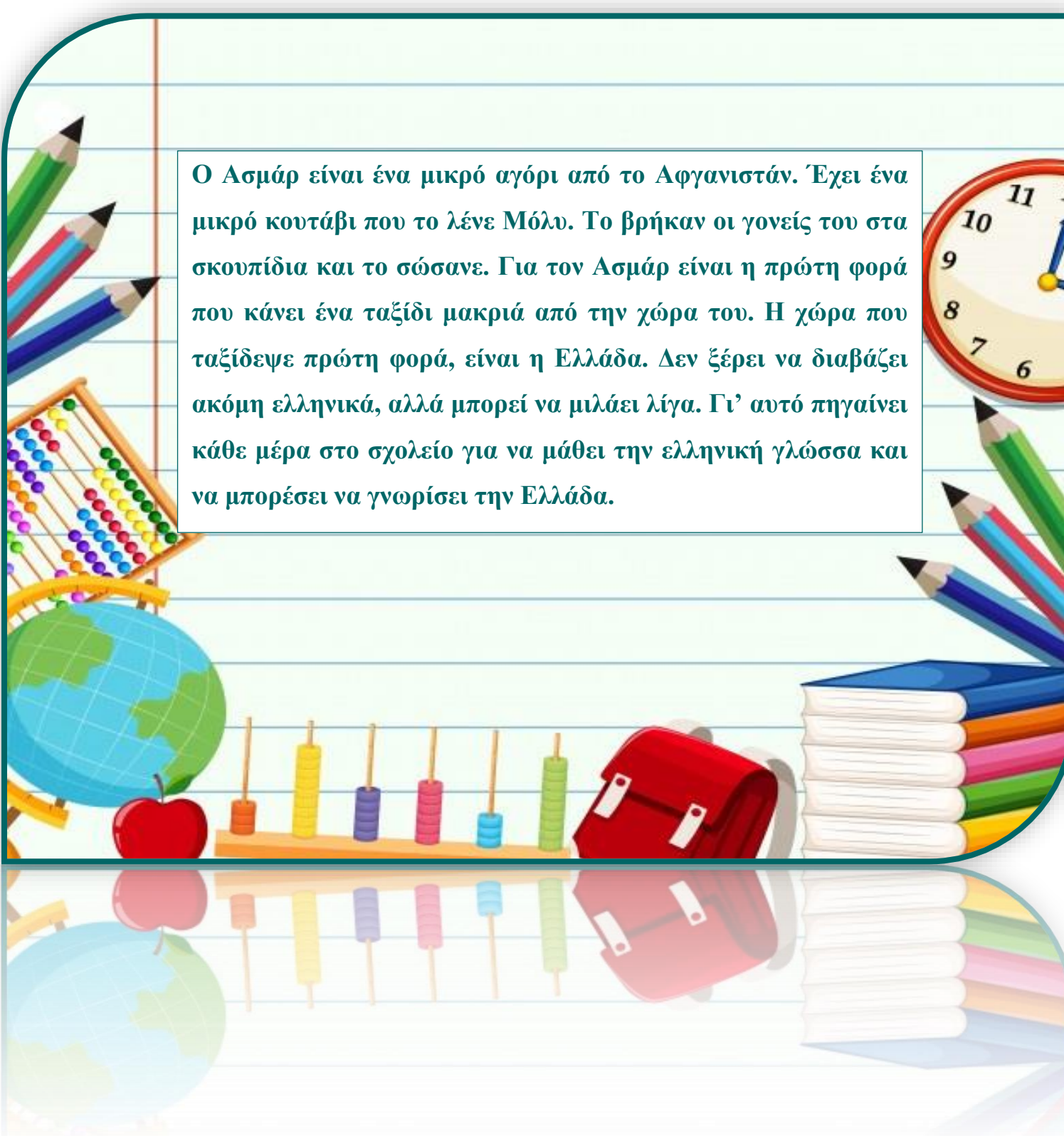

Γεια σου! Με λένε Ακουστικούλη και μου αρέσει να ακούω.

Γεια σου! Με λένε Παιχνιδιάρη και μου αρέσει να παίζω.

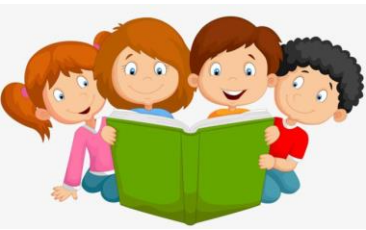
Ο Ασμάρ είναι ένα μικρό αγόρι από το Αφγανιστάν. Έχει ένα μικρό κουτάβι που το λένε Μόλυ. Το βρήκαν οι γονείς του στα σκουπίδια και το σώσανε. Για τον Ασμάρ είναι η πρώτη φορά που κάνει ένα ταξίδι μακριά από την χώρα του. Η χώρα που ταξίδεψε πρώτη φορά, είναι η Ελλάδα. Δεν ξέρει να διαβάσει ακόμη ελληνικά, αλλά μπορεί να μιλάει λίγα. Γι' αυτό πηγαίνει κάθε μέρα στο σχολείο για να μάθει την ελληνική γλώσσα και να μπορέσει να γνωρίσει την Ελλάδα.

Ενότητα 1^η «Γεια σου!»

Γεια σας, είμαι ο Ασμάρ. Μαζί θα γνωρίσουμε ένα καινούργιο κόσμο, την ελληνική γλώσσα. Ας γεμίσουμε τις βαλίτσες μας με νέες γνώσεις!!!

Διαβάζω και ακούω προσεκτικά.

Έρθε η ώρα να ακούσω και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά!
Είμαι ο Ασμάρ.

Γεια σου! Είμαι
ο Νίκος.

Γεια σου! Είμαι
η Φατιμά.

Γεια σου! Είμαι
η Μαρία.

Γεια σας παιδιά!
Είμαι η Μόλυ.

Τί έχω καταλάβει;

Βάζω ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Τί έχω καταλάβει;

1

➤ Ποιοι είναι οι ήρωες του βιβλίου;

Ο Αζούρ   Ο Νίκος   Η Φατιμά   Η Ελένη   Η Μόλυ   Η Μαρία   Ο Ασμάρ

Ήρθε η ώρα να γράψω!

Γράψε γεια σου ή γεια σας. Δες το παράδειγμα.

1

Γεια σας! Είμαι ο Ασμάρ.

.....! Είμαι η Μόλυ.

.....! Είμαι ο Νίκος.

Γεια σου! Είμαι η Μαρία.

.....! Είμαι η Φατιμά.

Γράψε τα όνομα σου, όπως οι καινούργιοι φίλοι σου, στα ελληνικά και στην μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε τον εαυτό σου, για να σε γνωρίσουμε!

Βάλε το σωστό άρθρο (ο, η) μπροστά από τις λέξεις.

- Είμαι _____ Ασμάρ.
Είμαι _____ Μόλυ.
Είμαι _____ Νίκος.
Είμαι _____ Μαρία.
Είμαι _____ Φατιμά.

Το ο για αγόρι
Το η για κορίτσι

Βρες τί λέει το κάθε παιδί.

2

Γεια σου!

Είμαι ο Ασμάρ.

Είμαι αγόρι.

Γεια σας!

Είμαι κορίτσι.

Μπλέχτηκαν τα σκοινάκια από τα μπαλόνια των παιδιών. Βοήθησε τους, να πάρουν το μπαλόνι τους.

3

$2+2=4$

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

4

Γ.....ια σου!

Είμ..... κ.....ρίτσι

Φ.....τ.....μ.....

Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στη σωστή απάντηση.

https://www.youtube.com/watch?v=FX6X04oqXV8&ab_channel=TempelisDrakos

Ποιο όνομα ακούμε στο τραγούδι;

Ασμάρ

Μαρία

Μόλυ

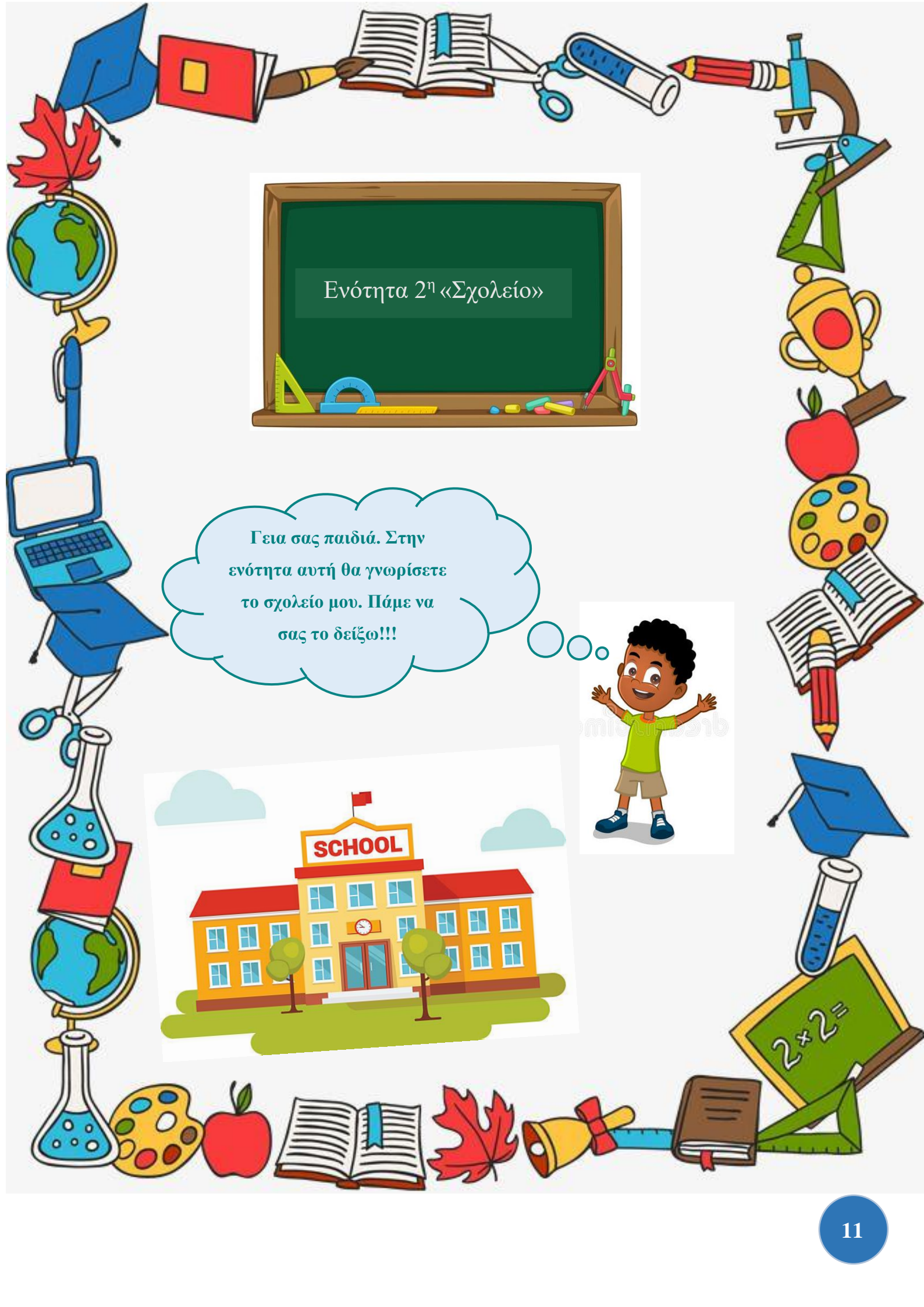
Παιχνιδίσματα

Ωρα για παιχνίδι! «Ας γνωριστούμε».

Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο. Στην συνέχεια ο δάσκαλος κάνει στο παιδί που βρίσκεται δίπλα του τις ερωτήσεις: «Ποιο είναι το αγαπημένο του παραμύθι;», «Ποιο το αγαπημένο του άθλημα;» και «Ποιο το αγαπημένο του φαγητό;». Μετά με σειρά απαντούν όλα τα παιδιά του κύκλου. Προσοχή πριν αρχίσει το παιδί να απαντά στις ερωτήσεις πρέπει να λέει και το όνομα του.

Ενότητα 2^η «Σχολείο»

Γεια σας παιδιά. Στην
ενότητα αυτή θα γνωρίσετε
το σχολείο μου. Πάμε να
σας το δείξω!!!

Διαβάζω και ακούω προσεκτικά.

Ήρθε η ώρα να ακούσω και να κατανοήσω!

Η τάξη μου είναι πολύ όμορφη και έχει πολλά αντικείμενα. Δες τι έχει.

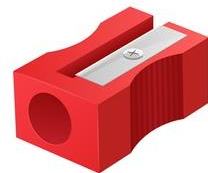
Θρανίο

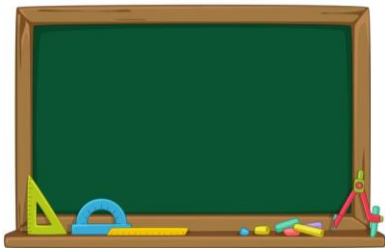
Καρέκλα

Μολύβι

Ξύστρα

Πίνακας

Τσάντα

Βιβλίο

Τετράδιο

Ψαλίδι

Τι είναι αυτό Φατιμά;

Αυτό είναι μια τσάντα Νίκο.

Σχολικές τάξεις στον κόσμο!

Υεμένη

Ολλανδία

Κούβα

Αιθιοπία

Μπαχρέιν

Βάλε σε κύκλο τη λέξη που λέει ότι
και η εικόνα.

Τί έχω καταλάβει;

1

βιβλίο
τετράδιο
γόμα

ξύστρα
ψαλίδι
καρέκλα

πίνακας
θρανίο
μολύβι

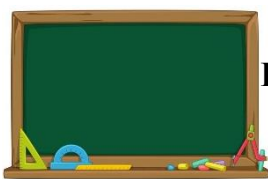
ψαλίδι
τσάντα
καρέκλα

Ήρθε η ώρα να γράψω!

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

1

Είναι αυτό τετράδιο;   Ναι   Όχι

Είναι αυτό βιβλίο;   Ναι   Όχι

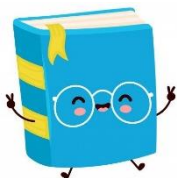
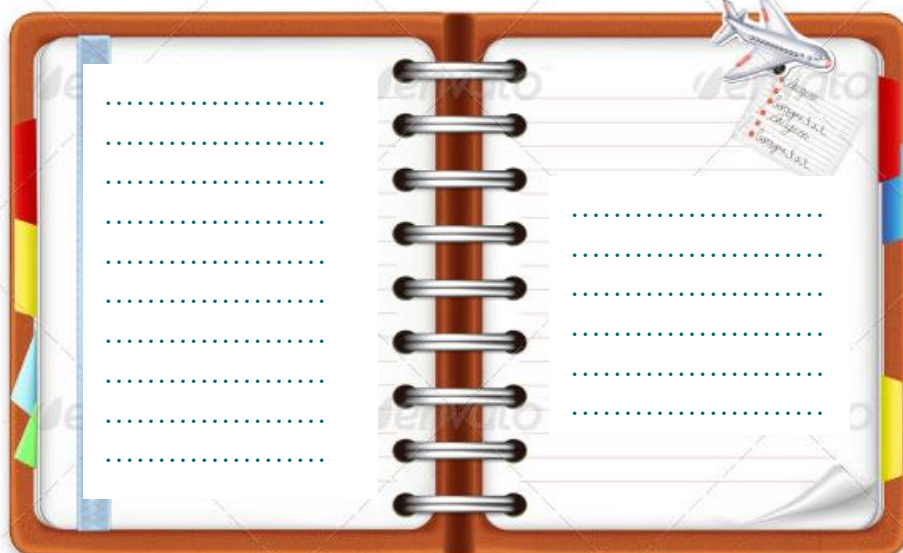
Είναι αυτό καρέκλα;   Ναι   Όχι

Είναι αυτό τσάντα;   Ναι   Όχι

Γράψε τις παρακάτω λέξεις στην μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε την σχολική σου τάξη!

1

Αντιστοιχίσε την εικόνα, με την σωστή λέξη.

Θρανίο

Τετράδιο

Μολύβι

Τσάντα

Καρέκλα

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

2

Β.....βλί.....

Ξ.....στρ.....

Ψ.....λ.....δ.....

Π.....ν.....κ.....ς

Βρες και κύκλωσε την χώρα καταγωγής σου και γράψε το όνομα αυτής.

3

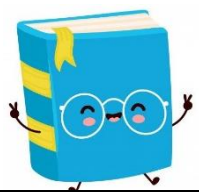

.....
.....
.....
.....

Βρες και κύκλωσε τις κρυμμένες λέξεις.

4

N	Π	I	N	A	K	A	Σ	Ω	A
Θ	P	A	N	I	O	A	Γ	Δ	E
A	Υ	B	I	B	Λ	I	O	T	Ξ
O	T	E	T	P	A	Δ	I	O	N
A	Φ	E	T	Σ	A	N	T	A	T

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στα αντικείμενα που άκουσες.

Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

https://www.youtube.com/watch?v=KL0n6cAt-hM&ab_channel=%CE%97%CE%9B%CE%AD%CF%83%CF%87%CE%B7%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82

➤ Ποιο αντικείμενο ακούμε στο τραγούδι;

Ώρα για παιχνίδι! «Βλέπω την τάξη με άλλα μάτια».

Παιχνιδίσματα

Τα παιδιά γίνονται ζευγάρια. Στην συνέχεια το ένα παιδί αναλαμβάνει το ρόλο του οδηγού και το άλλο κλείνει τα μάτια του. Περπατούν στην τάξη και ο οδηγός είναι αυτός που φροντίζει για την ασφάλεια του παιδιού με τα κλειστά μάτια. Το παιδί με τα κλειστά μάτια καλείται να ψηλαφίσει 2 αντικείμενα και να μαντέψει τι είναι. Ο οδηγός επιβεβαιώνει αν είναι σωστό ή όχι. Μετά τα ζευγάρια αλλάζουν ρόλους και το παιχνίδι ξεκινά και πάλι!

Γεια σας παιδιά. Στην ενότητα αυτή θα ασχοληθούμε με την οικογένεια!!!

Διαβάζω και ακούω προσεκτικά.

Ήρθε η ώρα να ακούσω και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά! Πάμε να σας γνωρίσω την οικογένεια μου.

Οι γονείς μου

Αδερφός

Αδερφή

Μαμά

Μπαμπάς

Γεια σας παιδιά! Πάμε να σας γνωρίσω την οικογένεια μου.

Οι παππούδες μου

Αδερφός

Μαμά

Παππούς

Γιαγιά

Βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Τί έχω καταλάβει;

1

➤ Ποιοι είναι τα μέλη της οικογένειας της Μαρίας;

Αδερφός Αδερφή Μπαμπάς Μαμά Παππούς Γιαγιά

Six empty yellow boxes for marking answers.

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

Ήρθε η ώρα να γράψω!

1

➤ Ποιοι είναι τα μέλη της οικογένειας του Νίκου;

Αδερφός Αδερφός Αδερφή Μαμά Μαμά Μπαμπάς Γιαγιά Παππούς

Γράψε τα μέλη της οικογένειας σου, στην μητρική σου γλώσσα.

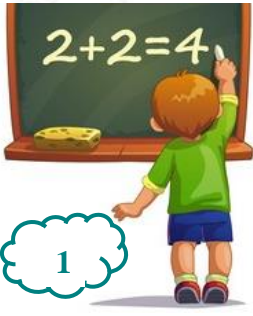
2

An open spiral notebook with a blank page for writing and a small airplane sticker on the right page.

Ζωγράφισε την οικογένειά σου!

Ένωσε με μια γραμμή, το κάθε μέλος της οικογένειάς με το όνομά του.

Παπούς   Αδερφός   Μπαμπάς   Αδερφή   Μαμά   Γιαγιά

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

.....δ.....ρφός

.....δ.....ρφή

Γι.....γι.....

Π.....ππ.....ύς

Μ.....μ.....

Μπ.....μπ.....ς

Λύσε το σταυρόλεξο και γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

M
 Π
 Α
 Μ
 Π
 Α
 Σ

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

οικογένεια γιαγιά παππούς γονείς

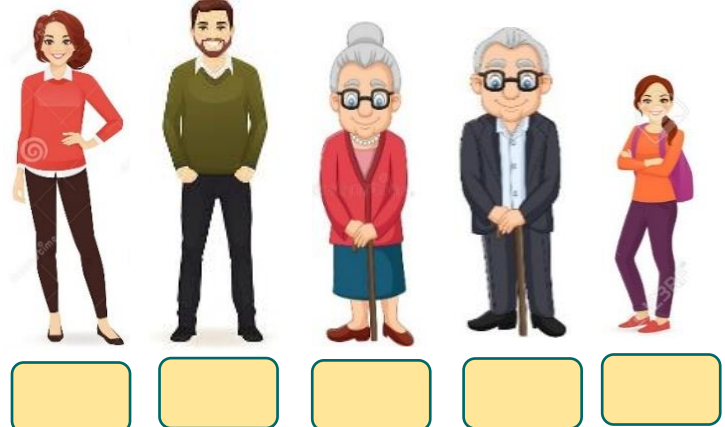
Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στους ανθρώπους που άκουσες.

https://www.youtube.com/watch?v=1_xRt1CxWIM&ab_channel=TempelisDrakos

➤ Ποιο μέλος της οικογένειας ακούμε στο τραγούδι;

Παιγνιδίσματα

Ωρα για παιχνίδι! «Μάντεψε τι κάνουμε».

Χωρίζουμε την τάξη σε δύο ομάδες. Ζητάμε από την ομάδα Α, να κλείσει τα μάτια της. Η ομάδα Β αποφασίζει χαμηλόφωνα ποιο μέλος της οικογένειας θέλει να παραστήσει με παντομίμα. Στην συνέχεια, η ομάδα Α ανοίγει τα μάτια της και προσπαθεί να μαντέψει τι κάνει η ομάδα Β. Έπειτα οι ρόλοι αλλάζουν και το παιχνίδι ξεκινά και πάλι!

Ενότητα 4^η «Σπίτι»

Γεια σας παιδιά. Στην
ενότητα αυτή θα
ασχοληθούμε με το σπίτι!!!

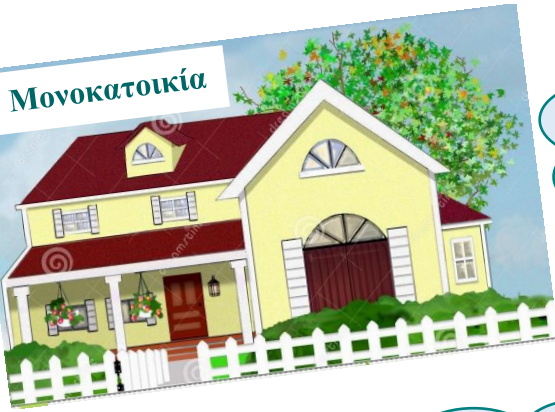
Διαβάζω και ακούω

προσεκτικά.

Έρθε η ώρα να ακούσω
και να κατανοήσω!

Μονοκατοικία

Γεια σας παιδιά! Δείτε
εγώ ζω σε μονοκατοικία,
με την οικογένεια μου και
την Μόλυ.

Γεια σας παιδιά! Δείτε
εγώ ζω σε πολυκατοικία,
με την οικογένεια μου
και την γιαγιά μου.

Πολυκατοικία

Γεια σας παιδιά! Δείτε
εγώ ζω σε ένα
συγκρότημα σπιτιών,
μαζί με άλλα παιδιά.

Συγκρότημα σπιτιών

Γεια σας παιδιά! Δείτε
εγώ ζω σε ένα σπιτάκι
στην αυλή του Ασμάρ.

Σπιτάκι σκύλου

Δωμάτια του σπιτιού!

Πάμε να μάθουμε τα δωμάτια του σπιτιού.

Ποιο είναι το αγαπημένο σου δωμάτιο Ασμάρ;

Το αγαπημένο μου δωμάτιο είναι το σαλόνι.

Βάλε σε κύκλο τη λέξη που λέει ότι και η εικόνα.

Τί έχω καταλάβει;

1

μονοκατοικία
πολυκατοικία
σπιτάκι σκύλου

πολυκατοικία
μονοκατοικία
σπιτάκι σκύλου

συγκρότημα σπιτιών
πολυκατοικία
σπιτάκι σκύλου

μονοκατοικία
πολυκατοικία
συγκρότημα σπιτιών

Βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Ήρθε η ώρα να γράψω!

1

➤ Που μένει ο Ασμάρ; σε πολυκατοικία

σε μονοκατοικία

σε συγκρότημα σπιτιών

➤ Που μένει η Μόλυ; σε πολυκατοικία

σε σπιτάκι σκύλου

σε μονοκατοικία

Γράψε τα δωμάτια του σπιτιού σου, στην
μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε το σπίτι σου!

$2+2=4$

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

υπνοδωμάτιο κουζίνα μπάνιο σαλόνι

1

$2+2=4$

Αντιστοίχισε τις λέξεις με τα δωμάτια.

2

μπάνιο

τραπεζαρία

υπνοδωμάτιο

γραφείο

κουζίνα

σαλόνι

Βρες και κύκλωσε τις κρυμμένες λέξεις.

Π	Ο	Λ	Υ	Κ	Α	Τ	Ο	Ι	Κ	Ι	Α
Θ	Ρ	Α	Ν	Μ	Π	Α	Ν	Ι	Ο	Π	Ρ
Α	Κ	Ο	Υ	Ζ	Ι	Ν	Α	Τ	Ξ	Κ	Ε
Ο	Τ	Ε	Τ	Ρ	Σ	Α	Λ	Ο	Ν	Ι	Ο
Μ	Ο	Ν	Ο	Κ	Α	Τ	Ο	Ι	Κ	Ι	Α

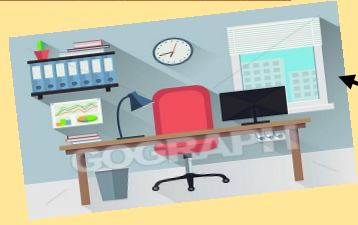

Προσπάθησε να γράψεις ότι βλέπεις στις εικόνες.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στα δωμάτια του σπιτιού που άκουσες.

Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

https://www.youtube.com/watch?v=V8bUPNE1mhg&ab_channel=TempelisDrakos

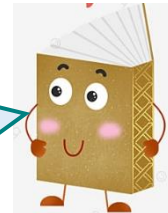
➤ Ποιο δωμάτιο του σπιτιού ακούμε στο τραγούδι;

Ωρα για παιχνίδι! «Χτίζοντας φωλίτσες».

Παιχνιδίσματα

Τα παιδιά ξεκινούν να κινούνται με μουσική στον χώρο της τάξης. Όταν σταματήσει η μουσική το κάθε παιδί μπαίνει μέσα σε ένα στεφάνι (σπιτάκι), το οποίο είναι τοποθετημένο στο πάτωμα. Σταδιακά τα στεφάνια (σπιτάκια) αφαιρούνται και έτσι πρέπει περισσότερα από ένα παιδιά να μπουν σ' ένα στεφάνι (σπιτάκι), μέχρι στο τέλος, όλα τα παιδιά να προσπαθήσουν να μπουν σ' ένα.

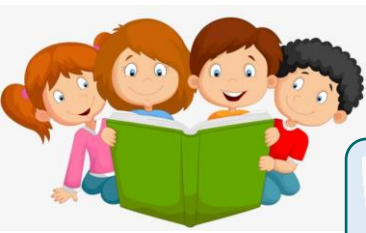

Ενότητα 5^η «Ζώα»

Γεια σας παιδιά. Στην
ενότητα αυτή θα
ασχοληθούμε με τα ζώα!!!

Διαβάζω και ακούω

προσεκτικά.

Έρθε η ώρα να ακούσω
και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά! Πάμε
να γνωρίσουμε
διάφορα είδη ζώων.

Κατοικίδια ζώα!

Γάτα

Σκύλος

Κότα

Κουνέλι

Αγελάδα

Ζώα της ζούγκλας!

Λιοντάρι

Μαϊμού

Ιπποπόταμος

Τίγρης

Ελέφαντας

Ζώα του δάσους!

Αρκούδα

Βάτραχος

Ελάφι

Αλεπού

Χελώνα

Τι ζώο είναι αυτό
Φατιμά;

Αυτό το ζώο είναι
μια γάτα.

Αριθμοί ως το 10!

Πάμε να μάθουμε να
μετράμε μέχρι το 10.

- 0** Μηδέν
- 1** Ένα
- 2** Δυο
- 3** Τρία
- 4** Τέσσερα

- 5** Πέντε
- 6** Έξι
- 7** Εφτά
- 8** Οκτώ
- 9** Εννιά

10
Δέκα

Ποιος αριθμός είναι
αυτός Φατιμά;

Ο αριθμός αυτός
είναι το έξι.

Τί έχω καταλάβει;

Βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

1

➤ Ποιοι είναι τα ζώα του δάσους;

Αρκούδα

Λιοντάρι

Βάτραχος

Αλεπού

Αγελάδα

Ήρθε η ώρα να γράψω!

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

1

Τί ζώο του δάσους είναι αυτό; Μαϊμού Ελάφι

Τί ζώο της ζούγκλας είναι αυτό; Τίγρης Βάτραχος

Τί κατοικίδιο ζώο είναι αυτό; Κουνέλι Γάτα

Τί ζώο του δάσους είναι αυτό; Αρκούδα Χελώνα

Γράψε τις παρακάτω λέξεις στην μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε το ζώο που σου αρέσει!

1

Γράψε τα ονόματα των ζώων που βλέπεις στις εικόνες.

$2+2=4$

Αντιστοίχισε τις εικόνες με τους αριθμούς.

2

4

7

5

8

10

3

5

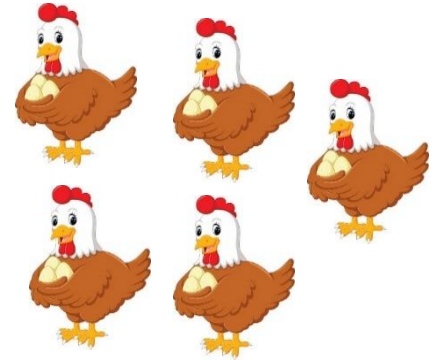
3

2

5

9

1

$2+2=4$

Αντιστοίχισε τους αριθμούς με τις λέξεις.

3

0

3

5

7

10

Εφτά

Μηδέν

Τρία

Δέκα

Πέντε

$2+2=4$

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

4

2

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

https://www.youtube.com/watch?v=0IKCSxKcDao&list=RD0IKCSxKcDao&start_radio=1&ab_channel=TempelisDrakos

➤ Ποια ζώα ακούμε στο τραγούδι;

Αλεπού

Αρκούδα

Βάτραχος

Κότα

Λιοντάρι

Τίγρης

Ωρα για παιχνίδι! «Μπορείς να γίνεις ο καθρέφτης μου;».

Παιχνιδίσματα

Τα παιδιά χωρίζονται σε ζευγάρια. Το ένα από τα δύο παιδιά κάνει ένα ζώο που θέλει και το άλλο προσπαθεί να το μιμηθεί. Στην συνέχεια οι ρόλοι αντιστρέφονται και το παιχνίδι ξεκινά και πάλι!

Ενότητα 6^η «Μεταφορικά
μέσα»

Γεια σας παιδιά. Στην ενότητα
αυτή θα ασχοληθούμε με τα
μεταφορικά μέσα!!!

Διαβάζω και ακούω

προσεκτικά.

Ήρθε η ώρα να ακούσω
και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά! Πάμε
να γνωρίσουμε διάφορα
μεταφορικά μέσα.

Αυτοκίνητο

Λεωφορείο

Αεροπλάνο

Ποδήλατο

Τρένο

Πλοίο

Μοτοσυκλέτα

Με τί μεταφορικό
μέσο έρχεσαι στο
σχολείο Ασμάρ;

Εγώ έρχομαι με το
αυτοκίνητο της
μαμάς.

Εγώ έρχομαι με το
ποδήλατό μου. Εσύ;

Αριθμοί ως το 20!

Πάμε να μάθουμε να μετράμε μέχρι το 20.

11 Έντεκα

12 Δώδεκα

13 Δεκατρία

14 Δεκατέσσερα

15 Δεκαπέντε

16 Δεκαέξι

17 Δεκαεπτά

18 Δεκαοκτώ

19 Δεκαεννιά

20 Είκοσι

Ποιος αριθμός είναι αυτός Φατιμά; 18

Ο αριθμός αυτός είναι το δεκαοκτώ.

Βάλε ένα $\checkmark$ στην σωστή απάντηση.

Τί έχω καταλάβει;

1

➤ Πώς πηγαίνει ο Ασμάρ κάθε μέρα στο σχολείο;

Αυτοκίνητο

Λεωφορείο

Ποδήλατο

Μοτοσυκλέτα

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

Έρθε η ώρα να γράψω!

1

Είναι αυτό ένα πλοίο; **Ναι Όχι**

Είναι αυτά δύο ποδήλατα; **Ναι Όχι**

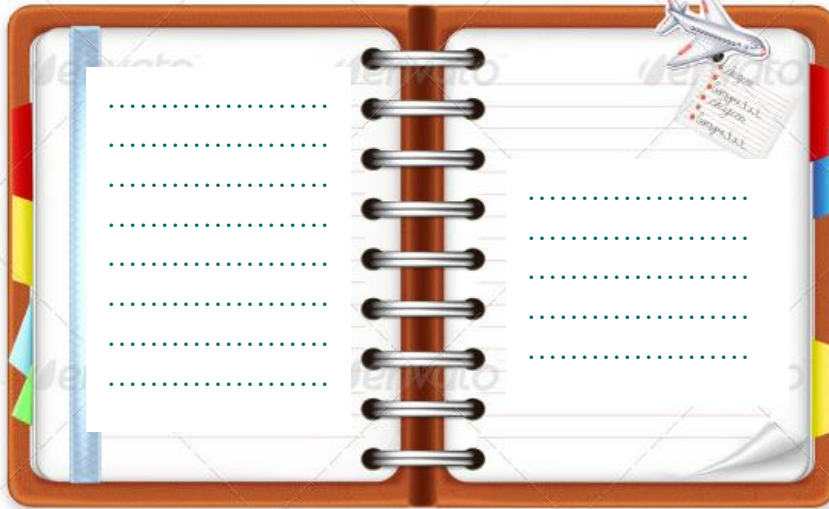
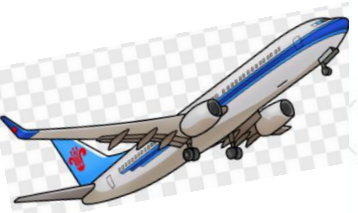
Είναι αυτό ένα αεροπλάνο; **Ναι Όχι**

Είναι αυτά τέσσερα τρένα; **Ναι Όχι**

Γράψε τις παρακάτω λέξεις στην μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε το μεταφορικό μέσο που σου αρέσει!

Αντιστοίχισε τους αριθμούς με τις λέξεις.

1

11

14

17

18

20

Δεκαεπτά

Έντεκα

Είκοσι

Δεκατέσσερα

Δεκαοκτώ

$2+2=4$

Συμπλήρωσε τους αριθμούς που λείπουν στα βαγόνια του τρένου.

2

$2+2=4$

Λύσε το σταυρόλεξο και γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

3

M
 O
 T
 O
 Σ
 Υ
 Κ
 Λ
 Ε
 T
 Α

Γράφω με ΚΕΦΑΛΑΙΑ!

Βρες και κύκλωσε τις κρυμμένες λέξεις.

Ε	Π	Σ	Φ	Χ	Ψ	Κ	Μ	Ο	Π	Ι	Υ
Α	Υ	Τ	Ο	Κ	Ι	Ν	Η	Τ	Ο	Υ	Τ
Κ	Ε	Ρ	Α	Ψ	Ε	Β	Λ	Μ	Δ	Γ	Δ
Π	Α	Ε	Τ	Ω	Ζ	Θ	Α	Ε	Η	Α	Ε
Ω	Τ	Ν	Ρ	Σ	Ε	Ο	Α	Β	Λ	Ν	Κ
Π	Λ	Ο	Ι	Ο	Τ	Α	Λ	Μ	Α	Θ	Ψ
Σ	Ρ	Φ	Ο	Κ	Λ	Μ	Π	Ν	Τ	Α	Κ
Τ	Α	Ε	Ρ	Ο	Π	Λ	Α	Ν	Ο	Ι	Π

Ακουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

https://www.youtube.com/watch?v=98RTg4JR1zg&ab_channel=TempelisDrakos

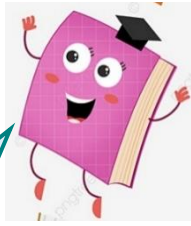
Ποιο μεταφορικό μέσο ακούμε στο τραγούδι;

- Αυτοκίνητο
- Λεωφορείο
- Τρένο

Παιχνιδίσματα

Ωρα για παιχνίδι! «Μαθαίνοντας να οδηγώ».

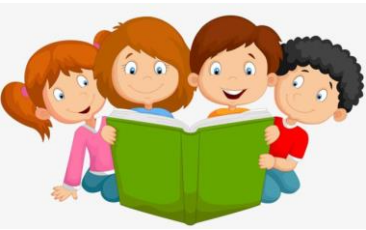
Τα παιδιά χωρίζονται σε ζευγάρια. Το ένα παιδί είναι το αυτοκίνητο και το άλλο ο οδηγός. Το παιδί που έχει το ρόλο του αυτοκινήτου έχει τα μάτια του κλειστά και το παιδί που έχει το ρόλο του οδηγού το σπρώχνει ελαφρά (από τους ώμους) και το οδηγεί μέσα στην αίθουσα, φροντίζοντας να μην συγκρουστεί ή χτυπήσει με κάποιο άλλο «αυτοκίνητο». Να σημειωθεί πως συμμετέχουν όλα τα παιδιά σε ζευγάρια.

Ενότητα 7^η «Το σώμα»

Γεια σας παιδιά. Στην ενότητα
αυτή θα ασχοληθούμε με το
σώμα μας!!!

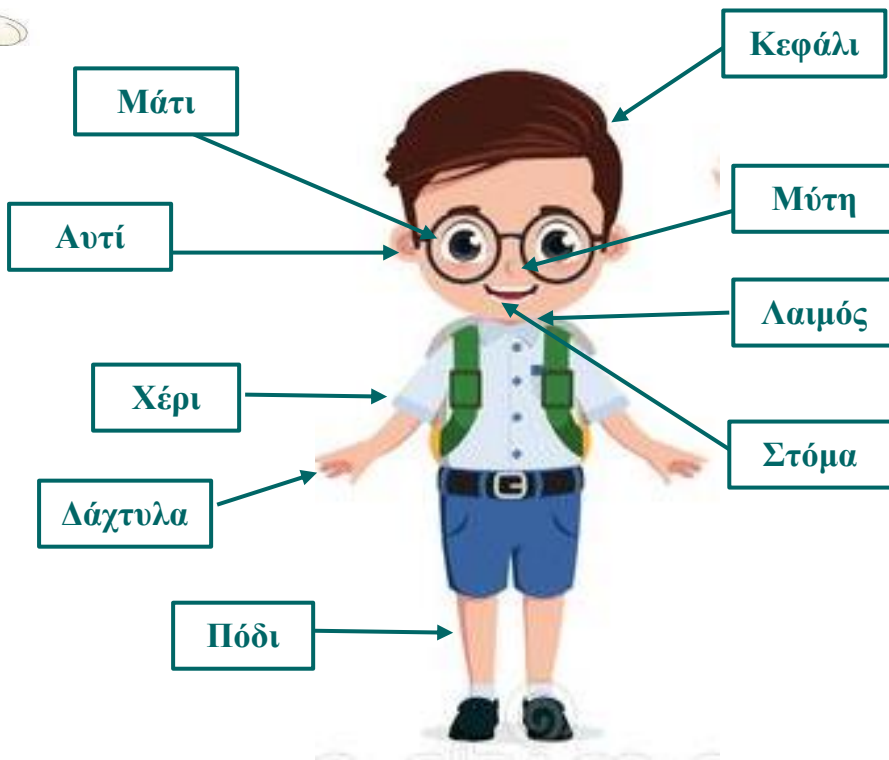
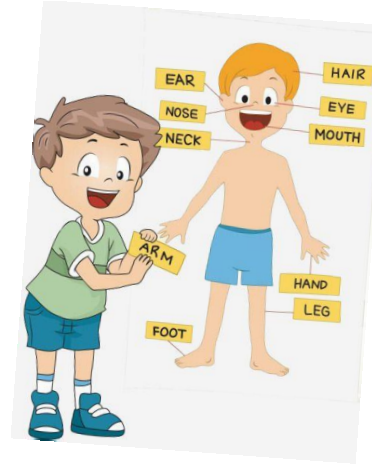
Διαβάζω και ακούω

προσεκτικά.

Έρθε η ώρα να ακούσω
και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά! Πάμε
να γνωρίσουμε τα μέρη
του σώματος.

Πόσα δάχτυλα έχουμε
στο κάθε χέρι μας
Ασμάρ;

Έχουμε 5 δάχτυλα.

Αριθμοί ως το 31!

Πάμε να μάθουμε να μετράμε μέχρι το 31.

21 Είκοσι ένα

22 Είκοσι δυο

23 Είκοσι τρία

24 Είκοσι τέσσερα

25 Είκοσι πέντε

26 Είκοσι έξι

27 Είκοσι επτά

28 Είκοσι οκτώ

29 Είκοσι εννιά

30 Τριάντα

31 Τριάντα ένα

Ποιος αριθμός είναι αυτός Φατιμά; **27**

Ο αριθμός αυτός είναι το είκοσι επτά.

Τί έχω καταλάβει;

Βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

1

➤ Πόσα χέρια έχουμε;

Ένα	Δύο	Τρία	Τέσσερα	Πέντε
☐	☐	☐	☐	☐

Ήρθε η ώρα να γράψω!

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

1

Είναι αυτό κεφάλι; Ναι Όχι

Είναι αυτό μύτη; Ναι Όχι

Είναι αυτό πόδι; Ναι Όχι

Είναι αυτά δάχτυλα; Ναι Όχι

Γράψε τις παρακάτω λέξεις στην μητρική σου γλώσσα.

Ζωγράφισε το σώμα σου!

Συμπλήρωσε τους αριθμούς που λείπουν στα πατουσάκια.

Γράψε τα μέρη του σώματος που βλέπεις στην εικόνα.

Μ.....
 Α.....
 Χ.....
 Σ.....

Κ.....
 Δ.....
 Μ.....
 Λ.....
 Π.....

Αντιστοίχισε τις λέξεις με τα μέρη του σώματος.

μύτη

αυτί

πόδια

μάτι

κεφάλι

στόμα

Αντιστοίχισε τους αριθμούς με τις λέξεις.

31

Είκοσι τρία

Είκοσι πέντε

25

23

Είκοσι επτά

27

28

Τριάντα ένα

Είκοσι οκτώ

Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

https://www.youtube.com/watch?v=G_f4xQC4gkA&ab_channel=TempelisDrakos

➤ Ποια μέρη του σώματος ακούμε στο τραγούδι;

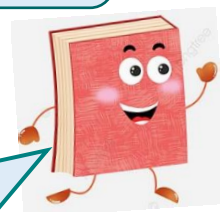
Αυτί	Κεφάλι	Μύτη	Μάτι	Στόμα
☐	☐	☐	☐	☐

Παιχνιδίσματα

Ωρα για παιχνίδι! «Πρόσεξε να μην σου πέσει».

Τα παιδιά χωρίζονται σε ζευγάρια και προσπαθούν ο ένας να δώσει στον άλλον ένα μαξιλάρι, χωρίς να χρησιμοποιούν τα χέρια τους. Κάθε φορά θα πρέπει, να κρατούν το μαξιλάρι με διάφορα μέρη του σώματος τους π.χ. κεφάλι, πόδια κλπ.

Ενότητα 8^η «Πάμε για ψώνια;»

Γεια σας παιδιά. Στην ενότητα αυτή θα ασχοληθούμε με τα ψώνια στο σούπερ μαρκετ!!!

Διαβάζω και ακούω προσεκτικά.

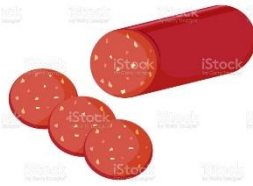
Ήρθε η ώρα να ακούσω και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά! Μαζί με την μαμά μου θα πάμε σούπερ μαρκετ. Πάμε να δούμε τι έχει η λίστα.

Τυρί

Σαλάμι

Γιαούρτι

Γάλα

Αυγά

Ψωμί

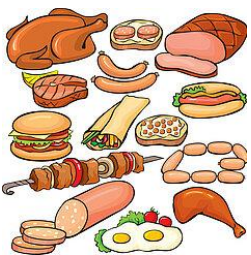
Μακαρόνια

Σοκολάτα

Ψάρια

Κρέας

Λαχανικά

Φρούτα

Φρούτα

Μήλο

Μπανάνα

Φράουλα

Πορτοκάλι

Κεράσι

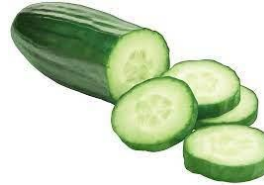
Λαχανικά

Καρότα

Ντομάτα

Αγγούρι

Πιπεριά

Λεμόνι

Ασμάρ, σου αρέσουν τα μήλα;

Ναι! Μου αρέσουν πολύ.

Όχι! Δεν μου αρέσουν.
Μου αρέσουν τα κεράσια.

Εσένα σου αρέσουν τα μήλα;

Χρώματα!

Πάμε να μάθουμε τα χρώματα.

Κόκκινο

Ροζ

Μωβ

Μπλε

Πράσινο

Τί έχω καταλάβει;

1

Βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

➤ Ποιο παιδί πάει σούπερ μαρκετ με την μαμά του;

Μαρία	Ασμάρ	Φατιμά	Νίκος	Μόλυ
☐	☐	☐	☐	☐

Ήρθε η ώρα να γράψω!

1

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

➤ Τί χρώμα είναι το καρότο; **Κίτρινο** Πορτοκαλί

➤ Τί χρώμα είναι η φράουλα; **Κόκκινο** Μπλε

➤ Τί χρώμα είναι το αγγούρι; **Μωβ** Πράσινο

Γράψε τις παρακάτω λέξεις στην μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε το φρούτο που σου αρέσει!

$2+2=4$

Βάλε στο σωστό καλάθι.

1

$2+2=4$

Λύσε το σταυρόλεξο και γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

2

A crossword puzzle grid with the following letters:

		Π							
		Ο							
		Ρ							
		Τ							
		Ο							
		Κ							
		Α							
		Λ							
		Ι							

Γράφω με ΚΕΦΑΛΑΙΑ!

$2+2=4$

Βρες και κύκλωσε τις κρυμμένες λέξεις.

3

Ε	Β	Γ	Α	Λ	Α	Α	Φ	Δ	Ν	Λ	Μ
Ψ	Π	Ι	Τ	Α	Ε	Β	Ρ	Ψ	Α	Ρ	Ι
Ω	Σ	Α	Υ	Γ	Α	Κ	Ο	Γ	Λ	Μ	Α
Μ	Ν	Ο	Δ	Θ	Ι	Σ	Υ	Τ	Υ	Α	Θ
Ι	Τ	Υ	Ρ	Ι	Ρ	Ω	Τ	Ω	Β	Ι	Κ
Ε	Λ	Ρ	Ο	Π	Γ	Θ	Α	Α	Γ	Τ	Υ
Μ	Π	Τ	Φ	Λ	Α	Χ	Α	Ν	Ι	Κ	Α
Ζ	Η	Ι	Ρ	Κ	Ρ	Ε	Α	Σ	Ο	Ι	Π
Μ	Α	Κ	Α	Ρ	Ο	Ν	Ι	Α	Λ	Ε	Ο
Α	Σ	Α	Λ	Α	Μ	Ι	Κ	Α	Φ	Χ	Β

$2+2=4$

Αντιστοίχισε τις λέξεις με τα χρώματα.

4

μαύρο

κίτρινο

κόκκινο

πράσινο

μπλε

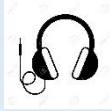
ροζ

μωβ

πορτοκαλί

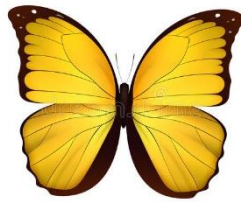

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

https://www.youtube.com/watch?v=4I_vf91800s&t=4s&ab_channel=TempelisDrako

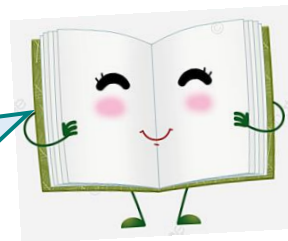
➤ Ποια χρώματα ακούμε στο τραγούδι;

Ωρα για παιχνίδι! «Βόλτα στα μαγαζιά».

Παιχνιδίσματα

Τα παιδιά χωρίζονται σε δυο ομάδες. Η μια ομάδα καλείται να μιμηθεί τους ανθρώπους που εργάζονται στο σούπερ μαρκετ και η άλλη ομάδα καλείται να μιμηθεί τους πελάτες. Και η βόλτα στα ράφια του σούπερ μαρκετ ξεκινά!

Γεια σας παιδιά. Στην ενότητα αυτή θα ασχοληθούμε με τον χρόνο!!!

Διαβάζω και ακούω προσεκτικά.

Ήρθε η ώρα να ακούσω και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά! Πάμε να μάθουμε τις μέρες, τις ώρες της ημέρας, τις εποχές και τους μήνες.

Οι μέρες της εβδομάδας!

Δευτέρα

Τρίτη

Τετάρτη

Πέμπτη

Παρασκευή

Σάββατο

Κυριακή

Η αγαπημένη μου μέρα είναι το Σάββατο, γιατί πηγαίνω για ποδόσφαιρο με τους φίλους μου.

Ωρες της ημέρας!

Πρωί

Μεσημέρι

Απόγευμα

Βράδυ

Η αγαπημένη μου ώρα της ημέρας είναι το απόγευμα, γιατί έχω μάθημα κιθάρας .

Οι εποχές του χρόνου!

Άνοιξη

Καλοκαίρι

Φθινόπωρο

Χειμώνας

Η αγαπημένη μου εποχή είναι το καλοκαίρι, γιατί πηγαίνουμε διακοπές στην θάλασσα.

Οι μήνες!

Ο αγαπημένος μου μήνας
είναι ο Δεκέμβριος, γιατί
στολίζουμε το δέντρο και ο Αϊ
Βασίλης μας φέρνει δώρα.

Βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Τί έχω καταλάβει;

➤ Ποιος είναι ο αγαπημένος μήνας της Μαρίας;

Απρίλιος Ιούλιος Οκτώβριος Δεκέμβριος

➤ Πότε παίζει ποδόσφαιρο με τους φίλους του ο Νίκος;

Δευτέρα Πέμπτη Σάββατο Κυριακή

➤ Ποια είναι η αγαπημένη εποχή της Φατιμά;

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

Ήρθε η ώρα να γράψω!

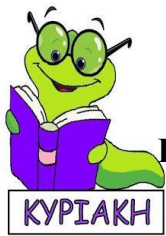
1

Είναι ο **Αύγουστος** μέρα; Ναι Όχι

Είναι η Άνοιξη εποχή Ναι Όχι

Είναι η Κυριακή μέρα; **Ναι Όχι**

Είναι το φθινόπωρο ώρα της ημέρας; **Ναι Όχι**

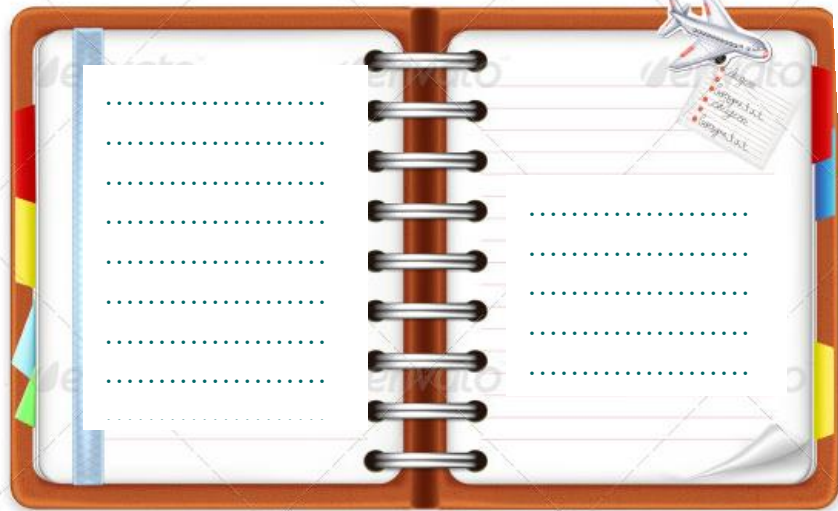

Είναι το πρωί ώρα της ημέρας; **Ναι Όχι**

Γράψε τις εποχές στην μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε τον μήνα που σου αρέσει!

Κύκλωσε και γράψε τις ώρες της ημέρας, με την σωστή σειρά.

A large yellow rounded rectangle containing ten horizontal dotted lines for writing, with a small illustration of a red sack filled with colorful candies at the bottom right.

2+2=4

Προσπάθησε να γράψεις τους μήνες στην εποχή τους.

2

Δ.....

Μ.....

Ι.....

Α.....

Χειμώνας

Άνοιξη

Φ.....

Μ.....

Α.....

Σ.....

Καλοκαίρι

Φθινόπωρο

Ι.....

Ο.....

Ι.....

Ν.....

2+2=4

Συμπλήρωσε τις μέρες που λείπουν.

3

Δευτέρα

.....

.....

Πέμπτη

Παρασκευή

.....

.....

$2+2=4$

Βρες και κύκλωσε τις κρυμμένες λέξεις.

4

Ι	Α	Ν	Ο	Υ	Α	Ρ	Ι	Ο	Σ	Λ	Μ
Ο	Π	Ο	Τ	Α	Υ	Β	Ο	Κ	Ε	Ρ	Α
Υ	Ρ	Ε	Υ	Γ	Γ	Κ	Υ	Τ	Π	Μ	Ρ
Ν	Ι	Μ	Α	Ι	Ο	Σ	Λ	Ω	Τ	Α	Τ
Ι	Λ	Β	Ρ	Ι	Υ	Ω	Ι	Β	Ε	Ι	Ι
Ο	Ι	Ρ	Ο	Π	Σ	Θ	Ο	Ρ	Μ	Τ	Ο
Σ	Ο	Ι	Φ	Λ	Τ	Χ	Σ	Ι	Β	Κ	Σ
Ζ	Σ	Ο	Ρ	Κ	Ο	Ε	Α	Ο	Ρ	Ι	Π
Μ	Α	Σ	Α	Ρ	Σ	Ν	Ι	Σ	Ι	Ε	Ο
Φ	Ε	Β	Ρ	Ο	Υ	Α	Ρ	Ι	Ο	Σ	Β
Δ	Ε	Κ	Ε	Μ	Β	Ρ	Ι	Ο	Σ	Ν	Α

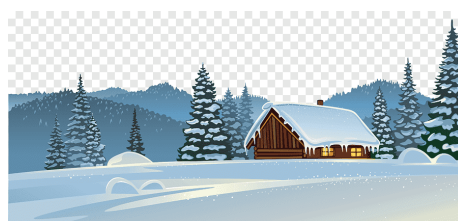
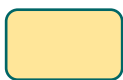
Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Ήρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

https://www.youtube.com/watch?v=XYvZkNXAug0&ab_channel=%CE%A4%CE%AD%CF%83%CF%83%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%82%CE%B5%CF%80%CE%BF%CF%87%CE%AD%CF%82%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%83%CF%85%CE%B3%CE%B3%CE%BD%CF%8E%CE%B/C%CE%B7

➤ Ποια εποχή ακούμε στο τραγούδι;

Παιχνιδιάματα

Ωρα για παιχνίδι! «Μάντεψε ποιος μήνας είμαι».

Στην αρχή κάνουμε ένα κύκλο με τα παιδιά. Στην συνέχεια ζητάμε από κάθε παιδί να τραβήξει ένα χαρτάκι, στο οποίο γράφει ποιο μήνα θα κληθεί να περιγράψει με παντομίμα. Έτσι λοιπόν, όταν το κάθε παιδί δείχνει με παντομίμα τον μήνα που είναι, τα υπόλοιπα παιδιά καλούνται να μαντέψουν ποιος μήνας είναι. Όταν τα παιδιά βρουν τον μήνα σειρά έχει το επόμενο παιδί. Και το παιχνίδι ξεκινά και πάλι!

Ενότητα 10^η «Μαγικές
Παραμυθιοιστορίες»

Γεια σας παιδιά. Στην ενότητα
αυτή θα ασχοληθούμε με τις
μαγικές παραμυθιοιστορίες!!!

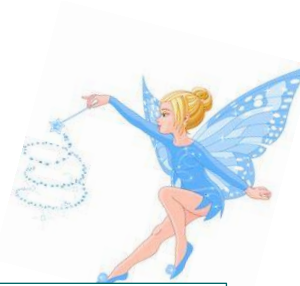
Διαβάζω και ακούω προσεκτικά.

Έρθε η ώρα να ακούσω και να κατανοήσω!

Γεια σας παιδιά! Πάμε να σας πω ένα παραμύθι για τα συναισθήματα.

«Το νησί των συναισθημάτων»

Μια φορά κι έναν καιρό, υπήρχε ένα νησί στο οποίο ζούσαν όλα τα Συναισθήματα. Εκεί ζούσαν η Ευτυχία, η Λύπη, η Γνώση, η Αγάπη και όλα τα άλλα συναισθήματα. Μια μέρα έμαθαν ότι το νησί τους θα βούλιαζε και έτσι όλοι επισκεύασαν τις βάρκες τους και άρχισαν να φεύγουν. Η Αγάπη ήταν η μόνη που έμεινε πίσω. Ήθελε να αντέξει μέχρι την τελευταία στιγμή. Όταν το νησί άρχισε να βυθίζεται, η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια. Βλέπει τον Πλούτο που περνούσε με μια λαμπερή θαλαμηγό. Η Αγάπη τον ρωτάει: «Πλούτε, μπορείς να με πάρεις μαζί σου;» «Όχι, δεν μπορώ», απάντησε ο Πλούτος. «Έχω ασήμι και χρυσάφι στο σκάφος μου και δεν υπάρχει χώρος για σένα». Η Αγάπη τότε αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια από την Αλαζονεία που επίσης περνούσε από μπροστά της σε ένα πανέμορφο σκάφος. «Σε παρακαλώ βοήθησέ με», είπε η Αγάπη. «Δεν μπορώ να σε βοηθήσω Αγάπη. Είσαι μούσκεμα και θα μου χαλάσεις το όμορφο σκάφος μου», της απάντησε η Αλαζονεία. Η Λύπη ήταν πιο πέρα και έτσι η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει από αυτή βοήθεια. «Λύπη άφησέ με να έρθω μαζί σου». «Ω Αγάπη, είμαι τόσο λυπημένη που θέλω να μείνω μόνη μου» είπε η Λύπη. Η Ευτυχία πέρασε μπροστά από την Αγάπη αλλά και αυτή δεν της έδωσε σημασία. Ήταν τόσο ευτυχισμένη, που ούτε καν άκουσε την Αγάπη να ζητά βοήθεια. Ξαφνικά ακούστηκε μια φωνή: «Αγάπη, έλα προς τα εδώ! Θα σε πάρω εγώ μαζί μου!». Ήταν ένας πολύ ηλικιωμένος κύριος που η Αγάπη δεν γνώριζε, αλλά ήταν γεμάτη από τέτοια ευγνωμοσύνη, που ξέχασε να ρωτήσει το όνομά του. Όταν έφτασαν στη στεριά ο κύριος έφυγε και πήρε τον δρόμο του. Η Αγάπη γνωρίζοντας πόσα χρωστούσε στον κύριο που τη βοήθησε, ρώτησε τη Γνώση: «Γνώση, ποιος με βοήθησε;» «Ο Χρόνος» της απάντησε η Γνώση. «Ο Χρόνος;» ρώτησε η Αγάπη. «Γιατί με βοήθησε ο Χρόνος;» Τότε η Γνώση χαμογέλασε και με τη βαθιά σοφία της είπε: «Μόνο ο Χρόνος μπορεί να καταλάβει πόσο μεγάλη σημασία έχει η Αγάπη».

Συναισθήματα!

Πάμε να μάθουμε τα συναισθήματα, που υπάρχουν στο παραμύθι.

Ευτυχία

Λύπη

Γνώση

Αγάπη

Πλούτος

Αλαζονεία

Χρόνος

1

Βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Τί έχω καταλάβει;

➤ Ποιο συναίσθημα έμεινε τελευταίο στο νησί;

Λύπη   Αγάπη   Ευτυχία   Πλούτος

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

➤ Ποιο συναίσθημα πήρε στην βάρκα του την Αγάπη;

Αλαζονεία   Λύπη   Ευτυχία   Χρόνος

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Ήρθε η ώρα να γράψω!

Κύκλωσε την σωστή απάντηση.

1

Είναι αυτό το συναίσθημα της λύπης; **Ναι Όχι**

Είναι αυτό το συναίσθημα της ευτυχίας; **Ναι Όχι**

Είναι αυτό το συναίσθημα της αγάπης; **Ναι Όχι**

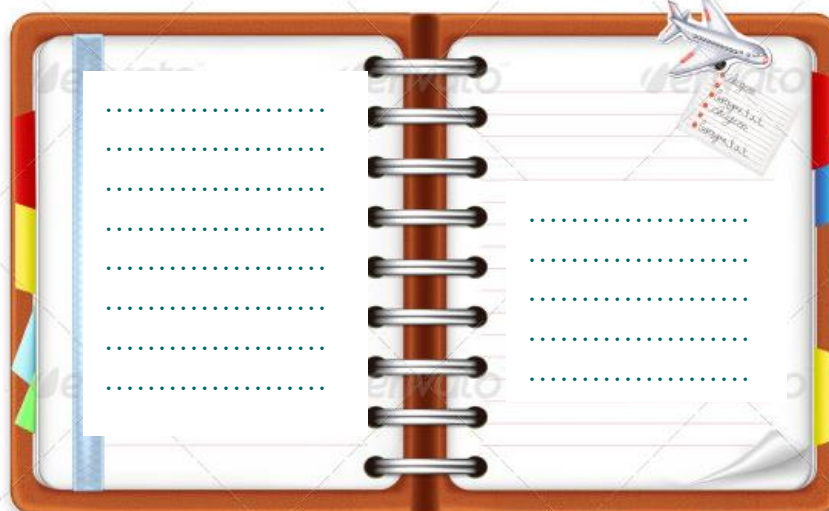

Είναι αυτό το συναίσθημα της αλαζονείας; **Ναι Όχι**

Γράψε τις παρακάτω λέξεις στην μητρική σου γλώσσα.

2

Ζωγράφισε το συναίσθημα που νιώθεις τώρα!

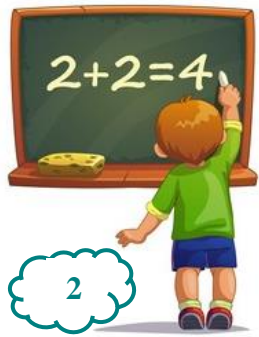

Γράψε τα συναισθήματα που βλέπεις στις εικόνες.

1

Αντιστοίχισε τις λέξεις με τα συναισθήματα.

λύπη

αλαζονεία

αγάπη

ευτυχία

γνώση

Λύσε το σταυρόλεξο και γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

				E		
				Y		
				T		
				Y		
				X		
				I		
				A		

Γράφω με ΚΕΦΑΛΑΙΑ!

$2+2=4$

Βρες και κύκλωσε τις κρυμμένες λέξεις.

4

Α	Λ	Α	Ζ	Ο	Ν	Ε	Ι	Α	Σ	Λ	Μ
Γ	Π	Ο	Τ	Α	Λ	Υ	Π	Η	Ε	Ρ	Α
Α	Ρ	Ε	Υ	Γ	Γ	Τ	Υ	Τ	Π	Μ	Ρ
Π	Ι	Π	Π	Λ	Ο	Υ	Τ	Ο	Σ	Α	Τ
Η	Λ	Β	Ρ	Ι	Υ	Χ	Ρ	Ο	Ν	Ο	Σ
Γ	Ν	Ω	Σ	Η	Σ	Ι	Ο	Ρ	Μ	Τ	Ο
Σ	Ο	Ι	Φ	Λ	Τ	Α	Σ	Ι	Β	Κ	Σ

Άκουσε προσεκτικά και βάλε ένα ✓ στην σωστή απάντηση.

Έρθε η ώρα να ακούσω προσεκτικά!

https://www.youtube.com/watch?v=6sBNIwVRwDM&ab_channel=TempelisDrakos

➤ Ποιος είναι ο ήρωας της ιστορίας;

Ψάρι

Πάπια

Κόκορας

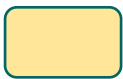

Σκύλος

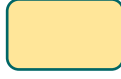
➤ Ποιο συναίσθημα ακούμε στο τραγούδι; (2 σωστές απαντήσεις)

Ευτυχία

Λύπη

Αγάπη

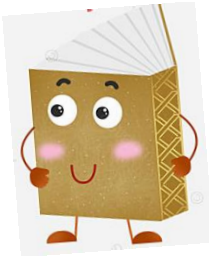

Αλαζονεία

Ωρα για παιχνίδι! «Τα παραμύθια ζωντανεύουν».

Παιχνιδίσματα

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Στην συνέχεια η κάθε ομάδα συζητά και αποφασίζει ποιο γνωστό παραμύθι, θα προσπαθήσει να αναπαραστήσει στα υπόλοιπα παιδιά της τάξης. Το κάθε παιδί καλείται να αναπαραστήσει και ένα διαφορετικό πρόσωπο του παραμυθιού (π.χ. «Τα τρία γουρουνάκια»).

Αλφαβητάριο

Α α

Αστέρι

Α Α Α.....

α α α.....

Β β

Βιβλίο

Β Β Β.....

β β β.....

Γ γ

Γοργόνα

Γ Γ Γ.....

γ γ γ.....

Δ δ

Δόντι

Δ Δ Δ.....

δ δ δ.....

Ε ε

Ελέφαντας

Ε Ε Ε.....

ε ε ε.....

Ζ ζ

Ζέβρα

Ζ Ζ Ζ.....

ζ ζ ζ.....

Η η

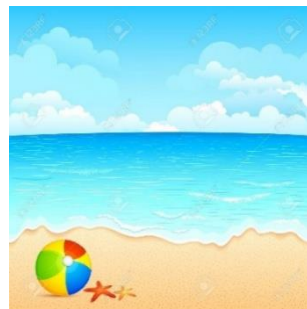

Ήλιος

Η Η Η.....

η η η.....

Θ θ

Θάλασσα

Θ Θ Θ.....

θ θ θ.....

Ι ι

Ιπποπόταμος

Ι Ι Ι.....

ι ι ι.....

Κ κ

Κεράσι

Κ Κ Κ.....

κ κ κ.....

Λ λ

Λιοντάρι

Λ Λ Λ.....

λ λ λ.....

Μ μ

Μάτι

Μ Μ Μ.....

μ μ μ.....

N n

Νότα

NNN.....

nnn.....

[ ]

Ξύστρα

[ ] [ ] [ ].....

ξ ξ ξ.....

Ο ο

Ομπρέλα

Ο Ο Ο.....

ο ο ο.....

Π π

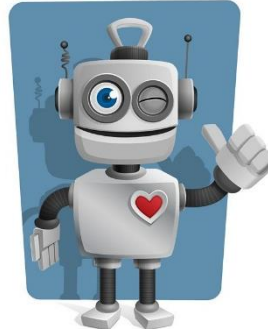

Πεταλούδα

Π Π Π.....

π π π.....

Ρ ρ

Ρομπότ

Ρ Ρ Ρ.....

ρ ρ ρ.....

Σ σ

Σκύλος

Σ Σ Σ.....

σ σ σ.....

Τ τ

Τίγρης

Τ Τ Τ Τ.....

τ τ τ.....

Υ υ

Υπολογιστής

Υ Υ Υ Υ.....

υ υ υ.....

Φ φ

Φράουλα

Φ Φ Φ .....

φ φ φ .....

Χ χ

Χτένα

Χ Χ Χ .....

χ χ χ .....

Ψ ψ

Ψάρι

Ψ Ψ Ψ.....

ψ ψ ψ.....

Ω ω

Ωρα

Ω Ω Ω.....

ω ω ω.....

μπ

Μπαλόνι

Κουμπί

μπ μπ μπ.....

.....

ντ

Ντουλάπα

Πουντίκι

ντ ντ ντ.....

.....

γκ

Γκαράζ

Άγκυρα

γκ γκ γκ.....

.....

γγ

Φεγγάρι

γγ γγ γγ.....

.....

τσ

Τσάντα

Βαλίτσα

τσ τσ τσ.....

.....

τζ

Τζάκι

Μελιτζάνα

τζ τζ τζ.....

.....

αι

Αίθουσα

Ηφαίστειο

αι αι αι .....

.....

ει

Ειρήνη

Λεωφορείο

ει ει ει .....

.....

αυ

Αυγό

Ναύτης

αυ αυ αυ.....

.....

ευ

Ευρώπη

Πεύκο

ευ ευ ευ.....

.....

ου

Ουρανός

Κουκουβάγια

ου ου ου.....

.....

οι

Οικογένεια

Πλοίο

οι οι οι.....

.....

Μόλις φτάσαμε στον
προορισμό μας. Σας
ευχαριστώ!!!

ΤΕΛΟΣ